

Orman kanunu lâyihası ve Ziraat encümenile muvakkat encümen mazbataları (1/294)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/3189

25 - X - 1935

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ziraat vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 24-X-935 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Orman kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

İ. İnönü

Orman kanunu esbabı mucibesi

Yurdu, yurtdaşlara sevdiren tabii varlıkların en kudretlisi en verimli ve en gözele Ormanlardır. Bu hakikata, medenî milletler asırlarca evvel inandılar. Ve Ormanları yaşatmak, çoğaltmak ve Ormanların sonu gelmiyen cömertliklerinden bol bol hisse çıkartmak yoluna girdiler. Ve yine asırlarca Ormanlar için ateşli bir hızla ve şuurla çalışarak sağlam ve güzel bir ülkede zengin yaşamak sırrına erdiler.

Bahtiyarızki, Türk yurdunda da bu hakikata inanmak ve Ormanlar uğruna çalışmanın gerekliliğini kavramak Cümhuriyet nesline nasib oluyor.

Her şeyde ve her işte olduğu gibi Ormanlık bakımından da Osmanlı saltanatından perişan Ormanlıklar ve bozuk ve düzensiz bir Ormanlık tevarüs ettik. Bu Ormanlar, 65 yıl evvel sadece hazineye gelir almak hevesile meydana getirilen ve hükümlerin de ilme ve fenne karşı hiç bir alâka taşımayan kuvvetsiz ve çok ibtidai bir nizamnamenin himayesinde idirler. Bundan başka ara sıra talimatlar yapılmış ve muayyen ihtiyaçlar gözetilerek birer, ikişer maddelik kanunlar çıkarılmıştır. Fakat, bunların hiç birisinin, Devletin ormanlık siyasetini inkişaf ettiremeyeceği ve ormanlardan beklenen faydayı da istenildiği gibi temin edemeyeceği artık meydana çıkmıştır.

Ormanlık; medenî dünyanın, teknik alanında en önde gelen vasıtalarından birisi ve iktisadî, sınaî ve ziraî kuvvetlerinin de elebaşısıdır. Bu itibarla yurdun varlığı ve yurddaşın sağlığı, ormanların himayesine ve her şeye rağmen ormanlığın daima desteklenmesine bağlıdır. Aenarak söylenebilirki; şimdiye kadar bu en mühim davaya el uzatılmamıştır. İstisnasız; yurdun her işi ve her parçası ile ve yurdda yaşayan her ferдин mukadderatı ile yine her cepheden çok sıkı şekilde alacakları olan orman ve ormanlık işleri, bütün teferrüatı ile düşünülmemiştir.

Fakat; ilerlemeğe, önde giden medeniyetleri de geçmeğe çalışan bugünkü Türkiye; memleketin yükseliş programında açık kalan bu gediğin kapanmasına ve bu işin mutlak başarılmasına karar vermiştir. Bu kararın tatbikine esas olması için hazırlanan orman kanunu, bütün ihtiyaçlar ve zaruretlar göz önüne alınarak meydana getirilmiş ve en son ve müttekâmil hüviyetile başlı başına değerli bir inkişabın ifadesi olmuştur.

Orman kanununun tatbik mevkiine konmasındaki sebebler, lâyihamın taşıdığı hükümlerin kendi-

leridir. Lâyihanın men veya tasvip edici veya kurucu hükümleri geçmiş veya geçmekte olan vakaların aksi sadalarıdır.

Orman kanununun gayelerini dörde bölmek ve bu bölümlerin her birinde umumî gayenin teferüatını yine umumî olarak mütalea etmek kabildir. Kanun üzerinde yürümek istediği ana yollar şunlardır:

1 — Orman varlığını genişletmek ve korumak suretile sıhhi, içtimaî ve ziraî faydaların inkişafını halk ve memleket lehine devam ettirmek.

2 — Devlet malı olan ormanların, şahsî kazanç hissile hareket eden müteahhidlerin müdahale ve yardımlarına lüzum görmeden bizzat Devletçe işletilmesini ve taslak halindeki istihşalâtın iç piyasanın alıcılarına en yakın yerde satılmasını temin etmek.

3 — Sınai faaliyetin ilerlemesine yarayacak şekilde istihşalâtı arttırmak ve halkın odun ve kereste ihtiyacını devamlı olarak kendi ormanlarımızdan karşılamak.

4 — Halkın ve memleketin ihtiyaçlarını temin ettikten sonra istihşalâtın fazlasını iktisadî bün-yemizi takviye için ihraç etmek.

Gibi maksatlar için icabeden fennî ve idarî tedbirleri almak ve devam ettirmektir.

Ormansızlığın bir memleket ve o memleketin halkı için ne acıklı neticeler doğurduğunu görmeyen, bilmeyen kalmamıştır.

Cümhuriyetimizin idare merkezi ve Büyük Millet Meclisinin konağı olan Ankara ve civarında, tabiatın ne kadar çıplak ve dermansız olduğu ve orta Anadolunun milyonlarca hektarlık boz kırlarında su azlığının ve iklim vahşetinin insan yaşayışına ne kadar acıklı bir zorluk ve zavallılık verdiği meydandadır.

Yurdun denizlere yakın olan kenarları ormanlıktır. Ve bu yerler orman olmağa en müsait iklim şartlarını taşımaktadır. Aynı zamanda iklimin yardımına güvenerek teknik çalışmalarla bu ormanlık sahayı boz kırlara doğru ilerletmek ve bugün çoraklığından adeta korkduğumuz ölü toprakları yavaş yavaş diriltmek de kabildir.

Fakat; bu gün için, ormansız yerlerin ihyasından evvel mevcut ormanların tükenmemesine, yeşil kalan topraklarımızın da çirçiplak çöllere dönmesine çalışmak ve bunda çok acele etmek zaruretindeyiz. Bu zaruretin sevkiledir ki, orman kanunu bu maksadı tahakkuk ettirmek azmile ortaya çıkmış ve büyük bir işin başarılmasını üstüne almış bulunmaktadır.

Tabiatın sırtında kirli ve kara birer çıban gibi yükselen cansız ve ağaçsız dağlardan hızla ovalara sürüklenen kar ve yağmur sularının o dağların yamaçlarındaki tarlalara ve daha aşağıdaki ovaların ziraat arazisine ve köylerine, su olarak nimet ve bereket değil, sel ve moloz istilâsı halinde bir belâ kesildiği bilinmelidir.

Yakın zamanlarda yurdumuzun muhtelif mıntakalarında ezcümle Seyhan ve Menderes nehirlerinin ve Nilüfer çayının suladığı topraklarımızda, bu nehirlerin toprak verimini arttıracak tabii bir vasıta olmaktan ziyade mal ve cana kıyan amansız birer düşman yerine geçtiklerini hepimiz biliyoruz. Bunun gibi ormansız bir tepenin altındaki bütün tarlalar ve köyçükler de kendi büyüklüklerine göre her gün aynı felâketi görmektedirler. Bütün bu felâketlerin biricik sebebi, nehir ve çayların mecralarındaki sırtların ormansız bulunmaları ve daha doğrusu buralardaki ormanların kör körüne yok edilmiş olmalarıdır. Ormansız dağlarda akan sular ve seller kayalıkları parçalayarak zamanla topraktan ayırır ve moloz ve çakıl halinde sürükleyerek ovalardaki ziraat sahalarına indirilir. Kayalardan sonra sra toprağa gelir.

Ve toprakta kayalar gibi ykanır ve ovalara akar. Ve bu suretle üzerinde diken bile yetişmemek şartile hem dağ hayatiyetini kaybeder. Hem de ova moloz ve çakıllarla örtülerek istifade edilmez bir hale girer.

Ormansız mıntakalarda, rüzgârlar da seller kadar zararlıdırlar. Ve toprağı süpürerek nehir-yataklarına sevk etmekle nehir mansablarındaki mmünbit araziye berbat ederler.

Sel, yağmur ve rüzgârdan mütevellid bu gibi hâdiseler - bilhassa cenubî Anadoludaki nehirlerin mensablarında tekerrür ede, ede bataklık ve kumsal deltacıkları meydana getirmişlerdir. Tarsus şehri eski çağlarda deniz kenarında ve gemi yanaşabilen bir iskele idi, fakat bu

şehri ardındaki dağlara bağlayan derelerden ve sel yataklarından akan sular, geçtikleri yamaçların topraklarını, kumlarını toplayarak denize indirmişler. Ve yine zamanla bu enkazı deniz kenarında biriktire, biriktire şehri, bu günkü denizden uzak ve iktisaden olsun manasız bir hale koymuşlardır.

Yurdun her yerinde bu gibi hâdiselere yani geçmiş zamanların bu güne intikal eden kötülüklerine pek çok rastlanır.

Orman kanunu topraklarımızı bu belâlardan da korumak için çalışacaktır.

Tarihî hâdiseler; arzın cansız ve mikyasa vurulamıyacak kadar sonsuz ve bonboş ülkelerini dinlemesini bilen ilimler (Jeoloji, ve Arkeoloji) bize isabet ediyor ki, tabiat denilen kuvvet bünyesinde hâdis olan değişiklikleri binlerce ve on binlerce sene evvel düzenine koymuş ve şurur ve muhakeme sahibi ve mukabeleye kabiliyeti olan insanların varlıklarına rağmen gidişini tamamlamıştır.

Tabiat, hiç bir neticeyi bir veya yüz insan neslinin görebileceği kadar bizce uzun ve fakat tarihe göre çok kısa bir zamanın içinde sığıdırmak zahmetine katlanmamıştır.

Bugünkü yurdumuzun Orta anadolu diye anılan parçası tam yerinde bir teşhisle (Step) tir. Faydasız, cansız ve insanlığa karşı dermansız bir mezarlıktır. Yurdun göbeğinden geçen her görüşümüzde bizi üzen bu yoksul arz kaburgasını elemle, esefle ve bazan da belki yeşillenir diye iştihakla ve sevgi ile seyrederiz.

Fakat; yukarıda adını seçerek söylediğimiz bilgiler bize temin ediyorlar ki, yeşillenmesini dilediğimiz bu topraklar dörd bin seneden daha evvelki devirlerde Etiler, Finikeliler ve Hititler zamanında insan varlığını koruyacak kadar ağaçlı ve ormanlıklı mamurelerle ve yeşilliğini suya, sululuğunu yeşillığe eş etmiş mezraalarla dolu idi.

Tarih başlamadan evvel geçen zamanlara doğru geri dönersek; Asyanın ortasında ormanların sönmesile ortadan kalkan hayat şartlarının milyonlarca insanı nelere sürüklediğini ve ne neticeler meydana geldiğini görebiliriz.

Ünlü bilgiler ve bizzat ulusun adını taşıyan bizler biliyoruz ki, Türklüğün dünya varlığına kavuştuğu yer Asyanın ortasıdır ve yine biliyor ve müsbet ilme dayanarak diyoruz ki bu yerlerde yüzlerce, yüz yıllar evvel milyonlarca insan kaynaşıyor ve bugünün medeniyetini şaşırtacak kadar ileri bir medeniyeti yaşıyordu. Fakat, tabiatın sinsi tağallübü, ezeli değişme itiyadı, ulusea doğduğumuz bu yurdunda şenliğini ve yaşatma düzenini darmadağın etti.

İç denizler, yeşil yamaçların altındaki büyük göller, yeşilliklerin bağrında ulusa sağlık ve bolluk getiren dereler kurudular ve atalarımızın ataları garbe ve cenuba ve daha doğrusu yeşil yurdlara göçmeğe mecbur oldular. Anadolunun ağaçlı dağlarından, Asya nehirlerinin feyizli kıyılarından şimdiki Rusyadan ve hatta zarif katran ağaçlarıyla süslü Surye ve Lübnan cebellerinin eteklerinden dağla, dağla, yerleşe, yerleşe geçtiler ve nihayet ormanların kucağına yaslanmış olan kıymettar Macar ovalarına, Türkün yaşamak hırısı gibi şahlanan Karpat dağlarına kadar koşular ve bununla isbat ettiler ki, medeniyet bayrağı ancak ve ancak ormanı bol olan yurdların üstünde yükselebilir.

Yüzlere, yüz yıllar sonra yaşayan biz şimdiki Türkler ise ormanları kendi elimizle yok etmeğe uğraşıyoruz. Atalarımızı yaban ellere koşturan ormansızlığa kendimiz yol veriyor ve bilmeden, düşünmeden, büyük bir gafletle gelecek nesillere hicret yollarını gösteriyoruz.

Orman kanunu, bu kötü gidişin yolunu kesecek bütün tedbirleri almış bulunmaktadır.

Şimdiye kadar hiç bir nesilden hiç bir kimse ormanların kurtarılması için esaslı bir tedbir düşünmemiş ve ölümlü bir uçurum kenarına geldiğimiz ve geri çekilmekte de çok geç kaldığımızı açıkca söylememiştir.

Ormanlar;

Yurdun birliği ve bütünlüğüdür.

Yurdun ve yurddaşın sağlığıdır.

Yurdda ziraatin desteği ve yaşamak imkânlarını ayakta tutan tabii unsurların hâkimidir.

Ulusal sanayiini, sanat gidişatını düzelten kuvvetlerin başıdır.

Ulusal kültürün ilerlemesinde esas; tabiati bilmek, sevmek ve takdir etmek ve dolayısıyla ağacı ve ormanı korumak ve çoğaltmak olduğuna göre ormanları koruyoruz. Ormanları çoğaltırız ve hatta ağaca tapırız.

Diye, bağırın bugünün şuurlu nesli, orman kanununu hazırlamakla en şerefli fakat en çetin bir işi omuzlarına yüklemiş oluyor. Orman kanunu, bütün yurddaşların haklarını ve benliklerini ayrı ayrı korumak ve fakat yine bütün yurdu hakkını ve benliğini yerine getirmek için yurddaşlara vazife dağıtmak azmi ile ortaya çıkmıştır. Bu kanunu, fantazi düşünüşlerin eseri olarak değil, yükselmeğe ve yaşamağa en fazla haklı olan bir milletin, zorlu bir isteği olarak, yine o büyük milletin orununa sunuyoruz.

Ormanın tarifi

Bu maddeler memleketin orman kanunu hükümleri dahiline girecek olan sahalardan bahseder. Maddenin üstündeki başlıktan da anlaşılacağı veçhile, orman kanununa aid bu hükümler arazi kanununun alâkadar eden eşkâl ve hükümlerle birlikte mevzubahs edilmiştir.

Orman kanununun hükümleri dahiline girecek sahalarda esas olarak, bunların ağaçlı olması kabul edilmiştir. Binaenaleyh, üçüncü madde orman hükümlerine girecek ağaçlı topluluğun nasıl olacağını bize izah etmektedir.

Her şeye şamil olabilecek bir surette bir (Orman tarifi) bulmak güçtür. Zira orman mefhumu için sahanın yalnızca ağaçlı olması kâfi olmayıp ağaç kesafeti ve saha büyüklüğü de ayrıca mevzubahs olur. Bir sahayı ağaçlandıran enva üzerinden münakaşa olunmaz, fakat bu nevi ağaçların kesafeti ve ağaçlı sahanın vüsati bilhassa ehemmiyetle nazarı itibare alınması lâzımgelen bir noktadır. bu sebepten 3 ncü maddede yazılı olan orman tarifi bu kanun lâyihası ilelebet bağlanmış değildir.

Orman mefhumunu bize en iyi anlatacak olan, orman ittihaz etmek istediğimiz sahanın vaziyeti, vüsati ve ne miktar ağaç ihtiva ettiğini gösterebilir. Bu sebepten kanun ayrıca orman haritalarının ihzârını ve orman kadastrosu teşkilini de talep etmektedir. Haritaların hitamından ve ormanların kadastro siciline ithalinden sonra hangi sahaların ormandan sayılabileceği, bu sahaların harita ve kadastradaki vaziyetlerine göre tayin olunacaktır.

Burada orman mefhumuna delâlet etmek üzere konulan saha büyüklüğü tamamen itibardır ve üzerinde münakaşa olunabilir.

Halk, memleket ve ormanların selâmeti, namına ağaçla örtülü olmayan bazı sahaların dahi ormandan ad ve itibar edilmesine lüzum görülmüştür.

Tahdid işleri

Türk ormanlarının harabiyeti ve günden güne ziyaa doğru sürüklenmesi aşırı derecede ilerlemektedir. Halen umum memleket sahasının % 10 ormanla mesturdur. Bu küçük orman sahasının da süratle himaye ve muhafazaya alınması, gerek ormanların halk ve memleket üzerindeki tesirlerinin daha fazla parçalanıp azalmaması ve gerekse memleketin odun ve keresteye ihtiyacının temini noktasından, bilhassa acele edilmesilâzım gelen bir zarurettir.

Ormanların vüsat ve vaziyetlerini aynı zamanda ve süratle tayin etmek için en basit usul havadan fotoğraf alma sistemidir. Bu sistem bilhassa Türkiye gibi henüz daha bir haritası olmayan memleketler için şayanı tavsiyedir. Havadan fotoğraf alma usulüne müsteniden yapılacak haritalarla orman sahalarının hududları kati bir şekilde tesbit edildikten ve tersim olunduktan sonra elde edilen netice toprak üzerine nakledilecektir. Halen bir çok orman sahası hayvan merası olarak kullanıldığı gibi ormanlılıkla hayvancılık hiç olmazsa ormanın kenar hududlarında bir birine karışmış vaziyettedirler. (Orman ve mera) yani hayvancılıkta kullanılan toprak ile orman yetiştirmeye tahsis olunan kısım mutlaka bir birinden ayırılmalıdır.

Orman kadastrosu işleri

Kanunun 23 ncü maddesi orman kadastrosu hakkında umumî malûmatı ihtiva etmektedir.

Kadastro kuyudatı bir kere ormanın verim kabiliyetini gösterecektir. Kadastro kuyudatından bu suretle bir kere halk ve memleket ihtiyacı için o ormanın verebileceği kereste, odun, mera sahası, hayvan yemi ve hayvan sulama mahallerinin miktar ve vüsatleri anlaşılacağı gibi diğer taraftan bu ormanın civar halk ihtiyacını şimdiye kadar ne suretle karşıladığı tesbit edilecektir. Bu suretle kadastro kuyudatı yardımı ile ormanların verim kabiliyetleriyle şimdiye kadarki istihsal kabiliyetleri mukayese edilebilecektir.

Orman ağacı yetiştiren saha ile orman meralarının vasıfları hakkında bize en doğru malûmatı verebilecek olan resim haritalarıdır. Bu haritalara müsteniden aynı zamanda ormanların hudud mahalleri ve orman arazisinin vüsatı, tesbit olunacaktır. Orman kadastrusu kuyudatında, bilâhara vukua gelecek tebeddüllerin adhi tashih ve kaydı suretile ilâveler icrasını işbu kanun hükümleri dahiline almıştır.

Gerek haritaların ve gerekse kadastro sicillerinin icrası, işin selâmeti noktasından ayrı ayrı vilâyet üzerinden yapılacak ve 10 senede ikmal edilmiş bulunacaktır. Kadastro işlerine aid mütemim malûmat orman orman tatbikat kanununda gösterilmiştir.

Harita işleri

Orman kadastrasına aid haritalar esasta Aerofotometri usulüne müsteniden yapılacaktır. Tayyare uçuş işleri Büyük Erkâni harbiyece deruhde olunacak ve elde olunan resimlerin kıymetlendirilme ameliyesi işleri de orman umumî reisliğine aid olacaktır. Resimlere müsteniden yapılacak olan bu gibi kıymetlendirilme işlerinde, ormancılığın istediği malûmatı, ormanların vasıf ve resim kabiliyetlerini ve binnetice orman işletmesi için elzem esasatı hava fotoğraflarından okuyarak tesbit ve kâğıda geçirmek, ancak bu işlerde hususiyeti olanlara vergidir. Uçuşların sıra tertibi büyük Erkâni harbiye orman umum reisliği tarafından müstereken tayin edilecektir. Fotoğraflarla ormanı birbirine bağlayacak olan Triangulasyon noktalarının mesahası Büyük Erkâni harbiye tarafından: ve keza resimlerin ormancılık noktasından kıymetlendirilmesi için orman için de yapılacak işlerde orman umumî reisliği tarafından deruhde olunacaktır. Bütün bu işlerin ikmal ve ifası her türlü maddi imkânlardan istifade şartı ile on senede Büyük Erkâni harbiye ve orman umumî reisliğinin müşterek çalışmalarile bitirileceği kabul edilmektedir. On senelik orman iş plânını ilk senesi hazırlıkları tahsis edilmiştir. Diğer mütebaki 9 sene zarfında da her sene 7 vilâyet üzerinden uçuşlar yapılmak ve uçuş senesini takib eden sene içinde de fotoğrafların kıymetlendirilme işleri ikmal edilmek suretile ormanların haritası ve bütün vilâyetlerdeki orman kadastro işlerinin bitirileceği kabul edilmektedir.

Ormanlarda Devlet hukuku ve köylünün intifa şekli

Ormanlar üzerindeki Devlet hukukunun ve Devlet mülkiyetinin bir tezahürü olmak üzere orman kanununun icab ve zaruretlere bilhassa orman civarında oturan halk sınıfına açıkça malûm olmasıdır. Bunun için de Devlet, halkın şimdiye kadar ormanlardan kayıtsız, şartsız edegeldikleri intifaları faydaları hülâsa orman mevcudu, orman toprakları ve orman avları üzerindeki her türlü fuzulî tasarruf ve alâkaları menetmek veya müsaadeye bağlamak zaruretindedir.

Orman toprakları üzerindeki yapılacak işler için umumî reislik tarafından ne yolda müsaade verilebileceği kanunda gösterilmiştir.

Kanunun ormanlardaki Devlet hukukunun orman civarına olan şumul ve alakasını göstermekte ve Devlet ormanları haricindeki nakliyatı tanzim etmektedir. Nakliyat işlerinin bir usul ve nizama bağlanması orman mahsulâtı mahreçlerini kolaylaştırır.

Şimdiye kadar orman civarında oturan köylüler, mevcud muhafaza teşkilâtının gayri kâfi miktarda olmasından da istifade ederek, yalnız kendi zatî ihtiyaçları için değil, aynı zamanda pazarda satmak üzere istedikleri gibi katiyat yapmakta idiler. Halbuki ormanların yalnız civarında veya içinde oturan insanların değil aynı zamanda bütün Türkiye halkına faydeleri do-

kunmaları gerektir. Binaenaleyh orman civarında oturan halk ormandan yapacakları katiyat için Devlet hazinesine tediye bulunacaklardır.

İşte yalnız bu surettir ki, ormanlar yalnız civarda oturan halkı istifadelendirmeyib bütün memleket halkına faide verebilirler.

Kanun badema ormanlarda yapılacak her türlü parasız katiyatı kaldırmaktadır. Yalnız yine orman civarında veya içinde oturan halk kendi zatî ihtiyaçları için yapacakları katiyata mukabil nisrî orman tarife bedelini tesviye etmek hakkına malik olabileceklerdir. Fakat satış için yapılacak her türlü katiyat için bu kısım halk sair tüccarlar ve alıcılar gibi aynı muameleye tâbi tutulacaklardır. Zatî ihtiyaçlar için nisrî orman bedelile alınan odun ve kerestenin pazalarda satışı şiddetle yasak edilmiştir. Her türlü yolsuzluk ve usulsüzlüklerin önüne geçmek için katiyat işleri Devlet tarafından istihdam olunacak amelelere ücret mukabili gördürülecek ve keza depo mahallerine istif olunacaktır. Yalnız bu depo mahallerinden pazar yerlerine veya istihlâk mahallerine eşhas tarafından nakliyat yapılabilecektir. Katiyat ve istif işlerine Devlet tarafından yapılması ormandan çıkarılan mahsul hakkında Devlete bir fikir vermekle beraber diğer taraftan da ancak ormana zarar vermeyecek miktardaki kısmın kat ve ihraç hususunu da tahtı emniyete alacaktır. Bundan başka kanun orman mahsulü almaya mezun köylülere aid işleri tanzim etmekte ve orman umumî reisliğinin de gerek ihtiyaçları tetkik ve gerekse fazla gördüğünü tenzil etmesine imkân vermektedir. Halkın eskidenberi yapageldiği ve binnetice kendisi için bir hak olarak kabul ve telâkki ettiği intifaların ne dereceye kadar şayanı kabul ve muteber olabileceği hakkında işbu kanun her hangi bir münakaşa yoluna girmeyi kabul etmemektedir ve bu sebepten dolayıdır ki, istikbalde tamamen kaldırılacak olan bu gibi hakların da her hangi bir şekilde tanzimi cihetine de gidilmemiştir. Kanun bu gibi hakların haddi zatinde pürüzsüz ve özürsüz bir hak olmadığını nazarı dikkatte tutarak ilgası cihetine gitmiş ve bu ilga keyfiyetinden dolayı da aşağıdaki anlattığı veçhile hak sahiplerini yine kâfi derecede tatmin etmiştir.

1 — Bu gibi hak sahipleri badema kendi ihtiyaçları için ormanlardan nisrî tarife bedelile intifa edebileceklerdir.

2 — Pazar yerlerindeki satışlar için de müracaatları takdirinde sırf köylü hacmine göre yapılacak müzayedelerle yine kendilerine odun ve kereste verilecek ve bu suretle gerek odun ticaretinden dolayı ve gerekse nakliyattan dolayı faidelenecektir.

3 — Kadimdenberi orman civarında bu nevi intifa haklarına malik köylüler orman işlerinde amele olarak tercihan kullanılacaklardır. Orman içinde ve civarında oturan halk, şimdiye kadar ormanda gördükleri istifade tarzının kaldırılması suretile vaki zararlarını orman işlerinde amele olarak kullanılmaları şekline fazlasile telâfi edeceklerdir.

Ormanların Devletçe işletilmesi

Orman ticaret ve pazar satışları kaldırılmıştır. Yalnız bu ticaret ve bu satış bir kontrol altına alınmıştır.

Kanunda yazılı hükümlerin mühim bir kısmı ormanların işletilmesine dairdir ve evvelâ ormanların ancak sahipleri tarafından işletilebileceğini âmirdir; filhakika yalnız hakikî mal sahipleridir ki orman işletmelerinde gözetilmesi lâzımgelen noktalara tamamen riayet edebilirler.

Üzerinde ağaç bulunan toprak parçaları, eğer kendisine imkân bıraktığı takdirde bu ağaçlarla müştereken hava, güneş, ve ziya kuvvetlerini kullanmak şartile ahşab mahsulünü meydana getirebilir. Üzerinde ağacı olmayan orman topraklarına Türkiyede hiç bir kıymeti yoktur. Ağaç meevudu hakikî ölçüler içinde çalışabildiği takdirdedir ki, toprak bir kıymet kazanır ve bu suretle ancak mal sahipleridir ki, orman işletmelerinde meevudun himaye ve muhafazasile yakından alâkadar olabilirler. Yukarıdaki izahata göre badema ormanların yalnız mal sahipleri işletme mesuliyetini deruhde edecekler ve onlara her hangi bir şekilde başkalarına kiralayamayacaklardır. İşletme esnasında hangi hududlara kadar katiyat yapılabileceğini tayin ve tesbit etmek ormancılıkta güç bir iştir; zira her seneki teccümat miktarı görülmez ve bir üstüvane şeklinde ve kabuk altından yerleşir. Hasad lâzımgelen miktar ise işte her seneki teccümat miktarıdır; orman hasadına bu teressümatın yalnızca elde edilmesine imkân olmayıb daimateccümat âmili olan eski seneleri bir kısım ahşab

maddesi ile birlikte elde olunabilir; yani ormanlarda sermaye ile nema mahsulü de birbirinden ayırd olunamaz. Her hangi bir ormanı muvakkaten işletmek üzere kira ile tutan bir orman müteahhidinin bütün gayesi az zamanda çok mahsul elde etmek yani senevi vücutta gelen teecessümatın çok fevkinde olarak asıl orman sermayesinin mühim bir kısmını da birlikte hasad etmektedir; yalnız mal sahipleridir ki, kendisine her seneki bu hasab teecessümatını husule getiren asıl orman servetinin ziyama ve israfına meydan vermez. Binaenaleyh, bütün şu izahattan anlaşılacağı veçhile bir ormanın dikkat ve itina ile işlenmesi ancak mal sahibinin iş başında bulunması mümkündür.

Devlet orman idaresi, bir sivil idare olmaktan ziyade ekonomik bir idaredir; Devlet ormanlarının verimli bir şekilde idaresi mevzu bahis edilirse, bu takdirde idarenin bir iktisadi mahiyeti olması lâzımgelir. Her hangi bir iktisad şubesinin işletilmesinde, o şubenin iltizam ettiği tabiat kanunları âmil dirler. Bu sebepten iktisad işletmelerinin peşinen bir takım idare ilimlerine sıkı sıkıya bağlamak doğru değildir. Muvaffakiyeti meselesi mevzu bahis olursa ekonomik şubelerin kendilerine göre bir serbestiyete malik olmaları lâzımdır.

Türkiye ormanlarının gerek haiz oldukları para kıymeti ve gerekse içtimaî ve hidrolojik noktai nazardan haiz oldukları yüksek kıymetleri nazarı dikkate alacak olursak orman idare ve işletmesinin artık böyle, şahısların kendi düşünce ve ölçülerine terk edilmesi doğru olamayacağı kolayca teslim olunur. Türkiyenin orman iktisadiyatı millî ve halkçılık şartlarına göre yapılarak, hususî işletmelerde olduğu gibi yalnız para kazanmak gayesinden ziyade para ile kabili ifade olmayan ve fakat memleket ve halk için gayri kabili ihmal olunan bir çok orman meziyet ve faydalarının orman işletme ve idaresinde müştereken nazarı dikkate alınması lâzımdır. Bu gibi idare ve işletme şartlarının umum çerçevesi kanun ile çizilmiştir. Buna göre umumî reislikte bir idare meclisi bulunacaktır. Bu idare meclisinin en mühim vazifesi orman iktisadiyatının memleketin diğer bilûmum iktisadi şubeleri ile bağlayabilmektedir. Bu sebepten meclisi idarede ormancılardan başka bir de vekâlet ve teşekküllerden de alâ kadar mümessiller vardır. Meclisin idaresi Ziraat vekilinin nezaretinde orman işleri umumî reisliğine aittir.

Alım ve satım işleri için mevcut kanunlarla orman idaresi takyid edilmemiştir.

Kanun ormanlarda yapılacak katıyat istif ve nakliyat işlerine aid hükümleri de ihtiva etmektedir. Aynı zamanda, satışa çıkarılacak odun mahsulünün evsaf noktasından iyi olmasını temin içinde katıyat zamanları için bazı tahdidat konmuştur. Baltalıklar için bilhassa ehemmiyetle kaydedilecek bir nokta da köklerin çıkarılmasını yasak edilmiş ve Devlet ormanlarından çıkacak olan her türlü odunun işaretlenmesi, damgalanması ve ölçülmesini mecburî tutmuştur. Orman işletme şekilleri ve amenejman plânları da ayrıca izah edilmiştir. Ormanlarda devamlı bir işletme ve idare şeklinin tatbiki bilhassa mühimdir; ancak devamlı bir işletme ve idarenin tatbiki suretiledir ki Türkiye ormanlarından her sene aynı şekilde ve zararsız bir istihsal tarzını mümkün kılar.

Nakliyat işleri

Orman dahilindeki tomruk ve odun nakliyatı işleri tanzim edilmiştir. Her türlü suiistimallerin önüne geçmek için alıcılara verilecek odunlar evvelce ormanda kesilib hazırlanıp ve ölçüldükten sonra istif mahallerine götürülecek ve buradan da istihsal mahalleri için alıcılara verilecektir. Bu tarzı muamele ile aynı zamanda ormandan çıkan ve nakliyata tâbi tutulan mahsullerin de neden ibaret olduğu hakkında istatistikî bir malûmat elde etmeye imkân hâsıl olabilecektir. Türkiye ormanlarının işletilmesinde en büyük masraf kısmını vücutta getiren, gerek yolsuzluk ve gerekse ormanların müsaadesizliği dolayısıyla, odun nakliyatıdır. Bu noktadan mahrukat odununun nakliye ve istif işleri, bu odunun haiz olduğu dun kıymetten dolayı ayrı tarzı muameleye tâbi tutulmuştur. Nakliyat işlerinde kanunun tatbiki esnasında ayrıca bir kıymet vermek icab eder. Bu meyanda ormanlardaki tomruk nakliyatının bir usul ve şekle bağlanması lâzımdır. Büyük ve yekpare orman parçalarının kadastrolarında icab ve lüzuma göre şu noktanın zikredilmesi icab eder : «Umum orman sahasına aid bir plânın tanziminden evvel orman içinde ve civarında oturan halkın zatî ihtiyaçlarından gayrisi için kerestelik ağaçların satılması ve çıkarılması yasaktır.» Kadastro sicillerinde bu gibi malûmat bulunan ormanlar, umumî plânlarının tanziminden evvel işletilemezler.

Para tedariki

Orman kanununun icab ettireceği işlerin yapılmasını teminen elzem paranın sureti tedariki kanunun mühim mevzularından biridir. Orman umumî reisliğinde yapılacak yeni teşkilât ve kanunun umumî reisliğe tahmil ettiği işlerin başarılmaları için ve orman kadastro, orman haritaları, tahdid işleri, ormanların verim kabiliyetleri, istatistik malûmatları ve orman muhafazası gibi işlerin tedviri maksadile orman umumî reisliğinin büyük masraflara ihtiyacı vardır.

10 senelik orman iş plânının tatbikatı müddetince icab eden para tedariki, kanunda iki şekilde gösterilmiştir. Bir kısmı orman varidatından ve diğer kısmı da Devlet bütçesi membalardan temin olunacaktır. 10 senelik iş plânının hitamından sonra orman umumî reisliği bütçe yardımlarına ihtiyac göstermeyeceği gibi kendi kendini idare ederek Devlet kasasına da fazlai varidatını yatıracaktır. Orman işlerinden gelecek paraları temin için, orman umumî reisliği 10 sene müddetle bütün fazlai varidatı kendi kasasında toplamaya ve yine orman işlerinde kullanmaya kanunen mezu bırakılmıştır. Keza, bir işletme sermayesinin teşkiline kadar bankalardan kredi almağa mezundur. İlk senenin fazlai varidatı ve müteakib senelerdeki varidat fazlasının bir kısmı, böyle bir işletme sermayesi tesisi için ayrılmaya olacaktır. Bu sermaye daima ve hatta 10 neu iş plânı senesinden sonra da umumî reislikte mevcut bulunacaktır. Bu sermaye orman umumî reisliğinin serveti mahiyetindedir ve bunun için de her seneki blâncoda sermaye asliye olan bu servet mevcut gösterilecektir.

Orman işleri umumî reisliğinin her seneki adi masraflarından maada bir de fevkalâde masrafları vardır ki ifası hem ormancılığa ve hem de memleketin selâmeti noktasından zaruridir. Bu fevkalâde masraflar evveleminde aerefotometri işleri, orman haritaları ve kadastro, ve hududların toprak üzerinde tesbiti için elzemdir. Keza orman evleri içinde bu fevkalâde masrafların ifasına zaruret vardır. Fevkalâde masrafların yekünü netice itibarile ormanlardaki Devlet servetinin tezayüdünü gösterir. Fevkalâde masraf bütçesi adi bütçe ile temin edilmeyib umumî Devlet masarifi meyânında tesviye olunur. Bu sebebden kanunda adi bütçe ile fevkalâde bütçe arasında farklar gözetilmiştir.

10 senelik orman iş plânındaki fevkalâde masraflardan başka bir de ayrıca orman muhafaza teşkilâtı için yapılacak masraflar vardır. Orman muhafaza teşkilâtı demek, tabiatın insanlara bahşettiği millî orman servetinin himaye ve muhafazası demek olup aynı zamanda bütün orman teşkilâtının ve ormanlardan gelecek varidatla yapılacak masrafların direk taşını teşkil ederler. Muhafaza teşkilâtı için yapılacak masraflar 10 senelik plândan sonra ormanların kendi varidatı ile örtülebilecektir.

Sair dünya memleketlerindeki orman idareleri aktif blâncolu idareleridir; yani bunlarda elde olunan varidat yapılan masraftan fazladır. Halen orman idaresinin elde ettiği fazlai varidat yapılan masrafa göre çok az bir miktardadır. 1926 senesinde 646 912 lira olup 927 - 933 senesine kadar 7 senelik müddetin vasatı de 518 813 liradır.

İstikbalde orman kanunu hükümlerine tevfiikan, yalnız şimdiye kadar ormandan elde edilen hasılatı daha sıkı bir surette kontrol etmekle iktifa edilmeyib; aynı zamanda alınacak tedbirler dolayisile tezayüd edilecek hasılatı ve ormandan çıkacak her türlü varidat membalarını da kontrol ederek varidat tezayüdü temin olunacaktır. Bu kontrol bilhassa sıkı muhafaza teşkilâtı ile temin edilecek ve bu suretle de tedricen ve mütemadi orman fazlai varidatı artacaktır. Binaenaleyh 10 senelik orman iş plânının tatbikından sonra orman idaresinin Devlet kasasına muntazaman fazlayı varidat yatıracacağı hakkındaki iddiaları da isabetli ve yerindedir.

Yapılacak teşkilâtı isabetle karşılamak ve müstakbel senelere şamil bir surette kurmak, yapılacak işleri tahtı emniyete almak, her seneki bütçe müşkülâtını bertaraf etmek ve aynı zamanda da her hangi bir plân senesinde yapılacak masrafların temin edilememesi yüzünden evvelece yapılan işleri akamete uğratmamak gayesile de masraf ve varidatın teminini gösteren rakamlandırılmış bir cetvel orman kanununa aid tatbikat kanununa ilâve edilmiştir.

Bütçe tanzimi

Orman işleri umumî reisliği, 10 senelik iş plânının devamı müddetince her sene iki bütçe tanzimile

mükellef tutulmuştur. Adi bütçe idarenin muntazam bir şekilde girecek olan varidat ile yapılacak masraflarını gösterir. Fevkalâde bütçe kısmı her sene yapılacak fevkalâde işlerin masraflarını gösterib varidatına da bir sene evvelki adi bütçenin fazlai varidatı ve Devlet tarafından yapılacak muavene- netler teşkil eder.

10 senelik plânın tatbikinden sonra umumî reislik fazlai varidata müstenid bir bütçe yapı- rak her sene Büyük Millet Meclisinin tasvibine arzedecektir.

Bu işleri kolaylaştırmak maksadına mebni orman idaresinde bir kasa müdüriyeti teşkil edilmiştir ve aynı zamanda idarenin malî işlerini önceden yapılacak Divanı muhasebat vizesinden kurtarılmıştır. Bu hususta İnhisarlar umum müdürlüğünün teşkilât ve mevzuatı esas kabul edilmiştir.

İdarenin kendi işleri için kullanacağı odun ve keresteye de aid hükümler konmuştur. Bunlar için bir kıymet hesab edilmeyecek fakat istatistik malûmatını tamamlamak maksadile kullanılan

Ormancı senesi

Lâyiha: Ormanların idaresi, orman hesapları ve orman istatistiği için bir ormancı bir malî ve bir de takvim senesi kabul etmektedir. Bu üç nevi senenin Türkiyenin malî senesile aynı olması imkânsız- dır. Orman işlerinde yapılacak hesapların ağır gitmesinden ve neticenin geç alınmasından dolayı ormancı senesi malî seneden daha evvel hitama ermiş olmalıdır. Bu suretle ormancı senesi malî sene nihayetinden çok daha evvel biterse, aradaki zamandan istifade ederek hesapları yapmak ve bunla- rı yine aynı malî senenin hitamına yetiştirmek imkânı hısıll olur. Bundan başka ormancı senesinin başlangıç ve bitişi de orman işlerine uygun bir tarzda olacaktır.

Bu sebeblere müsteniden ormancı senesinin mebde malî senenin başlangıcından evvel gelen sene içindeki bir teşrinievvel kabul edilmiştir. Meselâ: bir teşrinievvel 1934 den 30 Eylül 1935 tarihine kadar devam edecek olan ormancı senesinin hesabı, 1 Haziran 1935 den 31 Mayıs 1936 ya kadar devam eden malî senenin hesabına geçecektir. 1 teşrinievvelin ormancı senesi başı olarak intihab edilmesindeki mak- sad bu zamanda ormanlarda yeni işlere başlamak mecburiyetidir.

Türkiye orman idaresi kendi istatistiklerini de diğer Avrupa milletlerinin istatistikleri gibi yapmak isterse takvim senesini mebde kabul etmesi lâzımdır.

Mera ve sulama işleri

Hayvan râyi mevzubahs olan orman toprakları, intifa noktai nazarımdan hem ziraat ve hem de ormancılık için kullanılıyor demektir. Bunlar da orman yetiştirmek tereih edildiği takdirde ziraat zarar görür; fakat, ziraate fazla ehemmiyet verecek olursak bu takdirde de ormancılık zarar görür. Binaenaleyh, iktisadiyatı ilerlemiş olan memleketlerde bu iki nokta bir birinden katiiyetle ayırıl- mışlardır. Yani buralarda arazi yalnız bir (tarza) göre işletilir ve bu da ormancılıktır. Zira mera hay- vanı orman meralarında yüksek hasıllat veremez; Alman köylüsünün söylediği gibi hayvan bura- larda et süt ve gübresini kaybeder.

Hayvanlar ahır bakımına nisbetle orman meralarında her hangi bir tezeyüd gösteremezler, fazla süt vermediği gibi gübrelerini de ormanda bırakırlar. Binaenaleyh hayvancılığı müterakki memle- ketlerde mera meselesi ancak yem kıtlığında mevzubahs olabilen bir meseledir. Türkiye orman- larının da bakasını dilersek, hayvanların ormandan ihracı, her halde orman nefine bir hareket teşkil eder. Türkiyedeki orman ihracı, her halde orman nefine bir hareket teşkil eder. Türkiyedeki or- man merasında başka bir hususiyet arzeden nokta da, iki nevi hayvanın mera hayatına iştirak et- tirilmeleridir. Bunlardan biri keçi diğeri de deve

Hayvan merasının ormandan çıkarılması, Türk iktisadiyatının belkemiğini teşkil eden ziraatın bulunduğu vaziyetle, sıkı sıkıya alâkadardır. Bu sebepten ânide ve defaten mera memnuiyeti tat- bik edilemez. Bu iş daha ziyade tedrici ve ziraatın ilerlemesile mütenasib bir şekilde olabilir. Or- manlarda da, kendi sahalarındaki mera hâsıllatlarını yükseltmek suretile bu işe zahir olmalıdırlar.

Meranın tamamen ormandan ihracı yalnız böyle ağaç yetiştirilmeye tahsis edilmeyen sahalarda ot miktarını çoğaltmakla kabil olmayıp daha bir takım meselelerle de alakadardır. Cenub havzalarında ormana hayvan sürmek meselesi gırdadan ziyade su ve sıcağa karşı muhafaza noktasındadır.

Mera işleri hakkında yukardan beri anlatılagelen izahat dolayısıyla kanun mera işlerinin tedricen hallini amir bulunmaktadır. Ve aynı zamanda orman içinde ve orman yetiştirilmeye ayrılan sahalara kanunun neşri tarihinden itibaren keçi ve devenin sokulmasını derhal menetmektedir. Ve keza gençlik sahasına ve şimdiye kadar hayvan sokulmayan bakir kısımlara hayvan sürülmesini de derhal menetmektedir. Bu memnuiyeti esas teşkil eden nokta, şimdiye kadar yolsuzluk ve işletilmemekten mütevellid orman sıklığı dolayısıyla hayvan girmeyen ormanları, işletme dolayısıyla husule gelecek mera kolaylıklarına rağmen yine bunları hayvan tahribatına karşı muhafaza etmek gayesidir.

Kanunun bu hükümleri, gerek kanunun neşrinden evvel ve gerekse sonra vukua gelen yangın sahalarda keza yine hayvan rayini menetmektedir. Memnuiyete hâkim olan fikir bu gibi yangınlardan iki maksad için kasten ika olunduğudur. Bir kere yangın neticesi olarak yeni ve taze ot elde edilir; diğer taraftan da böyle bir yangın sahasında hayvan sürüsünün zabıt ve raprı, ağaçlı sahalara nazaran daha kolay olur. İstikbalde bu gibi yangın sahalarının hayvan rayine kapatılması neticesi olarak, halkın da yangın yapmaktaki gaye ve maksadları ortadan kaldırılmış olacaktır.

En nihayet muhafaza ormanları da her türlü hayvan rayinden haric tutulmuşlardır. Muhafaza ormanı olmak demek, o orman parçasının tamamii bakası demek olup bunda da en mühim nokta buralardan hayvanatın çıkarılmasıdır.

Kanunda meraya müsaade olunan sahalarda için asgarî 100 hektar olan sahalarda kabul edilmiştir. Bu büyüklükte olan sahalarda bulunan yem miktarı nazarı dikkate alınırsa, sürünün orman içine girmek tehlikesi azdır. Bu sahadan küçük yerlerde hayvan sürümünü menedilmesine mukabil ot hasadı serbest tutulmuştur.

Orman içindeki çıplak meralarda ve orman haricindeki çayır ve vadilerde ot tezayüdüne aid alınacak olan tedbirlerin masrafı üç şekilde temin olunacaktır.

Bir kere meraya sokulan hayvanlardan tesbit olunacak muayyen bir ücret alınacağı gibi diğer taraftan da orman idare-i umumiyesinin fazlai varidatından bir kısmı bu işlerin icrasına tahsis edilecektir. Ayrıca Ziraat vekâleti dahi, orman umumî reisliğinin vereceği miktarı da tahsisat olarak kendi bütçesiyle temin edecektir.

Bu hususa aid diğer maddeler hayvanların mera tezkerelerinden ve mera işlerinin her sene tedricen ne şekilde tahdide uğrayacağından ve mera hakkında hariç tutulanların ne yolda itirazda bulunacaklarından ve işin nasıl kotarılacağından bahsetmektedir.

Ağaçlama işleri

Müteakib ahkâm ağaçlandırma işlerinden bahseder. Ağaçlandırma işlerinde en ön sırada dikkate alınmaya değer bir nokta Türkiye Devletinin malî vaziyetidir. Çıplak ve ağaçsız steplerin ağaçlandırılması çok büyük paralar yutar. Devletin malî vaziyeti dolayısıyla bu işler için yapılacak sarfiyatta fevkalhad tasarrufa riayet etmek icab eder. Bunun için de ağaçlandırmanın bir muvaffakiyete ulaşacağı yerler için sarfiyata girişmelidir. Şunubilâşüphe kabul etmelidir ki, Türkiyenin ağaçsız olan sahalarının kısmı küllisi, olduğu günden beri hep ormansız değil, aynı zamanda hep ağaçsız kalmıştır. Bu gibi yerlerde ağaçlandırma işleri ancak gayriiktisadî masraflar ihtiyarile mümkün olur. (Meselâ sunî sulama gibi). Binaenaleyh, bu gibi yerler için ağaçlandırma işlerini ancak istisnai hallerde tatbik etmelidir. Şu izahattan anlaşılacağı ve hile ağaçlandırma işi muvaffakiyet vadeden orman sahalalarına inhisar etmelidir. Buralarda iklim orman mevcudiyetine ve teşekkülüne zahirdir. Dolayısıyla de ağaçlandırma işleri kolaylaştığı gibi imkân dairesine de girer.

Kanun dahi yalnız orman sahaları dahilindeki çıplaklıkların ağaçlandırılmasını amir bulunmaktadır. Fakat burada da yine ziraatin menfaatlerini göz önünde tutar. Daha ziyade mera olmaya müsaid olan orman açıklıklarının teşçirinden sarfı nazar edilmiştir.

Memleket müdafaasının icab ve zaruretleri halinde her yerde ağaçlandırmaya teşebbüs olunmağa kanunun müsaittir. Aynı suretle memleket selâmeti noktasından da icabı hale göre nehir kenarlarının su membalarının ve kayan sahaların ağaçlandırılması kanunun hükümleri dahilinde bulunmaktadır. Ağaçlandırma masrafına gelince; memleket müdafaası noktasından yapılan işler için Millî Müdafaa bütçesinden, ve diğer mevcut boşlukların teşçiri için de orman kasasına müracaat edilecektir. Kanun, maddeler orman ve ağaç sevgisi için yapılacak propaganda hükümlerini de haizdir. Ağaç ve ormana karşı sevgi uyandırmak maksadile gençlik ve yetişme teşkilâtında bulunan kimseler (ve mese-lâ askerler, talebeler) her sene bir gün nazari ve ilmî şekiller tahtında tenvir olunacaklardır. Bu propagandanın Anadolunun ~~steb mıntakasında~~ teksifi bilhassa mühimdir. Su kenarlarında veya sair mahallerde dikilen kavak ve söğüd gibi ağaçların ağaç sevgisini uyandırmaktan maada, kuraklık ve rutubetli mütehavvil olmayan yerlerde de inşaat kerestesi olarak kullanılabilirler. Diğer taraftan mah-rukat odunu olarak istimalleri de ormanı ağır yüklerden kurtarabilir.

Yangınlar

Kanuna orman yangınlarına halkın muavenetine dair hükümler konmuştur.

Türkiye ormanlarından her sene mühim servetler yanır kül olmaktadır. Orman yangınları kısmen dikkatsizlik ve ihmalcilik neticesidir. Kısmen de hayvan merası ve tarla elde etmek için kastendir. Bi-naenaleyh her ne şekilde olursa olsun Türk millî servetini azaltan bu gibi yangınların istikbalde önü-ne geçmek bir zarurettir. Yangınlar hakkında bu kanunla alman tedbirlerin bir çoğu eskidenberi mem-lekette tatbik edilegen tedbirlerdendir.

Muhafazaormanları

Muhafaza ormanları olarak tanınan orman sahalarının idare ve işletmesi bazı tahdidatı icab etti-rir. Muhafaza ormanı olarak korunacak sahaların ne gibi sebebler tahtında bu kısma ayrılabilirler-leri, ve muhafaza ormanlarının karakteristik vasıfları gösterilmiştir. Muhafaza altına alınacak sa-halardaki işlerin kimler tarafından yapılacağı ve ağaçla kaplı olmayan sahaların da icabında Devlet tarafından koruma altına alınabileceği karunda gösterilmiştir. Muhafaza ormanı olarak ilân edilecek sahalarda, bu kanunun 3 neü maddesinde zikrolunan saha miktarının kıymeti yoktur. Her büyük-lükte olan sahalar icabında muhafaza ormanı olarak ilân edilebilirler.

Ceza hükümleri

Kanunun hükümlerine karşı olacak riayetsizlik en ziyade orman içinde ve civarında oturan köylü tarafından yapılabilir. Bu sebebden verilecek cezanın şeklile vüsati de bilhassa köylü halkın hususiyetlerine göre olmalıdır. Ceza vüsati hakkında şu noktai nazar güdülmüştür:

a - Orman içinde ve civarında oturan halk kısmı şimdiye kadar ormanı kendi öz malları olarak telâkki edegelmışlerdir. Bu sınıf halk gerek kendi zatî ihtiyaçlarının ve gerekse orman-dan uzak sınıfın ihtiyaçlarını, kendi ormanlarından telâfi etmek zihniyetini nesilden nesle bu güne kadar idame ettirmişlerdir. Bu noktai nazar tahtında orman mefhumuna karşı olan ha-reket, bundan sonra Orman umumî reisliğinin müsaadesine iktiran etmediği takdirde yasak edilmiştir. İhtiyacatı karşılamak üzere orman yapılacak olan her nevi intifa badema para mu-kabili olacaktır. Orman içinde ve civarında oturan halkın, yukarda bildirildiği gibi bir nevi kendi hakları gibi telâkki ederek teşebbüs edegeldikleri harekâtın; badema Orman umumî reis-liğinin müsaadesi olmadan yasak olunduğu ve aksi hareketlerin cezalandırılacağını kendileri-ne anlatmak güç olacağı gibi uzun zaman da devam edecektir. Kanunun yeni hükümlerini bu sınıf halka anlatmaktaki müşkülâtın en büyüğünü de, eskiden beri kendileri için «Hak mefhu-mu» ifade eden harekâtın tazminatsız ve kısa elden yasak edilmesi teşkil etmektedir.

Şu mülâhazalar dolayısıledir ki, yeni orman kanunu aykırı hareketlere karşı verilecek cezaların « fevkalâde sert » olması esası kabul edilmiştir. Kanuna aykırı hareketler evvel emirde hafif şe-kilde cezalandırılacak ve tekerrürü halinde ceza şiddeti arttırılacaktır. Bu suretle, şimdi birden-

bire artık yaşak olan hareketlere halkı yavaş yavaş alıştırmak şekli tecrübe edilecektir. Yüksek ve şiddetli cezalarla kanuna aykırı hareketlere karşı halkı korkutmak tecrübeleri, şayanı kabul görülmemiştir.

b - Cezanın şekli ve mahiyeti hakkında da şu mülâhazat nazarı dikkate alınmıştır :

Yeni orman kanununa karşı vaki olacak aykırı hareketler bilhassa orman içinde ve civarında oturan köylülerden, geçinmeleri için iklim ve tabiatla daima mücadele etmek mecburiyetinde olan köylü sınıfından sadır olacaktır.

Bu sınıf halk fakir olmakla beraber Devlet vergisi noktasından da borçlu vaziyetindedirler.

Binaenaleyh bundan evvelki orman kanunu lâyhalarında ceza şekli olarak kabul olunan para cezasının, pratikte hiç bir vakit kabiliyet tatbikiyesi görülmiyecektir. Diğer taraftan bu şekilde göre para cezasını vermiyen köylülerde, mukabili olan hapis cezasına çarptırılarak hapishanelere gönderileceklerdir. Ceza için hapse adam atmakta Devletin menfaati olmayıp zararları vardır. Hapislere bakmak ve doyurmak Devlet kasasına aid bir iştir. Köylünün bütün fakirliğine ve parasızlığına rağmen, mebzulen sahib olduğu bir şeyi vardır ki o da « iş kudret ve kuvvetidir ».

Bu sebepten yeni kanun para cezasından sarfı nazar ederek köylünün tesahub ettiği iş kuvvetini, mecburî iş cezası şekline sokarak ormanlarda tatbik etmek istemiştir. Suğunun aykırı hareketleri için ceza olarak yapacağı orman işleriyle vereceği tazminat Devlete bir faide getirmekle beraber suçluların orman memurlarile birlikte çalışmalarını neticesi olarak, ahlâk seviyelerini yükseltecektir. Hapis cezası suçlunun çok adi motifler dahilinde hareket ettiği hallerde veya kabili ıslah olmayan suçlarda tatbik olunacaktır.

Adi motifler dahilinde yapılan suçlar şunlar olabilir :

- 1 - Nısıf bedelle verilen orman mahsulâtını kendi zatî ihtiyacı için kullanmayarak hariçte satmak,
- 2 - Kesilecek veya kesilmiş ağaçlarda numara ve damga işaretlerini değiştirmek,
- 3 - Hudud işaretlerini değiştirmek,
- 4 - Orman suçlarına teşvik etmek ve çalınan şeyleri saklayarak yataklık yapmak,
- 5 - Para kazanmak gayesile hırsızlık yapmak,
- 6 - Memurları tahkir etmek korkutmak veya karşı gelmek,
- 7 - Kasden ormanları yakmak.

İki sene zarfında üç defa suç işleyenler de gayri kabili ıslâh suçlulardan telakki edileceklerdir.

Türkiye ormanlarının icabı olarak bunların bir günde katedilmelerine alekser imkân yoktur.

Binaenaleyh böyle orman içinden geçmek mecburiyetinde olanlarla ormanda uzun müddet kalmak mecburiyetinde olan memurlar ameleler avcılar gibilerine, fevkalâde dikkat ve itina etmek şartile ihtiyaçları için orman dahilinde ateş yakmka hakkı verilmelidir.

Orman memurları gerek suçların takibinde ve gerekse bu hususa aid sair işlerde şimdiye kadar hep yalnız kalmakda idiler ; orman memurları her türlü suç takibine Devlet teşkilâtının muzaheretine malik olmalıdır. Bu sebepten kanun bu gibi hallerde orman memuruna Devlet muavenetinden faydalanma imkânlarını vermektedir.

Kanunun mevkii tatbika girmesile beraber orman suçlarının da artacağı ve binnetice mahkemelerin çok yüklü bir vaziyete düşecekleri kuvvetle memuldür. Mahkemelerin bir kısmı yüklerini tahfiş maksadile İtalyada da tatbik olunduğu veçhile suç işlerken yakalanan suçlular, mahkeme kararına hacet kalmadan muayyen ve mahdud bir kısım cezaları doğrudan doğruya reviri idare eden orman memuru ile halledebileceklerdir. Suçu suçu hakkındaki zabıt varakası mahkemeye gönderilmeden evvel kanunen verilmesi icab eden para cezasını, azamî ay nihayetine kadar orman memuruna verebileceği gibi iş cezasını istilzam eden suçlarda da ceza müddetini tanıdığına dair memura bir taahhüdname verir. Orman memuru neticeden ve verilen cezadan mahkemeyi haberdar edecektir. Muamelede bir yalnızlık mevcut olduğu takdirde mahkeme tekrar işe vaziyet edebilir.

Diğer bir kısım maddeler orman memurlarının silâh taşıma ve kullanmaya mezun olduklarına dairdir. Bu maddeler hususî suretlerde esbabı mucibeye ihtiyaç göstermezler. Dışarda, ormanlarda

kendi başına kalan ve hareket etmek mecburiyetinde olan ormancıların silâh taşınması ve taarüza karşı da bu silâhı kullanmaları bir zarurettir.

Teşkilât

Orman umumî reisliği, halen merkezde malik olduğu teşkilatla yeni kanunun icab ve zaruretlerini başarabilecek vaziyette değildir. Bu sebepten yeni işleri başarmak ihtiyacı karşılayacak ve temiz ve iş görececek sayı ve genişlikde bölümler kurulmuş ve bunların iştiğal sahaları ve vaziyetleri umumî olarak kanunda gösterilmiştir.

Orman umumî reisliği bir taraftan ormanların beka ve mevcudiyetlerini idame ettirmekle beraber diğer taraftan da Türk halkını ihtiyacı olan orman mahsulâtını temin vazifesile de mükelleftir. Umumî reislik de bu vazifeyi bihakkın ifa etmek isterse, bu takdirde halk ihtiyacının vüsatini tanıyıp bilmesi icab eder. Ormandan çıkan mahsul hakkında halen elde mevcut malûmat halk ihtiyacını gösterecek mahiyette bir esas teşkil etmemektedir; nitekim şimdiye kadar elde mevcut teşkilâtla halkın kereste ihtiyacının % 16 sı ve yakma odunu ihtiyacının da %1,5 ğu görülerek kaydedilmiştir. Ormandan çıkanla, ormanda yetişen miktarı icabında mukayese edebilmek için evveleminde bu miktarların tesbiti lâzımdır. Bu da katî bir orman istatistik teşkilâtının vucude getirilmesile mümkün olur. İstatistik malûmatı bir yandan halk ihtiyacının vüsatini tayin edeceği gibi diğer taraftan da umumî reisliğin bu ihtiyacı nasıl ve ne derece karşılayabileceğini de gösterecektir.

Halen Türkiyedeki odun israfatı göz önünde tutulursa, halen ormanlarda yetişen miktardan fazla odun sarf ve istihlâk edildiği malûmdur. Halk odun ve kereste sarfiyatı ile, ormanların verim kabiliyeti arasında bir mutabakat teessüs edinceye kadar ve bu mutabakat tesbit olununcaya kadar; ormanları daha fazla yormamak ve bilhassa harb senelerinde asıl orman servetine dokunmadan bu servetin neması ile geçinmek için; orman odun ihracatını şimdilik durdurmak lâzımdır.

Halen Türkiye ormanlarının halk ihtiyacını karşılamak maksadile temin ettikleri odun ve kereste miktarı ile mera kabiliyetinin ne olduğunu ve ne kadar miktar ihracat yapılabileceğini tayin ve tesbit edecek, orman kadastrodur. Orman kadastro işlerinin muvaffakiyetle temini için umumî reislikte bu işlerle meşgul yeni bir şube kurulacaktır Orman muhafaza işlerini de kolaylaştırmak maksadile kanun; Devlet teşkilâtına merbut bütün kuvvetlerin zabitan, çavuş ve neferlerle, demiryolu gümrük memurlarının görüb duydukları orman suçlarını en yakın orman idaresine haber vermekle mükellef tutmaktadır

Gençlerin orman tahsillerini tamamlamak ve eski memurların da malûmatlarını takviye etmek gayesile Türkiye ormanlarının idare şekillerine aid nümune ve tecrübe revirleri tesis olunacaktır Bu tecrübe sahalarından maksad, orman mevcudunun modern tesisatla nasıl işlendiğini göstermek olmayıp, Türkiye bakir ormanlarının hangi şekil ve idareler tahtında bir işletme ormanına tebdil olunabileceğini araştırmaktır

Ziraat işlerinde bir çok tecrübe ve nümune tarlaları kurulmuştur Bunlar Avrupalı mütehassısların idaresindedirler Ziraat işlerindeki iktisadî tedbirlerin neticesini tayin ormana nazaran daha kolaydır; zira ziraatte, alınan tedbirlerle elde olunan muvaffakiyet kısa bir zamanda kendini gösterecektir Çünkü ziraatte hasat ve mahsul bir senelik bir zaman içinde tedvir edilebildiği halde ormanlıkta hiç olmazsa asgarî 100 senelik bir zaman beklemek lâzımdır. Müddet meselesinin şu uzunluğundan dolayı ormanlıkta alınan tedbirlerin ne neticeler vereceği bu günden yarına tesbit edilemediği gibi tesir noktasından da dahi katî daha derindir Bu sebepten ormanlıkta da tecrübe sahaları tesisi suretile ne gibi tedbirler alınması lâzımgeldiğini peşinen tecrübe etmek ve bilhassa orman sahasına geçirmek, ziraatte nazaran daha katî bir zarurettir Ziraat işleri için bir çok tecrübe sahalarının tesisi tasvib olunduğuna göre ormanlık için de bir numune revirinin tesisi ve avrupalı mütehassıslar idaresine tevdiî hiç de şayanı kabul olamayacak bir teklif değildir

Bütün bu işler teşkilâtın temellerini teşkil eden bölümlerin esas vazifeleridir Orman memurlarının orman içindeki ihtiyaçları da düşünülmiş ve memurların Avrupada olduğu gibi orman içinde ve iş başında bir üniforma taşınmaları hususunda kanuna hükümler konmuştur

Alekseser kültür membalarından, ve hayatın her türlü rahat ve huzurundan uzak yaşayan ve ormanda vazife gören memurların gerek kendilerini ve keremse aile efradını iyice doyurmak ve kendilerine kolaylık, yol ve vasıtaları temin etmek lâzımdır.

Bu mülâhazalara müsteniden ormanda çalışan memurlara mesken temin etmek Ziraat arazisi vermek ve çiftlik hayvanları kullanmak suretile kendi ve ailesinin gıdasını temin etmek imkânları orman kanununda derpiş edilmiştir.

Keza orman dahilinde dolaşabilmek için ormanmemurlarına at verilmesi ve orman içinde serbest av yapma hakkı dahi kanunun hükümlerindedir. Av memuru ormana bağlayacağı gibi netice itibarile Devlet için de bir faidedir.

Intikal devresi

Yeni orman kanununda münderiç bilûmum ahkâmın defaten ve kısa bir zamanda tatbikine imkân olmadığından kanun, bir intikal devresi kabul etmiştir. Keza işletmeye aid hükümlerde yavaş yavaş tatbik olunacaklardır. İşletmenin tatbiki harita ve kadastroların itmam ve ikmaline talik edilmiştir. Harita ve kadastro işleri, kanuna göre vilâyetler üzerinden tedricen yapılacaktır. Ve bu suretle de her vilâyetteki orman işletmesi o vilâyetteki kadastro işlerinin itmamından ve orman hududlarının tahdidinden sonra mevzubahs olacaktır. Eldeki hesaba göre, kanunun neşri tarihinden sonra gelen dördüncü senenin başlangıcından ilk 7 vilâyetin orman kanunu hükümlerine göre işletmeye terki mevzubahs olacaktır. Kanunun tatbiki tarihinden sonra gelen 12 nei ormancı senesinde son 7 vilâyette haritaları ve kadastroları ikmal ve itmam edilerek bu suretle bütün Türkiyedeki orman sahası yeni orman kanununun hükümlerine göre işletilmeye girecektir.

Kanunun tatbiki tarihinden itibaren büyük zamanlara inhisar eden orman işletmelerinin eşhasa verilmesi yasak edilmiştir. Orman kanunu bütün ormanları Devlet işletmesine tâbi tutacağından bu suretle şahıslara orman vermemek de kanunî bir lüzumdur. Yalnız carî mukavelenameler ahkâmı yine devam edebilecektir.

Yeni orman kanununda mevzubahs olan bütün hüküm ve gayelerin muvaffakiyete ulaşabilmesi için bununla beraber derhal kâfi bir muhafaza teşkilâtının da Türk ormanlarında kurulması bir zarurettir. Bu teşkilâtın masrafı 10 senelik iş plânı mevzuatı dahiline konmuştur. Muhafaza işlerinde ilk ön sırada mevzubahs olacak iş ve gaye Devlet mülkünü tecavüzlere karşı muhafaza ve korunması demek olduğundan ormanda sıkı ve kudretli ve salâhiyetlibir muhafaza kuvveti teşkili gerektir. Bunlara orman bilgi ve tecrübesi; ayrıca öğretilcektir. Bunlar icab ve lüzuma göre, ormandan yapılacak ihracat ve kati'iyata aid hususatın kontrolü gibi işler dahilinde de kullanılabileceklerdir.

Teşkilât kanununda mevzubahs olan muhafızların derhal tavzifleridirki, yeni orman kanununun tatbikatını ve kast olunan gayeleri temin edebilir.

Ziraat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Ziraat encümeni

Karar No. 9

Esas No. 1/294

17 - IV - 1936

Yüksek Reisliğe

Ziraat vekâletince hazırlanıp İcra Vekilleri heyetinin 24 - X - 1935 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılarak yüksek makamımıza sunulan ve encümenimize havale buyurulan kanun lâiyhası orman umum müdürü hazır olduğu halde okunup konuşuldu.

Yaradılışlarında kendilerini ormanlar içinde bulan ilk insanlar gibi şimdiki insanlık ta ormanlara olan bağlılık ve ihtiyacını azaltmak şöyle dursun aksine olarak bu bağ ve ihtiyaç hayret edilecek derecede artmıştır. Ormanlar, iyi idare edilmek şartile, tabiatın memlekete verdiği tükenmez bir servet kaynağıdır. Orman hasılatının sarfedildiği yerler hatıra gelmeyecek kadar çoğalmıştır. Bu gün dünyada sarfolunan 18 milyon ton kâğıdı yapan maddelerin esası odun olup 50 - 55 milyon metremikâp arasındadır. Her sene artar bir tarzda demir travers yerine kullanılan odun travers ve maden ocaklarında kullanılan direklik kereste, kimya ve hekimlikte ve patlayıcı maddeler yapılmasında, arabacılık, mobilya, marangozluk ve her türlü ziraat ve sanat aletleri ve en son olarak ta yapılarda ve ısımmada kullanılan kereste ve odun ormanların ekonomideki ehemmiyetini gösterir. Her gün çoğalmakta olan demir yollarımız ve endüstrimiz ve işletilmeğe başlayan madenlerimiz karşısında ormanlarımızı ne derece bir kıymet vermemiz lâzım geldiği anlaşılır.

Ormanların memleket ahalisine açtıkları iş cihetinden de ayrı bir değeri vardır. Sekiz milyon hektar tutan ormanlarımızda düzgün ve devamlı işler olursa yarım milyon ameleye ve dolayısıyla bir kaç milyon nüfusa geçim yolu açılmış olacaktır. Bunun iş ekonomisindeki ehemmiyeti aşikârdır.

Ormanların ekonomik noktasından insanlara gördüğü faydalardan başka memleket müdafaası, ziraat, sağlık bakımından, sosyal cihetten bir memlekete yaşama kudret ve kabiliyetini verir.

« Medeniyet, ormanların arkasındadır » sözü

tutulmalıdır. Gelecek harplerde ormanların ehemmiyeti geçen harplerden daha yüksek sayılmaktadır. Tayyare, zırhlı arabalar, uzun menzilli toplara karşı koyacak ve ordunun hareketlerini göstermeyecek vasıtaların başlıcası ormanlardır.

Ormanların ziraatteki kıymeti sayılamayacak kadar yüksek ve çoktur. Ormanlık yerlerde kuraklık korkusu yok gibidir. Yazın serin, kışın mülâyim ve az değişen iklim yaratır. Dağların topraklarını, taşlarını aşağılara indirtmeyerek ovaların ve su yataklarının çakıl, taş ve çamurla dolmasının ve deli çayların önüne geçer. Ormanlar kökleriyle toprağı gevşetmek ve üzerindeki örtü ve nebatlar ile suyun akmasını yavaşlatma suretile kaynak ve düdenler yapar ve şiddetli yağmurlar karşısında yapraklarla süzgeç vazifesini görerek sellere meydan vermez. Bunlar sayesinde ırmak ve çaylar beslenir.

Bu anlatışa göre bir memlekette ziraatin güvenliği o memleketin güvenliği o memleketin ormanlarına bağlıdır. Medeniyetin desteği sayılan ormanların sosyal faydaları da büyük yer tutar.

İnsanlarda tabiat ve sanate karşı sevgi uyanırır. Şefkat ve insanlık duygularını kuvvetlendirir.

Orman havzasında ne toz ne duman ve ne de zararlı gazler vardır. Onun için hastane ve sanatoryomlar ve bunun gibi bir çok sosyal yardım kurumları ormanlar içinde veya yakınındadır.

Ormanların bu değerli durumları Türklerin de gözü önünden kaçmamıştır. Türklerin totemcilik devirlerinde Uygur efsanelerine göre tapındıkları totem, huş ağacı olduğu gibi sonradan tapındıkları kudretlerden biri yine ağaç ve orman olmuştur.

«Orman suyu, su merayı, mera hayvanı, hayvan gübreyi, gübre tarlayı, tarla da ziraati yaratır. « Ağacı olmayan yurdun ekini olmaz ». « On ağaç yetirmeden bir ağaç kesme » sözleri ağır kazandığı büyük kıymetin tarihe

mal olmuş vecizeleridir.

Ormanların kısaca sayılan bu faydalarından sonra memleketimiz ormanlarının geçirdiği durumları anlatalım :

Zenginlik kaynağı olan ormanların memleketimizde tuttukları genişlik mütehasısların tahminlerine göre 8 milyon hektar kadardır. Ormanlarımızı en aşağı 7 milyon hektar kabul eder ve 1 hektardaki odun servetini en az 200 metre mikâb hesab edersek ormanlarımızın 1 400 000 000 metre mikâb servete malik olduğu anlaşılır. Bunun beher metre mikâbını en az 1 liradan tutarak toprak kısmı hariç olduğu halde 1 400 000 000 liralık bir sermaye taşıdığı görülür. Bu büyük sermayenin usul dairesinde işlenilmesi halinde Devlete en aşağı 14 000 000 lira irad getirmesi lâzım gelirken bu günkü neticeye göre alınan varidat bu rakamlardan çok uzak bulunmaktadır. Son istatistiklere göre 2 000 000 hektar tutan Devlet ormanlarından Romanya safi 3 000 000 lira ve 1 000 000 hektarlık Devlet ormanı olan Bulgaristan 950 000 lira, 1 000 000 hektar Devlet ormanına sahip bulunan Bavyera 19 000 000 lira hazine varidatı aldığı halde bizde ormanlarımızdan Hazineye giren para 2 000 000 lira kadardır. Bu vaziyet ormanlarımızın tam bir şekilde idare ve teşkilâtlandırılması lüzumunu göstermektedir.

Eskiden «Cibali mübahadan» sayılan ve Devlet tarafından müdahale, halkın hissiyatını tahrik eder mahiyette görülen ormanlarımıza Devletin alâkası 1856 tarihinden başlıyor. Hükümleri bu gün baki olan orman nizamnamesi de 1868 tarihlidir.

Ormanlarımızın bu günkü vaziyeti ve bunların ıslahı hakkındaki görüş ve düşünceleri şu şekilde toplayabiliriz :

- 1 - Türkiyede ormanlar harab edilmektedir.
- 2 - Ormanlar ortadan kalkınca ziraat te temelinden sarsılacaktır.
- 3 - Türkiye ormanlarını acıklı hale koyan başlıca yangınlar, tarla açmalarile beraber hayvanlar ve bilhassa keçilerdir. Çünkü bunlar yeni sürgün, filiz ve fidanların türemesine meydan vermemektedir.
- 4 - Sahillerde ve şehirlere yakın yerlerdeki ormanlar bu gün tamamen harab bir haldedir.
- 5 - Ormanların tasarruf vaziyeti pek karışıktır. Neresi Devletin, neresi eşhasın ve neresi köylünün olduğu belli değildir. Bundan dolayı

orman halkça sahihsiz sayılarak alabildiğine harab edilmektedir.

6 - Bu günkü teşkilâtle ne orman korunur ve ne de fennî surette işletilebilir.

7 - Bütün Devlet teşkilâtı ormanlar için kâfi derecede alâkalandırılmamıştır.

8 - Ormanların böyle tahribi devam ettikçe dışarıdan kereste getirmek mecburiyeti karşısında kalmacak ve geleceklere ağır bir yük bırakılmış olacaktır.

9 - Bu günkü malî kudret umumî bir ağaçlandırmaya müsaid değildir. Ayrıca bir ağaçlandırma mükellefiyeti zaruridir.

10 - Orman memurları ormanların genişliğine göre pek az olmakla beraber gördükleri müşkül vazife karşısında maaşları çok azdır.

Halbuki her birinin eline pek büyük servetler emanet edilmektedir.

Memleketin müdafaasında mühim vazife gören ormanların tahribinden Türkiye çok zararlar görebilir.

Bunlara çare olarak ta aşağıdaki esaslar dairesinde hemen işe başlanmasını zarurî görmekteyiz.

- 1 - Koruma için çok şiddetli hükümlerin konması,
- 2 - Ormanların mülbhak bir bütçe ile idaresi,
- 3 - Devlet işletmesinin esaslandırılması ve ayrı bir sermaye ve muhasebe ile kuvvetlendirilmesi,
- 4 - Orman hudutlarının ve tasarrufun belli edilmesi, bunun için hususî mahkeme ve komisyonlar teşkili,
- 5 - Devlet ormanlarından intifa ve otlamak hususlarının kaldırılması,
- 6 - Ormanların en çabuk usullerle haritalarının alınması ve orman servetinin belli edilmesi,
- 7 - Tehlikeli vaziyetler doğuracak ormanların koruma ormanı olarak ilânı,
- 8 - Orman memurlarının meslek bilgilerinin yükseltilmesi için bu meslekin mekteplerine büyük ehemmiyet verilmesi ve bunlara rağbetin artırılması,
- 9 - Eski memurlar için kurslar açılması,
- 10 - Ağaçlamaya büyük bir ehemmiyet verilmesi,
- 11 - Köy, şahıs ve hükmi şahıs ormanlarının şiddetli Devlet mürakabesi altına alınması.

Bu neticeleri göz önünde bulunduran encümenimiz başlı başına bir tabiat vergisi olan ve bütün milletin hukuku ile bağlantısı bulunan ormanlar üzerinde Devletin hukukunun yerleşmesini tabii ve zarurî görmekte beraber şahısların mülkiyet haklarına dokunmamış ve :

Köylülerin ötedenberi ormanlarla olan alâka ve faydalanmaları da düşünülerek orman civarındaki köylülere Devlet ormanlarından parçalar ayrılması;

Ormanlara zarar vermeyecek mahallerde keçiden başka diğer hayvanların otlatılması;

Ormanların, teklif veçhile, Devlet tarafından işletilmesi göz önünde tutulmakla beraber uzak ve sarp mahallerde bulunup ta büyük tesisatın vücudünü icab ettirecek ve şimdiye kadar işlenmemiş ormanların hükümetle birlikte millî sermayeli türk şirketleri tarafından işlettirilebilmesi;

Tasarruf hakları mevkufların evkaf ormanlarının hususî ormanlar ahkâmına tâbi olup idareleri evkaf dairesine, âşar ve resimleri mevkufların ise Devlete aidiyeti;

Sahipli ormanlarla hükmi şahıslara ait ormanların idaresi ve ağaçlandırma mükellefiyeti haklarında ayrıca hükümler koymuştur.

Hükümetin esbabı mucibesinde de anlatıldığı üzere ormanlar üzerinde Devlet işletmesinin tesisi ve işletmeyi temin edebilmek

için orman idaresinin hükmi şahsiyeti haiz ve mülhak bütçe ile idare olunur bir teşekkül haline getirilmesi keyfiyetlerini de encümenimiz büyük bir ehemmiyet ve dikkatle mütalea ederek ve bu işlerin başarılmalarını ancak kanundaki teşkilâtın kabulüne bağlı görerek bu ve bazı maddelerde yapılan değişikliklerle lâyiha'yı kabul etmiştir.

Şimdiye kadar bir çok müzakerelerden geçerek olgun bir şekil almış olan ve encümenimizce ekonomi ve muhafaza bakımlarından bu sene kanuniyet kesbetmesi zarurî görülen bu lâyiha, emsali gibi, alâkalı diğer bütün encümenlerden teşkil olunacak muhtelit bir encümende tetkik ve umumî heyete müstacelen müzakere edilmek dileği ile Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Ziraat En. Reisi	M. M.	Kâtib.
İzmir	Manisa	Bolu
R. Köken	Yaşar Özey	İ. H. Uzmay
Denizli	Bolu	Kırşehir
Yusuf Başkaya	M. Kuzay	A. Esen
Seyhan	Denizli	Kırklareli
Tevfik Tarman	E. As. Tokad	Z. Akın
Ankara	Maraş	Niğde
M. Ayaşlı	Nuri Ural	C. Oral
Bursa	Bolu	Balıkesir
Ş. İnsel	Şükrü Gülez	R. Selçuk

Orman kanunu lâyihası Muvakkat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Orman kanunu lâyihası

Muvakkat encümeni

Esas No. 1/294

Karar No. 1

23 - I - 1937

Yüksek Başkanlığa

Ziraat vekâletince hazırlanarak İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 25 - X - 1935 tarih ve 6/3189 sayılı tezkereleriyle Büyük Meclise gönderilen orman kanunu lâyihası evvelâ Ziraat encümeni tarafından tetkik edildikten sonra Meclis Umumî heyetince Adliye, Maliye, Dahiliye, Millî Müdafaa ve Bütçe encümenlerinden seçilen beşer azadan mürekkep Muvakkat encümenimize

verilmiş olmakla her celsede Orman umum müdürü, ekseri celselerde Ziraat vekili ve bazı celselerde de davet olunan Adliye, İktisad vekilleri ve diğer vekâletlerden gönderilen mümessiller ve Evkaf umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu:

Gerek Hükümetin, gerekse Ziraat encümeninin esbabı mucibe mazbatalarında dahi ifade bulunduğu üzere bizdeki orman mevzuatı 1285

tarihli bir nizamname ile zaman zaman çıkarılan müteferrik ve muhtelif kanunlarda yer tutmuştur. Bu mevzuat konulurken bilhassa ana hükümleri ihtiva eden nizamname yapılırken ormanlardan münhasıran Devlete varidat teminine ehemmiyet verilmiş, halkın ihtiyaçları tazyik olunmamak kaygusile hareket edilerek ormanların korunması ve artırılması daima ikinci derecede bir iş olarak telâkki edilmiştir. Bunların neticesi, ormanlar harab olmuş, halkın günlük ihtiyaçları temin olunsun diye gayret olunurken nihayet onların bu ihtiyaçlarını temin edemeyecek hale düşmüştür.

Mütehasırlar bir memleketteki ormanların toprağa nisbetini lâakal % 30 kabul etmekte ve bunların ölke üstünde mütenasiben dağılmış bulunmasını istemektedirler. Elde mevsub malûmat mevcut olmamakla beraber en nikbin bir tahmin ile ormanlarımızın vatan topraklarının ancak % 10 unu örtmekte oldukları anlaşılmaktadır ve bunlar daha ziyade memleketin muayyen kısımlarında bilhassa sahil mntakalarında tekâsüf etmiş olup Orta Anadolu ormandan külliye mahrum ve step halinde bulunmaktadır. Yurdun iskân kabiliyetine ve müdafaasına talûk eylemekte bulunması hasebile bu vaziyet eski mevzuatı bilkülliyeye ortadan kaldırarak orman işlerimize yeni bir veçhe verilmesini kâfi ve cezri tedbirler alınmasını zarurî kılmaktadır.

İşte bu mülâhaza ile teklif olunan kanun lâyihası encümenimiz tarafından esas itibarile kabul olunmuş ve müzakeresine başlanmıştır.

Muvakkat encümen Ziraat encümeninin hazırladığı şekli müzakerelerine esas ittihaz eylemiş olmakla beraber bu encümenin kabul eylediği bazı esasları ve hükümleri lâyihadan çıkarılmış olduğu gibi yeniden bazı esaslar ve hükümler ilâvesi suretile bir kül halinde adeta yeniden bir lâyiha vücade getirmiştir. Kanununun tatbikinde iyi bir rehber olacağı düşüncesi ile encümenimiz her celsenin müzakere zabıtlarını tutmuş ve bunların tab edilerek alâkalılara tevziini kararlaştırmıştır. Böyle olmakla beraber lâyihaın ana hatları ile esaslı müzakerelere mevzu olan meseleler hakkında burada da kısaca malûmat verebilmek için lâyihaın tertib sırasını takib ederek yaptıklarımızı ifadeye çalışacağız.

Lâyiha umumî hükümler kısmile başlamaktadır. Bu kısımda ormanın tarifi, taksimi ve

Devletten başkasına aid ormanların Devlet tarafından murakabe edileceği yazılıdır.

Tatbikatta nerelere orman denileceği ve hangi yerlerin orman kanunu hükümlerine tâbi tutulacağı ekseriya karışıklığı mucib olmuştur. Binaenaleyh yeni kanunun evvelâ ormanın tarifi ile ise başlaması zarurî idi.

Ormanların taksimi işine gelince bunların muhtelif nevilere ayrılmış olması bir realitenin ifadesidir. Devlet ormanları, vakıf ormanlar, amme müesseselerine aid ormanlar, hususî ormanlar... bu taksim aşağı yukarı bizdeki arazinin mülkiyet şekilleri ile mütenazırdır. Ve böyle bir taksim orman rejimimizin bir hususiyetini de teşkil etmektedir. Bu nevilere her birine aid hükümler baska olduğundan lâyihada bu taksime istinad edilerek her nevi için ayrı birer kısım tahsis olunmuş ve müşterek hükümlerde ayrı bir kısımda toplanmıştır.

Umumî hükümler kısmında Devletin murakabe hakkı bir madde ile ifade olundu. Kurduğumuz rejimin bir hususiyeti de Devletten başkasına aid olan ormanlar üzerindeki murakabenin esaslı ve kuvvetli olmasıdır, bunun nasıl ve ne şekillerde icra edileceği her nevi orman için ayrılan kısımda açıkça yazılmıştır.

Devlet ormanlarına tahsis olan kısım ormanların tahdidini ile işe başlıyor. Muntazam bir idarenin kurulabilmesi için ilk evvel arazi üzerinde Devlet ormanlarının sınırları belli edilmiş bulunması şarttır. Burada tahdidin kimler tarafından ve nasıl yapılacağı yazılmıştır. Ziraat encümeni tahdid sırasında çıkacak ihtilâfların ayrıca teskil edilecek olan kadaastro mahkemelerinde görülmesini kabul etmişti, Encümenimiz ise ayrı bir mahkeme teşkilini faydalı bulmuyarak bu ihtilâfların umumî hükümler dairesinde mahallî mahkemelerde görülmesi esasını muhafaza eylemiştir.

Lâyihaın kabul eylediği esaslardan birisi de parasız intifa haklarının kaldırılmış olmasıdır. Şimdiye kadar devam eden parasız intifa usulü ormanların harabiyetini mucib olmuştur. Ancak bu hak kaldırılırken köylülerin ihtiyaçları ihmal edilmemiş, ihtiyaçlar sınırlara ve derecelere ayrılarak bazen parasız, bazen tarife bedelinin bir kısmı, bazen de tamamı mukabilinde bunlara kerestelik tomruk ile mahrukat verilmesi kabul olunmuştur. Ziraat encümeni, orman civarındaki köylülere hane başına beş ve bazan

iki hektâr hesabıle orman ayrılıp verilmesini, geri kalan kısımların tahribden vikayeleri ve ihtiyaçların temini için bir çare telâkki etmiştir. Encümenimiz ise mevcut ormanlardan bir kısmının parçalanıp köyülere verilmesini doğru bulmayarak bunun yerine köylü ihtiyaçlarını ve ormanların korunmasını temin için mümkün olan kolaylıkları ve şekilleri tesbit eyledi.

Lâyihâ, ormanlarda Devlet işletmesi esasını vazeylemiş bulunmaktadır. Tatbik olunacak Devlet işletmesinin mahiyeti, ormanlara yabancı balta sokunayarak bütün katıyatın Devlet elile yaptırılması, meydana gelecek tomruk ve mahrukatin muayyen istif yerlerinden satışa çıkarılmasından ibarettir. Ne kadar kayid ve nizam altına alınırsa alınır müteahhidlerin ormanlara zarar vermelerinin bir türlü önüne geçilememiştir. Bütün ormanlarda Devlet işletmesinin tatbiki müşkül bir ameliye olacağını düşünen bazı arkadaşlar bu fikre taraftar olmamışlarsa da mevcut ormanları hem korumanın ve hem de daimî şekilde hasılat almanın başka çıkar yolu olmadığını düşünen encümen ekseriyeti bu esası kabul ederek muvakkat hükümlere ilâve eylediği bir madde ile Devlet işletmesi bütün ormanlarda defaten tatbik edilmeyip, vilâyetler itibarıle tedricen başlayarak nihayet on senede ikmalini istemiş ve böylece her yıl yapılan tecrübelerle göre gelecek yıllarda ve müteakib işletmelerde icab eden tedbirler alınmak suretile işin muntazam tatbik ve idaresine imkân vermiştir.

Devlet işletmesinde izhar olunan endişelerden birisi de, satılacak tomruklar bir yıl için satışa çıkarıldığı takdirde bunları satın alacakları fabrika inşasına yanaşmayarak iptidâi vesaitle işleyecekleri, binaenaleyh memlekette kereste sanayii teessüs ve tekâmül edemeyeceği keyfiyeti idi. Filhakika satış bir yıl için yapılacak olursa kimse fabrika yapmağa cesaret edemeyecektir. Fakat kaim ağaç satışında olduğu gibi bütün bu satışlar her yıl muayyen miktar tomruk verilmek şartile uzun yıllar için yapıldığı takdirde bu endişeye mahal kalmayacağı tabii görülmüştür.

Ziraat encümeni kesilen ağaçların gündeliklikle tutulacak amele ile istif mahallerine nakli esasını kabul etmişti. Tatbikatta yevmiye yerine bazan nakil işlerinin bir müteahhide verilmesi faydalı olabileceği düşünülerek bu kayid lâyhadan çıkarılmış ve işlerin icabına göre hareket edebilmeğe

imkân verilmek istenmiştir.

Bu kanun ile orman işleri, artık ticarî bir mahiyet almış bulunduğundan bu işleri görecektir Orman umum müdürlüğünün müstakil olması ve mülhak bütçe ile idare olunur bir müessese haline konması teşkilâtının ve vazifelerini ifa tarzının ona göre tanzimi zarurî görülmüştür. Ancak teşkilât işi ayrı bir mevzu olup onu ayrı bir kanun ile tesbit eylemenin daha selâmetli olacağını düşünen encümenimiz teşkilât kısmını bu kanundan ayırmış yalnız bu lâyiha ile tesbit olunan vazifelerin yapılabilmesi şahsî hükmüyeti haiz ve mülhak bütçe ile idare edilir bir müessesenin vücûdüne bağlı olduğu için bu esas lâyhada ifade eylemiştir.

Devlet ormanlarına aid olan bu kısım da ormanların kadrosu yapılacağına, kereste ve mahrukattan başka nevi orman mahsullerinden halkın nasıl istifade edeceğine ve ormanlar içindeki mera ve otlak haklarının nasıl kullanılacağına ve ormanların korunmalarına aid hükümler mevcuttur. Korunma tedbirleri arasında bilhassa kıl keçi ve tiftik keçisi, deve gibi zarar veren hayvanların ormanlara sokulmamasını ehemmiyetli bir hüküm olarak lâyhaya derç eylemiş bulunuyoruz.

Lâyihanın üçüncü kısmında umuma mahsus ormanların tâbi olacağı hükümler toplanmıştır. Burada hâkim olan fikir evvelâ bu nevi ormanlar üzerinde Devletçe iyi ve kuvvetli bir murakabe tesisi, saniyen bu müesseselerin yapamayacakları işlerin orman idareleri tarafından kısmen de parasız görülmesi suretile onlara yardım yapılmasından ibarettir.

Vakıf ormanlar kısmında bunların idareleri işletilmeleri Vakıflar umum müdürlüğüne ve mütevellilere bırakılmış olmakla beraber mazbut vakıflardan olan ormanların gelirleri yine Evkafa verilmek üzere İcra Vekilleri Heyeti karar verirse idare ve işletmenin Orman umum müdürlüğü tarafından yapılabileceği tesbit olunmuştur. Bu kısımda Hazine ile evkaf arasında daimî ihtilâfı mucib olmuş bir mesele dahi halledilmiş bulunmaktadır. Hazine, hukuku tasarrufları mevkuflar olan ormanların kendisine aid olduğunu iddia etmekte evkaf, ise, bunu kabul etmemekle beraber yalnız âşar ve rüsumatı mevkuflar ormanları da istemekte idi. Bu taleplerin hiç birisi de haklı değildi. Uzun ihti-

lâflara yol açacak ve mahkemelerde muhtelif içtihadlara vesile verebilecek olan bu mesele halledilerek hukuku tasarrufları mevkufl ormanların evkafa aid olduğu, yalnız âşar ve rüsumatı mevkufl ormanların da Hazineye aid bulunduğu tasrih olunmuştur.

Lâyihanın hususî ormanlara aid kısmında da bu ormanların nasıl murakabe edileceği, korunmaları ve işletilmeleri nasıl bir kaideye tâbi olacağı, sahiplerinin mükellefiyeti açıkça yazılmıştır.

Bundan sonra lâyiha müşterek hükümlerden bahsetmektedir.

Bunların başında ağaçlandırma ve imar işleri geliyor. Bu kanunun bir hususiyeti de umumî ağaçlandırma ve imar işlerine ehemmiyet vermekten ibarettir. Orman işlerine yeni bir vechе verilirken sadece mevcudu korumak yeter bir tedbir olmaz. Yeniden orman yetiştirmek şimdiye kadar kaybolanların yerine koymak orman işlerimizin iki mühim gayesinden biridir. Bu hayatî meselede yalnız orman umum müdürlüğünün faaliyetini kâfi görmedik. Bir taraftan Devlet diğer taraftan hususî idarelerle belediye ve köyler bununla mükellef tutulduğu gibi bunlardan başka bir vatandaşın teşçir işile alâkadar olabilmesi için teşvik edici hükümler kondu.

Bundan sonra orman yangınlarının söndürülmesi için yangın mahalline yakın olan vatandaşlara mükellefiyet tahmil edilmiştir. Günlere devam eden ve söndürülemeyen yangınlar oldu. Lâyiha bunlara mümkün mertebe mâni olmak ve vukuu halinde de derhal söndürülebilmek için mümkün olan tedbirleri almış bulunmaktadır.

Yine bu kısımda bir fasıl olarak orman memurlarının silâh taşıma hakları bunları ne gibi hallerde kullanabilecekleri, nasıl, tahlif edilecekleri, koruma memurlarının vazifeleri gösterilmiştir.

Ormanların muhafaları işi başlı başına bir mevzu teşkil etmektedir. Encümen müzakereleri sırasında muhafaza işlerinin tanzimi ve muhafızların çoğaltılması lüzumuna kanaat getirmiştir. Ancak bu teşkilâtın askerî veya sivil ne olursa olsun diğer teşkilât işi gibi ayrı bir kanunla tesbiti muvafık olacağı düşünülmele beraber bu kanunda bekçilerin vazife ve salâhiyetlerinin gösterilmesine lüzum görülmüştür.

Kaide olarak orman bekçileri ormanların muhafazası ve orman suçlarının takibi vazifesile mükelleftirler. Onlara kendi mmtakaları dahilindeki diğer nevi suçları dahi takib vazifesi verilmemiştir. Ancak müsellâh bir kuvvet olmaları itibarile kendi mmtakaları dahilinde suç faillerini yakalamak için zabitanın isteyeceği yardımı yapmakla mükellef tutulmuşlardır.

Ceza hükümleri ve suçların takibi ayrı birer fasılda toplanmıştır. Ceza hükümleri bu kanunun men eylediği hükümleri ceza tehdidi altında bulundurmaktadır. Bu günkü mevzuat, suçlulara verilecek para cezasını failin mahkûm olacağı tazminat miktarile mütenasip tutmaktadır. Bunun ceza tayininde âdil bir mikyas olduğu kabul edilse bile tatbikatta daima alman paranın ceza nevinden mi, yoksa hukuku şahsiye nevinden mi olduğu ihtilâfı mucib olmuş ve işleri karıştırmıştır. Bu lâyihada bu kıstas terkedilerek umumî hükümler dairesinde her suç için ayrıca para cezası tayin edilmek suretile alınacak paranın hukuku umumiye para cezası olduğu belli edilmiştir. Ceza hükümlerinde encümenin ilâve eylediği yeni bir hükümde musadere olunacak malları taşıyan nakil vasıtalarının da musadere edileceği keyfiyetidir. Bu hüküm ağır telâkki edilse bile kaçakçılığın önüne geçecek ehemmiyetli bir tedbir olarak kabul olunmuştur.

Bundan sonra lâyihada muvakkat hükümleri tesbit eylemiş bulunuyoruz.

Bunlardan birisi bu kanun meriyete girdiği zaman mevcud olan hususî ormanlardan Devlet ormanlarına bitişik ormanlar ne miktarda olursa olsun bitişik olmaları miktarları bin hektarı geçenlerin Devletçe istimlâk olunacağıdır. Bu hükmün vazma saik olan başlıca sebep bir çok ormanlar Devlet malı iken muhtelif suretlerle ve belki de bazı yolsuz muamelelerle haksız yere şahısların eline geçmiştir. Ziraat encümeni ormanlara aid tasarruf vesikalarını yenden tetkike tâbi tutmak suretile bu mülkiyet meselelerini halletmek istemişti. Fakat böyle bir usul yeni yeni ihtilâflar doğuracağı ve efkârı umumiyede Devletin müktesep haklara riayet etmediği zihniyetini uyandıracağı için bunu kabul şayan bulmadık. Bunun yerine geçmiş zamanların meydan almasına müsamaha eylediği vakraları olduğu gibi kabul ederek kaybolan Devlet haklarının istimlâk yolu ile tekrar elde edilmesini hal ve maslahatın icablarına uygun bir

tedbir olarak kabul eyledik.

Bu kanun ile kurmak istediğimiz orman rejimi, bizde Devletten başkasına aid orman mevcudiyetini kabul etmeyen bir rejim değildir. Ancak Devlet işletmesinin büyük ormanlarda fayda vereceğine kani bulunduğumuz için bin hektardan az olan ormanların istimlâkını kabul etmedik.

Bu suretle istimlâk olunacak ormanlara verilecek bedelin ne olacağı encümünde münakaşayı mucib oldu. Lâyhada bu bedelin 1936 mali yılı arazi vergisine esas olan kıymetler olacağı yazılmıştır. Bu hükmün teşkilâtı esasıye kanunumuzun 74 ncu maddesindeki değer paha tabirine uygun olmayacağı mütalea edildi. Fakat encümünde ekseriyet teşkil eden aza değer paha ancak ehli-vukuf marifetile takdir edilebilen bir paha olmayıp bunun başka usullerle de bulunabileceğini ve bir malın vergiye esas olan kıymetini ise o malın değer pahası kabul etmek zarurî olduğunu ve nitekim Büyük Millet Meclisince kabul olunan bazı istimlâk kanunlarında bu kıymetin değer paha sayıldığını öne sürerek bu hükmün teşkilâtı esasiyenin mezkûr maddesine uygun olmayacağı mütaleasını kabul etmemiştir.

Muvakkat maddelerde vazedilen hükümlerden birisi de bundan evvel işletilmeleri hakikî veya hükmî şahıslara verilmiş olan ormanlara aid mukavelelerin feshi keyfiyettir. Ormanlarda Devlet işletmesinin tatbiki, Devlet için zarurî ve hayatî bir ehemmiyet almıca, işletilmeleri otuz, kırk sene gibi uzun zamanlar için başkalarına verilmiş olan ormanları bundan istisna etmek doğru olmazdır. Ancak Devlet işletmesi her yerde defaten tatbik edilmeyeceğine ve nihayet on senede ikmal edileceğine göre bu müddet içinde memleketin kereste ihtiyacını da temin zarureti vardır. Gerçi intikal devrine aid olmak üzere muvakkat hükümlerde Devlet işletmesi henüz teessüs etmeyen yerlerde tahammülleri müsait ormanlardan muvakkat plânlarla ve müddetleri on seneyi geçmeyecek kı-

sa mukavelelerle kerestelik ağaç veya mahrukatın satışa çıkarılabileceği kabul olunmuş ve bununla memleketin kereste ve mahrukat ihtiyacının temini düşünülmüş ise de bu tedbirin de kâfi gelmediği haller ve zamanlar bulunabilecektir. Bu mülâhaza ile kurulmuş bir müessese tarafından işletilmekte olan ormanların derhal işletilmekten menini isabetli görmedik. İhtiyaçlara ve halin icaplarına göre hareket edilmek üzere on sene için İera Vekileri Heyetini bu mukaveleleri feshetmekte muhayyer bıraktık.

Nihayet muvakkat maddelerden bir kısmı da bu kanunda parasız intifa usulünün kaldırılmasından dolayı hâsıl olan boşluğu dolduran hükümlerin intikal devrinde nasıl tatbik edileceğini gösterilmektedir. Devlet işletmesi teessüs eden yerlerde kanunun bu hususta koyduğu esas hükümler tatbik edilecek teessüs etmeyen yerlerde ise bu muvakkat maddeler tatbik olunacaktır.

Bundan sonra lâyiha son maddeler ile hükümlerini bitirmektedir.

Encümenimiz tarafından bu şekilde hazırlanan ve kabul olunan lâyiha Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

En. Rs.	M. M. Trabzon	Kâ. Erzurum
<i>Tahsin Coşkan</i>	<i>R. Karadeniz</i>	<i>Fuad Sirmen</i>
Aza	Aza	Aza
Samsun	Gümüşane	Bursa
<i>R. Barkın</i>	<i>D. Sakarya</i>	<i>Atif Akgüç</i>
Aza	Aza	Aza
Antalya	Gümüşane	Edirne
<i>Numan</i>	<i>Ş. Öndersev</i>	<i>F. Kaltakkıran</i>
	Aza	Aza
Muhalif kaldığım maddelere itiraz		Kocaeli
hakım mahfuzdur		<i>N. Bozatic</i>
	<i>S. İçöz</i>	
Aza	Aza	Aza
Tekirdağ	Bazı maddelere	Zonguldak
<i>F. Öztrak</i>	muhalifim	<i>R. Vardar</i>
	<i>Tahir Hitit</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Orman kanunu lâiyhası

Orman kanunu hükmü altına giren yerler

MADDE 1 — Bu kanun; meriyete girdiği tarihten itibaren aşağıdaki 2 ve 3 ncü maddelerin tarifatına göre orman orman mefhumuna dahil olan bütün sahaları ve toprakları hükmü altına alır.

MADDE 2 — Bu kanunun meriyete girmesinden sonra, tayin ettiği hükümler dâhilinde orman kadastrası yapılacaktır.

Orman mefhumuna girecek olan yerleri bu kadastro haritaları tayin, tesbit ve tandid eder. Bir yerin orman mefhumuna girmesi için mutlaka ağaçlı olması, sahibinin Devlet, hükmi şahsiyet veya ferd bulunması şart değildir.

MADDE 3 — Orman kadastrası tamamlanmaya kadar şu yerler ormandan sayılırlar:

En aşağı 5 hektar genişliğinde ve toplu bir parça halinde her çeşid yabancı ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler. Ve buralardaki ağaç ve ağaççıklar sahanın en az onda birini kapıyacak olmalarıdır. Ağaç ve ağaççıkların kendi kendine veya emekle yetiştirilmiş olmaları, her hangi şekilde tasarruf olunursa olunsun sahalardan malikinin bir veya müteaddid olması, ferd veya Devlet bulunması bu gibi yerlerin orman mahiyetini değiştiremez.

Sahanın örtüsü; kereste, odun, fıstık, palamut, günlük, kitre, kabuk, katran gibi aslı ve tali hasılat veren ağaçlardan ibaret olabileceği gibi funda, çalı halindeki ağaççıklar vaziyetinde de bulunabilirler.

Şunlar orman mefhumuna dahil değildirler:

Sazlarla örtülü yerler,

Muhitin tabiatı itibarile koru veya baltalık yapılmıyan veya step filorasile örtülü olan yerler,

Parklar, bahçeler ve orman dışında olan fidanlıklar, ormandan hariç ve 5 hektardan az genişlikteki ağaçlıklar.

MADDE 4 — Buldukları mevki ve vaziyet ve haiz oldukları hususiyet noktasından halkın, memleketin sıhhat, selâmet ve menfaatine yarayacak olan ve ağaçla mestur olmayan ve 5 hektardan da küçük olan sahalardan icabında orman

kadastrasına ithal olunabilirler.

Bu sahalardan kadastraya ithallerine aid karar Ziraat vekâletine aiddir.

MADDE 5 — İkinci maddeye göre yapılacak haritalar üzerinde orman hududlarının tesbiti resen ve müstekillen Ziraat vekâletine aid olub tesbit tarzına itiraz edilemez.

MADDE 6 — Evkafı gayri sahiha ormanları ve bu ormanlar dahilindeki meralar Devlet malıdır.

MADDE 7 — Devlet ormanları içindeki akar sular, yollar, ormandan sayılır. Akar sulardan dolayı hakları olanların umumî hükümlere göre bu hakları gözetilmek şartile orman idaresi bu sulardan faydalanır.

MADDE 8 — Devlet ve eşhas ormanlarına aid ihtilâflı hududların tashihine tahdid komisyonları memurdurlar. Bunlar işe başlayacakları gün ile takib edecekleri istikameti karar altına alarak ilân ederler.

Haritalar üzerinde Devlet ormanları hududlarının toprak üzerine tatbiki işleri orman mühendislerine aiddir.

MADDE 9 — Tahdid komisyonları Ziraat vekâletinin tayin edeceği başmühendis veya mühendis riyaseti bir hukukçu ile iki orman mühendisinden mürekkebirdir.

MADDE 10 — Komisyonlar yaptıkları tahdid işlerini bir defter üzerinde tesbit ederler. Başlanan istikamette gelen bir komşu için defterin sağ sahifesine bir madde açılır. Buraya hududu zaviye ve komşu arazi ile olan münasebetler yazılır. Sol sayfaya da, tersimatı yapılır. Her maddenin altı, komisyon ve gelmiş ise komşu tarafından zabıt halinde imzalanır.

MADDE 11 — (Devlet - Komşu) orman hududlarına aid tahdid zabıtnameleri hulâsası resmî gazeteler ile ilân olunur. İlân tarihinden itibaren üç ay içinde itiraz edilmeyen kararlar katilesir. Alâkadarm komisyonlar ile birlikte yapıldığı uzlaşma mazbatalarındaki hükümler katî olub itiraz olunamaz.

MADDE 12 — Temyiz edilecek tahdid zabt-namesi, orman isleri umumî reisliği merkezinde orman isleri umumî reisi veya vekil edeceği mütehasıs bir zatin rivasetinde bir hukukçu ve iki orman başmühendisinden müteşekkil komisyon tarafından tetkik olunur.

Bu komisyonların vereceği karar katîdir.

MADDE 13 — Tahdid edilecek ormanların bitişinde veya içinde mülkü ve toprağı olanlar, tahdid gününde bizzat kendisi veya vekili hazır bulunmağa, ve mülklerinin hududlarını, bu husustaki vesikalarını göstermeğe mecburdurlar.

İlân olunduğu halde alâkası olanların tahdidde bulunmamaları komisyonun tahdid işlerini durduramaz.

Toprak üzerinde hududların tarzı tesbiti

MADDE 14 — Sınır işaretleri, zaviyelerde ve uzun tüller istikametinde hendekler, yontma taşlar, ve kuru divarlarla tesbit olunup her türlü masrafı da Devlete aiddir.

Orman kadastro

MADDE 15 — Orman kadastro her vilâyetin kaza taksimatına göre ayrı ayrı olarak tesbit olunur.

Kadastro işleri, tahriri vesaik (Sahasının tavsifatı) ve harita vesaikı olmak üzere iki gruba ayrılır.

Mülkiyetlerdeki değişiklikler, tapu memurları vaktinde orman dairelerine haber verirler. Orman kadastrona aid işbu mütemmin işler ve bilâhare yapılacak olan her türlü tashihat vilâyetlerdeki orman baş mühendisleri tarafından tedvir olunur. Harita ve siciller üzerinde yapılacak tashihata aid müstenidat orman ve amenajman mühendisleri tarafından temin edilir. Kadastro sicillerinin nasıl yapılacağına dair mütemmin malûmat orman tatbikat kanununda gösterilmiştir.

Orman kadastrounun ve haritalarının yapılma tarzı

MADDE 16 — Orman kadastrona esas teşkil edecek olan haritalar, bu kanunun neşri tarihinden itibaren 10 sene zarfında, (Aerofotometri) esasma müsteniden havadan alacak fotoğrafla yapılır. Yalnız Aerofotometri esasının

kullanılması iktisadî olmıyan yerlerde bu haritalar arazi topografya ile yapılabilir.

MADDE 17 — Hava fotoğrafları orman isleri umumî reisliğinin mütaleaları alındıktan sonra Büyük Erkânı harbiye tarafından çekilir. Fotoğrafların haritalara tebdili ile, bunların ormancılık noktai nazarma göre kıymetlendirilmesi işini keza Büyük Erkânı harbiye orman işleri umumî reisliği ile müştereken ifa ederler.

MADDE 18 — Haritası alınacak vilâyetlerin on senelik umumî orman plânı dahilindeki sıra tertibi, Büyük Erkânı harbivenin muvafakati ile orman isleri reisliği tarafından icra olunur. 10 senelik orman is plânı orman tatbikat kanununda gösterilmiştir.

Orman üzerindeki Devlet hukukundan doğan neticeler

MADDE 19 — Bilûmum orman üzerinde Devlet hakkının teessüsü neticesi olarak Devlet orman idaresinin müsaade ve muvafakati olmaksızın herveçhi zir hususat memnudur:

A. (Orman büküne aid),

1 - Dikili, yatar, yaş ve kuru ağaçlarla bunlara aid bakayanın katı ve ormandan ihracı,

2 - Reçine, usare, ökse otu, yalamuk gibi meddelerin istihsali,

3 - Ağaç boğma, ağaç tepelerini, dallarını ve ya bir kısmını koparmak ve çira yapmak,

4 - Ağaç budamak, kabuk soymak ve bunları taşımak,

5 - Orman meyvesi toplamak (Kozalak dahil),

6 - Orman dahil ve haricindeki istif yerlerinden tomruk, kereste, mahrukut ve mahsulât kaldırmak,

7 - Orman dahilinde katiyata yarayan alât ile girmek,

B. (Orman toprağına aid)

1 - Toprak üzerinde: umumî yollar haricinde ormana girmek, orman örtüsünü kaldırmak, orman toprağı üzerinde bulunan her türlü nebatları koparmak, sökmek, kaldırmak, yakmak, (ister kasten ister ihmal neticesi olsun) veya toplamak, yaş ve kuru yaprak, çiçek, yosun, mantar, meyva, soğan, salep, kitre ve buna benzer şeyleri toplamak.

2 - Toprağın kendisinde: Taş, kiremitocakları açmak, maden aramak, mesken ve ağırlı inşaat etmek, odun işliyen hizar gibi tesisat kurmak, yollar açmak, su yolları ve kanalları geçirmek, tarla tesis etmek.

C. (Orman Avma aid)

Ormanlarda orman memurlarından gayrisinin kara ve su avı yapması.

Ormanlarda Devlet hukukununun tatbikati

MADDE 20 — Kanununun 19 nc umaddesinin (B) fıkrasında isaret olunan taş ocakları açmak, maden aramak ve istihsal etmek gibi hususat için Ziraat vekâletinin müsaadei mahsusasını almak icab eder.

Gerek evvelden ve gerekse yeniden ruhsat alan arayıcılar araştırmağa başlamadan evvel arayacağı yeri, orman idaresine yazı ile haber vermeğe ve izin almağa ormanlara zarar, zıyan gelecek hallerden orman idaresinin göstereceği tedbirleri kabul ve bunları yapmağa ve orman idaresinin muvafakatile kesilecek olan ağaçların bedelini vermeğe, mecburdurlar. Bu suretle her hangi maden veya taş ocağı işletilmesinden alacak faide orman işletmesinden gelecek verimden üstün olduğu anlaşılırsa kevfiyet İcra Vekilleri heyetinin kararına arz edilir.

MADDE 21 — Ormanlarda mesken ve inşaatın kastolunan mana insan ve hayvanları barındırmağa müsaide her türlü inşaat, çadır kurma, ateş yakma kısaca muvakkaten veya daimî bir surette ormanda yerleşmeği gösteren hallerdir.

MADDE 22 — Ormanlarda odun işliyen tesisattan kastolunan mana, dahilinde kereste veya sair orman mahsulâtı işliyen her nevi bina, ve tesisattır. Kitre, kömür, katran tirebantın veya sair mevad istihsali için kurulacak ocaklar da bunlar arasındadır.

MADDE 23 — — Ormanlarda yeniden açılacak köy yolları, mahallî orman idarelerince yapılacak Devlet yolları ile havaî hatlar ve demiryolları inşası ve genişletilmesi Ziraat vekâletinin iznine bağlıdır.

Ormanlardaki Devlet hukukununun orman civarına şumul ve tesirati

MADDE 24 — Ormanların sınırlarından 4 ki-

lometreye kadar uzaklıkta olan mahallerde yenden her nevi fabrika ve tesisat kurmak Ziraat vekâletinin iznine bağlıdır. Vekâletçe fabrikanın büyüklüğü, kullanılacak kuvve muharrikenin kevveti göz önünde tutularak beher beygir kuvveti için üç lira ruhsatiye harcına mukabil icab eden ruhsat verilir.

Orman civarındaki fabrika ve müesseselerden çıkan ve ormanlara zararı dokunan zehirli gaz ve bulaşık suları fennin icabına göre azaltmağa ve suları ormana akıtmağa fabrika sahipleri mecburdurlar. Bu mecburiyete riayet etmeyenlerden birinci defada, tesbit edilen zarar kadar para cezası alınır ve tekerrürü halinde ise vücutta getirilen zararın iki misli kadar para cezası alınır.

MADDE 25 — Orman kenarında kurulacak olan ve her türlü orman mahsulâtı işleyen fabrikaların aded ve kuvvetlerini ormanların fennî tahammüllerine göre tayin ve tahdide Ziraat vekâleti salâhiyettardır.

MADDE 26 — Devlet ormanları içinde ve çevresinden bir kilometre uzaklıktaki sahada mevcut ve eşhasa aid tapulu su hizarlarını Ziraat vekâleti istimlak edebilir.

Bu yerlerdeki tapusuz olarak yapılmış olan su hizarları veya sair kurumların kaldırılması hakkında orman idaresi tarafından yapılacak tebligat tarihinden itibaren bir ay içinde bu gibi tesisat kaldırılmadığı takdirde Devlete geçer.

Dış mntakalarda ve karada nakliyat

MADDE 27 — Ormanın vaziyeti ve vüsatı noktasından veya iktisadî bakımdan odun ve kereste nakliyatının yabancı milklar üzerinden geçirilmesi icabettiği takdirde evvelce vilâyet mntakasına haber verilmek sartile mevcut hususî yol ve demiryollarının (Amme hizmetinde kullanılmadıkları takdirde) istimalleri, ve yabancı milklar üzerinde yeni nakliyat yolları açılması, (Milk sahibini mühim miktarda ızzar ettiği takdirde) suretile nakliyat ifa ve icra olunur.

Yol ve sair nakliye vesaitinin mal sahibi ve orman işleticisi tarafından aynı zamanda istimaleri halinde bunların kullanılma zaman ve şekil ve yeni açılacak yolların tesbiti her iki taraf beyninde muslihane hal ve tesviye olunur; anla-

şamadıkları takdirde ve tarafeyinden birisi Ziraat vekâleti olmadığı zamanlarda mevcut ihtilâfı Ziraat vekâleti hal ve fasleder.

Bir taraf Ziraat vekâleti ise, ihtilâf Nafia vekâletince halledilir. Her iki vekâletin kararı katî ve gayri kabili itirazdır. Mevcud yol ve sair tesisatı birlikte kullanan herhangi bir yabancı orman müteahhidi:

a.) İstimal zamanlarında her türlü tamirat ve bakımı deruhde etmeğe,

b.) Müştereken istimal hususunda mal sahibi ile anlaşamadıkları takdirde kendi odunlarını kendi nam ve hesabına nakil için icabeden nakil vasıtalarını temin etmeğe,

c.) Mevcud yol vesair tesisatı; aldığı şeklide yine tekrar mal sahibine iade etmeğe,

d.) Kullanıldığı müddet kadar amortisman ücreti tesviye etmeğe, ve işletme masarifine vesair ifası zarurî masraflarına da iştirak etmeğe,

e.) Gerek yol vesair tesisat, ve gerekse yabancı arazi üzerinde müşterek mesainin mevzu-bahs olduğu şekillerde, milk ve tesisat sahibinin mümkün olduğu kadar işgal ve rahatsız edilmemesine dikkat ve itina eylemeğe, mecburdurlar.

Verilecek tazminat miktarı hakkındaki ihtilâflarda Ziraat ve Nafia vekâletleri kararı katîyi ita ederler. Ziraat vekâletinin yabancı milkler üzerinde yapacağı yeni demiryolları veya hattı havailer Nafia vekâletinin hususî müsaadesine bağlıdır. Devlet, amme, menfaatlerinin göz nünde tutarak, yabancı milkler üzerindeki her türlü odun ve kereste nakliyatına karşı itiraz hakkına malikdir.

Su üzerinde nakliyat

MADDE 28 — Hususî veya umumî sular üzerindeki odun ve kereste nakliyatı, evvelce Vilâyet makamına haber verilmek şartile bilâ ücret ifa olunur; ancak işbu nakliyat dolayısıyla gerek Ziraat ve gerekse sanayi için su üzerinde tesis olunan her türlü tesisata bir zarar gelmemesi nehir ve su kenarlarının tahrib edilmemesi esastır. Nehir ve sular üzerindeki nakliyattan elde olunacak faydelerin, su kenarında oturanlara gelecek zarar ile mütenasib bir şekilde bulunması icabeder. Aksi takdirde civar halkının itirazatına müsteniden keyfiyet Nafia vekâletince tetkik edilerek nakliyata müsaade edilmez. Su kenarında oturan halka su nakliyatı dolayısıyla gelecek olan zararları nakliyatı der-

uhde edenler zamin olunurlar.

Verilecek zarar ziyan miktarı üzerindeki ihtilâfı Ziraat veya Nafia vekâletleri şekli katide hallederler.

Su nakliyatını deruhde eden müteahhid ve müteşebbislerin memur ve müstahdemleri her zaman için su kenarlarındaki araziye girmeğe mecburdurlar.

Sular üzerindeki nakliyat bir defada bir müteahhid tarafından icra olunur. Aynı suda müferid müteahhidlerin çalışmaları memnudur. Ancak her hangi bir müteahhidin yaptığı nakliyat esnasında nehir kıyılarına veya mücavir halka yapılan zararlar tesbit olunduktan ve müteahhidin son nakliyatı da hitama erdikten sonra diğer müteahhide nakliyat için izin verilebilir. Zarar ve ziyan işi nakliyatın hitamından (14) gün zarfında tesbit olunur. Sular üzerinde yapılan nakliyat miktar ve zaman itibarile Ziraat vekâleti tarafından tahdid olunabilir. Zaman itibarile nakliyat müddeti, işletilen ormanın mecmu işletme müddetini tecavüz edemez.

Yabancı mülkler üzerinden geçen bir su üzerinde aynı zamanda nakliyat yapmak isteyen müteahhid müracaatların mevcudiyeti halinde en uzun mesafeden en fazla miktarda tomruk nakledecek olan müteahhidin müracaatı tercihan nazarı itibare alınır. Bu husustaki formül şudur: $m \times M$. (Bu formül metre mikabı odun nakliyat mesafesile hasılı zarfı demektir).

Devlet amme menfaatlerini göz önünde tutarak nehirler ve sular üzerindeki odun nakliyatına maliktir.

Ormanlardaki katiyat ve intifaa aid karar

MADDE 29 — Bu kanunun mevkii tatbika vazından itibaren Devlet ormanlarındaki her nevi bedava intifa kaldırılmıştır.

MADDE 30 — Civarda orman bulunan köy ve köylülere, ziraî ihtiyaçları için kesme, taşıma masrafları ile dikili ağacın yarı bedelini de vermek şartile ormanların istif edilmiş emvalinden kerestelik ağaç ve mahrukat verilir.

Orman işleriyle alâkadar köylülerin pazarlarda satacağı kereste ve odun tedarikine medar olmak üzere müzayedesine sırf alâkadar köylülerin iştirak edeceği ufak partiler artırılmağa arz olunur. Zatî ihtiyaçlar için yarı bedel ile verilen

odun ve kerestenin başkasına verilmesi ve satılması yasaktır.

MADDE 31 — Orman işleri umumî reisliği 30 ncu madde mucibince gerek yarı orman bedelile ve gerekse artırma suretile odun ve kereste alacak köy ve köylülerin miktarını vilâyetlerin muavenetile tesbit eder.

Odun ve kereste almağa hak kazanmış olan köy halkının isimleri, kendilerine gösterilmiş olan saha ile beraber ilân olunurlar.

Odun ve kereste almaktan hariç tutulan köy halkı kendilerine bu hak verilen diğer köylere aid yapılacak ilân tarihinden itibaren (3) ay içinde aid oldukları vilâyet makamı nezdinde itirazda bulunabilirler. Vilâyet bu itirazı tahkik ederek kendi mütaleasını da bildirdikten sonra Ziraat vekâletine gönderir. Aynı sene içinde Ziraat vekâleti itirazlara aid kararı katıyesini verir.

MADDE 32 — Orman idarei umumiyesi köy ve köylere aid ihtiyaç listelerini tetkik ederek ihtiyacı hakikiyeye nazaran fazla gördüklerini, ve ormanların verim kabiliyetile temini mümkün olmayan metalibi tashih eder.

MADDE 33 — Devlet ormanı işletme işleri için amele olarak tercihan köylüler kullanılır.

Orman işletilmesi

MADDE 34 — Devlet ormanları, Ziraat vekâletine izafeten orman işleri umumî reisliği tarafından işletilir. Orman işleri umumî reisliğinde bir (orman idare meclisi) teşkil olunur. İdare meclisi şunlardan teşekkül eder:

- 1 - Reis sıfatile orman işleri umumî reisi.
- 2 - Ziraat vekâleti tarafından aza olarak seçilen beş orman şube âmiri,
- 3 - İktisad vekâletinden bir şube müdürü.
- 4 - Maliye vekâleti tarafından tayin olunan bir şube müdürü.
- 5 - Ziraat işleri umum müdüriyeti tarafından tayin olunan bir şube müdürü.
- 6 - Ziraat vekili tarafından tayin olunan Yüksek ziraat enstitüsü orman fakültesinden bir profesör.
- 7 - Heyeti vekile tarafından aza olarak intihab edilen ve orman bilgisine malik olan bir (orman) müntesibi.

8 - Divanı muhasebat tarafından seçilen bir aza.

İdare meclisi azaları üç sene müddetle intihab olunurlar. İnfikâk edenlerin yerlerine yenileri tayin edilir.

İdare meclisi toplantılarında Ziraat vekili de bulunduğu takdirde riyaset kendisine aiddir.

Meclis, Ziraat vekilinin muvafakatleriyle her altı ayda asgarî bir defa orman umumî reisliği tarafından içtimaa davet edilir. Meclisin mukarreratı istişarî mahiyette olub kararı katî Ziraat vekiline aiddir.

Orman işleri umumî reisliği gerek kendisinin ve gerekse azaların gösterecekleri lüzuma müsteniden raportörler davet etmek hakkına maliktir. Bunlar kendi tezleri mevzuubahs olduğu zamanlarda bile içtimada bulunurlar. Ve fakat rey verme hakkına malik olmamakla beraber her zaman için müzakerata filen iştirakederler.

Keza orman işleri umumî reisliğinin kasa ve muhasebe müdürü, ve idare kâtibi sıfatile de bir orman memuru meclise iştirak edib her ikisi de rey verme hakkına malik değildirler.

MADDE 35 — Ormanların işletilmesi ve orman mahsûlâtı satışları Heyeti Vekilece musaddak talimatname ahkâmına göre yapılır. Bu talimatname orman heyeti fenniyesinin ve orman işleri umumî reisliğinin mütalealarına müsteniden Ziraat vekâleti tarafından tanzim olunur. Orman işletmesini aslan ve feran alâkadar eden alım ve satımlar ve sair bilûmum muamelât ve eksiltme kanunile muhasebatı umumiye kanunu hükümlerine tâbi değildir.

MADDE 36 — Devlet ormanlarındaki katıyat ve devire göre hazırlanan amenajman plânlarına müsteniden orman idarei umumiyesi tarafından yapılır ve bu gibi işler gündelikle tutulan köylülere gördürülür.

Kesilen her tomruk kesilen mahalde orman çekicile damgalandıktan sonra istif mahallerine sevk olunur. Damgasız tomrukların taşınması yasaktır. Taşryanlar bunları çalmış addolunurlar.

Keza baltalıklardaki katıyat ve istif ameliyesi de Devlet tarafından para mukabili köylü amelelere yaptırılır. Tomruk istihsalinden ormanda bakiye kalan enkazın veya ormanda mevcut sair kıymetsiz aksamın toplanıp çıkarılması için orman idaresi civarındaki köylüye müsaade

mekte muhtardır. Bu kısmın istif olunması şart olmadığı gibi mukabili de bir ücret alınmaz. Yalnız istatistik malûmatının temini için ankaz taşıyan araba veya hayvan yükü takribi şekilde tahmin olunur. Umumî reislik bu tahminlere esas olacak malûmatı göstermek üzere bir talimat yapar. Sair orman mahsulâtının toplattırılması şekli Devlet tarafından bu işlere yapılacak masarifin iktisadî olmasına tâbidir.

MADDE 37 — Kuru ormanlarında senenin her mevsiminde ağaç kesilebilir. Baltalıklar da birinci teşrin başından nisan nihayetine kadar ağaç kesmeye müsaade olunur.

Yaz katiyatı için ancak istisnaî hallerde müsaade verilebilir. Kuru, hastalıklı, çürük, ve devrilmiş ağaçlar her mevsimde kesilir ve toplanabilir. Ormandaki köklerin müsaadesiz çıkarılması yasaktır.

MADDE 38 — Kesilecek ağaçların dibi kuru ormanlarında Devlet çekicile damgalanır. Ve damğa dib kütükde kalacak surette kesilir. Dib kütüğün yüksekliği dib kutrunun yarısını geçemez. Baltalıklar da ise kesilmiyerek kalacak olan ağaçlar damgalanır. Ve güzelce görülmesi için de işaretlenir.

MADDE 39 — Devlet orman çekici modeli bu kanuna merbut talimatname de gösterilecektir.

Çekicin aid olduğu memurlardan gayrisi tarafından istimali yasaktır.

MADDE 40 — Her tomruk parçası uzun mihverinin tam ortasından kabuksuz olarak ormancı pergelile haçvari ölçülür ve deftere ağaç numarası, uzunluğu, kalınlığı ağacın nevi kayid olunur. Mahruk at odunu kabuklu Ster üzerinden kayid olunarak satılır.

MADDE 41 — Parası verilmeden ve nakliye tezkeresi alınmadan, istif yerlerinden nakliyat yapılamaz. Nakliye tezkereleri daima nâkillerin üzerinde bulunub talep vukuunda gösterilir.

MADDE 42 — Orman bedel tarifeleri mın takalar itibarile orman umumî reisliği tarafından tesbit ve tanzim edilerek Ziraat vekilligince tasdik olunur.

Amenejman işleri ve plânları

MADDE 43 — Ormanlar basit baltalık ve

koru usullerile idare olunurlar ve bu idare usullerine nazaran tanzim ve orman işleri umumî reisliği tarafından tasdik olunacak Amenejman plânlarına tevfikan işletilirler.

MADDE 44 — Amenejman plânlarında, ormanlardan devamlı istifadenin ve ormanlarda bulunan ve bulunması lâzım gelen yüksek servetin temini maksadları takib olunur.

Ormanlarda odun ve tomruk nakliyatı

MADDE 45 — Kesilen ve Devlet çekicile damgalanan tomruklarm satışı için münasib olan istif mahallerine kadar sevki:

a.) Ya Devlet vesaitile bizzat Devlet tarafından.

b. Veya Devlet tarafından ücretle tutulan köylü müstahdemlerin araba ve hayvanlarile, icra edilir.

MADDE 46 — Tomruk nakliyatının şekilleri iktisadî mülâhazalara müsteniden tayin olunur. Kerestelik ağaçların ne şekilde nakliyata tâbi tutulacakları, ormanların vaziyetine göre, işletme âmiri tarafından tayin olunur.

MADDE 47 — Mahruk at odununun haiz olduğu dun kıymet dolayısıyla nakliyat esasında, katiyat sahasından istif mahallerine kadar olan mesafenin mümkün olduğu kadar kısa olması icab eder. Kerestelik ve mahrukattan gayri sair orman mahsulâtının nakil şekillerinde istif mahalli tayinine lüzum yoktur.

Orman işleri için para tedariki

MADDE 48 — Orman varidatının muntazaman alınması ve 10 senelik plânının tatbikatı esnasında da bilcümle masarifin vakti zamanile tesviyesini temin maksadile, orman işleri umumî reisliği bu kanunun mevkiî meriyete girdiği tarihten bilitibar 10 sene müddetle her türlü fazlai varidatını Devlet hazinesine yatırmaktan muaf olub bu paraları sermaye teşkilinde ve ormancılık teşkilâtında kullanmağa mezundur.

10 senelik orman iş plânının tatbik sahasına girdiği ilk senenin fazlai varidatı işletme sermayesi olmak üzere depo edilir.

Ancak ikinci senenin mebedinden itibaren elde olunacak fazlai varidat fevkalâde orman işleri için sarfolunabilir. İlk seneye mevzu işletme

sermayesi, ikinci senenin nihayetinden itibaren her sene kasa mevcudu olarak blâncoda gösterilecek ve fazlai varidatın heyeti umumiyesinden sermaye namı altında ayrıt edilecektir.

İşletme sermayesinin birinci sene sonundaki miktarının % 10 u, her sene ayırd edilerek asıl işletme sermayesine ilâve olunacaktır.

MADDE 49 — Devlet orman işleri umumî reisliği Ziraat vekâletine bağlı olup mülhak bütçe ile idare olunur. Umumî reislik hükmi şahsiyeti haizdir.

MADDE 50 — Orman işleri umumî reisliği her sene biri adi diğeri fevkalâde olmak üzere ayrı, ayrı iki bütçe tanzim eder. Adi bütçe işletme işlerinin varidat ve sarfiyatını gösterib fazlai varidatla kapanır. Adi bütçeye orman işleri umumî reisliğine tâbi memurunin barem ve maaş derecelerine göre bir de kadro bağlıdır.

Fevkalâde bütçenin varidat kısmını adi bütçenin fazlai varidatı teşkil eder. Masraf kısmı da bütçe senesindeki yapılacak fevkalâde masrafları gösterir.

İşletme senesi içinde fazlai varidat miktarı bütçe muhteviyatını aşacak olursa bu fazlalık gelecek senenin fevkalâde bütçesine varidat olarak devrolunur.

10 senelik iş plânının tatbikinden sonra elde olunacak fazlai varidat sene sonlarında Devlet hazinesine devrolunur.

MADDE 51 — Orman işleri umumî reisliğinin hususî bir kasa müdüriyeti bulunur. Devlet ormanlarının bilcümle varidatı orman kasasına yatırılır. Keza bilûmum masraflar da orman kasasından tesviye olunur. Hususî talimata göre tayin edileceği vehile kasa fazlai varidatı Ziraat bankası nezdindeki kontoya yatırılır. Ziraat bankasındaki kontodan para çekmek hususu da bu talimat dairesinde icra olunur.

MADDE 52 — Orman işletmesine müteferri raporun ifası için bütçeye konacak işletme sermayesile tedvir edilen muamelelerden mütevellid irad ve masrafların blâncosu her ormancı senesinin hitamından itibaren altı ay zarfında tanzim ve muvakkaten tayin olunacak mutahhassıs mürakibler tarafından kayıtlara ve evrakı müsbitelere tatbik edilmek suretile tetkik olunur.

Bu mürakiblerden biri Divanı muhasebatça diğeri Maliye vekâletince intihab edilir.

MADDE 53 — Orman işleri umumî reisliğinin teahhüdat ve sarfiyatı Divanı muhasebatın vizesinden müstesnadır. Ve işletme sermayesine aid muamele ve mukaveleleri arttırma ve eksiltme ve muhasebei umumiye kanunları hükümlerine tâbi değildir.

Mülga bütçeye müteallik idare hesabı ile hesabı katiler ormancı senesinin hitamından itibaren dokuz ay zarfında Divanı muhasebata verilir.

Divanı muhasebat kendisine tevdi olunan idare ve hesabı üzerinde yapacağı tetkiklerde bu hesapların aid olduğu bütçeye ve idarenin tâbi bulunduğu kanun ve nizamları göz önünde bulundurur.

MADDE 54 — Orman işlerinin hesabı katileri ve işletme sermayesi hesaplarına müteallik plânço ve mürakib raporları ormancı senesinin nihayetinden itibaren dokuz ay zarfında Büyük Millet Meclisine takdim olunur.

MADDE 55 — Orman işleri umumî reisliği orman heyeti fenniyesinin kararı ve vekâlet makamının tasvibi alındıktan sonra aşağıdaki fıkrada geçen miktarların fevkinde mübayaat ve satışlar icrasına, ve bu hususta eşhas ve şirketlerle mukaveleler akdine, veya bankalardan kredi almağa salâhiyettardır. Orman heyeti fenniyesinin kararına ihtiyaç kalmadan (100) bin liraya kadar orman hasılatı satışları, ve teahhüd ifasına ve (20 000) liraya kadar inşaat yaptırmaya salâhiyettardır. Umumî reislik heyeti fenniye içtimalarında bu gibi işlerden meclisi haberdar eyler.

MADDE 56 — Orman işleri umumî reisliği ormanların fennî surette işletilmesi için yapılması lâzım gelen orman yolları, köprü ve binalar, hudud işaretleri ve ormana aid telefon tesisatı için icab eden tomruk ve keresteyi bilâ bedel ormandan temin eder.

MADDE 57 — Orman dahilindeki bilûmum işler ve bu işlere aid masarifin ifası için kabul olunan ormancı senesi her senenin birinci teşrininden başlayıp diğeri senenin 30 eylülünde hitam bulur.

Orman işleri umumî reisliğinin bütçe ve malî senesi Devletin kabul ettiği malî senedir. Her ormancı senesinin hesabı, o orman senesinin içinde başlayan malî sene hesabına kayıt olunur. İstatistik işleri için yapılacak hesabatla ormancı

senesinin kısmı küllisini ihtiva eden takvim senesine geçer.

İlk ormancı senesi müddet itibarile tam bir takvim senesinden fazla ve ikisinden eksiktir. Ormancı senesi kanunun mevkii tatbika girdiği gün ile başlar ve müteakib takvim senelerinin 30 ncu eylülünde hitama erer. İlk ormancı senesinin malî senesi o seneki malî senedir. 10 senelik orman iş plânı kanunun mevkii meriyete girdiği sene başlar; onuncu orman senesinin nihayetinde biter.

Ormanlarda mera işleri

MADDE 58 — Orman ağacı yetişen arazi içinde hayvan rayi on senelik orman plânının hitamından itibaren katiyen memnudur.

10 senelik orman iş plânının başladığı tarihe göre, ikinci sene başlangıcından itibaren her sene orman yetiştirmeye tahsis edilen arazi dahiline ray için giren büyük baş hayvanat ile koyun adedi 1/9 kadar, ve keza her sene mera sahasında yine 1/9 kadar azaltılır; bu suretle onuncu orman iş plânı senesinin hitamında orman arazisi dahilinde hayvan rayi meselesi de kendiliğinden kalkmış olur. Mera hakkının kaldırılması neticesi olarak hayvan gıdası noktasından husule gelen zayıf, bu kanunun 70 nci maddesi ahkâmına tevfikeyen orman dahilinde mevcut ağaç yetişmeyen arazideki çayır ve meraların ıslahı ve orman hariç ve dahilinde yeniden mera ve çayır sahalarının tesisi suretile telâfi olur.

MADDE 59 — Bu kanunun mevkii tatbika vazı tarihinden bilitibar memnu olan otlatma işleri:

1 - Ağaç yetiştirmeye tahsis olunan arazi dahilinde her türlü keçi ve deve sürüleri sevketmek ve otlattırmak.

2 - Ehli her nevi hayvanat:

a.) Ormanların gençleşen ve yeniden yetişen aksamında,

b.) 30 seneden aşağı yaşdaki koruluklarda ve 15 seneden aşağı yaşdaki baltalıklarda,

c.) Şimdiye kadar hayvan girmeyen ve halen, işletme neticesi olarak murur ve ubura müsait ormanlar aksamında,

d.) Bu kanunun mevkii meriyete vazıdan itibaren on sene evvel ve sonra vukua gelen orman yangını sahalarda,

e.) Muhafaza ormanlarında,
Otlatmak veya bulundurmak.

MADDE 60 — Ormana aid olupda orman yetiştirmeye tahsis edilmeyen arazi aksamı top-
rak üzerinde tahdid edilmekle beraber haritalarda da ayrıca ve istimal tarzlarına göre işaret olunurlar.

MADDE 61 — Orman yetiştirmeye tahsis edilen 100 hektardan küçük bulunan orman arazisi dahilinde, kanun neşrinden itibaren hayvan otlatılması memnudur. Yalnız bu yerlerde yetişen otlar harice satılabilir.

MADDE 62 — 100 hektardan küçük ve hayvan rayine müsaid ağaçsız meralarda, gerek on senelik orman iş plânı esasında ve gerekse bunun hitamından sonra hayvan rayi serbesttir. Bu gibi sahalara sokulacak olan beher baş hayvan için bu kanunun mevkii tatbika vazıdan itibaren muayyen bir ücret alınır. Orman kasasına verilecek olan ücret mikdarını reislik tayin ve tesbit eyler.

MADDE 63 — Bu kanunla hayvan rayine müsaade olunan orman topraklarına hayvan sürmek ve ray ettirmek müsaade mahsusaya bağlıdır. Müsaade tezkereleri vaki olacak müracaat üzerine orman memurları tarafından, kanunun neşri tarihinden evvelki hayvan ve mera vaziyetlerini aynen ibka edilmek şartile verilir. Yalnız kanunun neşri tarihine kadar ormana hayvan sevketmemiş olanlara bu müsaade verilmeyiz.

MADDE 64 — Müsaade tezkerelerinde şunlar yazılı olacaktır:

- 1 - Sürü sahibinin ismi ve ikametgâhı,
- 2 - Sürü teşkil eden hayvan adedi (Muhtelif hayvanlara göre ayrı ayrı),
- 3 - Mera mahalli - ormanın ismi -, bulunduğu mevki ve yaylanın ismi,
- 4 - Mera şekli (Çıplak arazide veya ormanın içinde olup olmadığı),
- 5 - Çobanların isim ve adedleri.

MADDE 65 — Orman iş plânının tatbikına başlandığı ilk sene zarfında, mahallî orman idareleri tarafından tanzim edilecek olan mera müsaade tezkereleri, tezkere sahibinin vilâyet makamı nezdinde mera için vaki olan müracaatın vali tarafından kabul olundu-

ğuna dair verilecek malûmata istinaden ita olunur. Orman iş plânının ikinci senesinde verilecek tezkereler birinci sene müstenidatma göre tanzim olunurlar.

MADDE 66 — Şimdiye kadar orman ağacı yetiştirmeğe tahsis edilen arazide ve yaylalarında mera hakkına malik olan ve hayvanlarını ray ettiren sürü sahibleri ray hakkı köye aid ise köy heyeti ihtiyariyesi bu kanunun mevkii tatbika girdiği tarihten itibaren üç ay zarfında bu haklarını ve haklarına aid müstenidatı vilâyet makamına tahriren bildirirler. Vilâyet makamı işbu müracaatların kaydolduğuna dair müracaat tarihinden itibaren (4) hafta zarfında icab eden cevabı verir, müracaatlar şahsan kaza veya vilâyet makamlarına yapılır.

MADDE 67 — Mera için vilâyetlere vaki olacak müracaatleri tetkik etmek üzere her vilâyette bu iş için bir komisyon teşkil olunur. Bu komisyona vali riyaset edib ayrıca bir hukukçu iki orman mühendisinden ibaret azası bulunur.

Bu komisyonun vermiş oldukları kararlara karşı mahallî orman idareleri vasıtasile orman işleri umumî reisliği itiraz edebilir ve (79) ncu madde hükümleri dahilinde evrakı berayı tetkik merkeze celb ettirerek karar verir.

MADDE 68 — Mera komisyonunun vereceği kararlar, on senelik orman plânının ilk senesinde tahriren verilmiş olacaktır. Verilen karar menfi olmadığı takdirde şu malumatı ihtiva edecektir.

1 - Mera hakkını kazananın ismi ve mahalli ikametgâhı,

2 - Her cinse göre ayrı, ayrı sürü muhteviyatı, adetleri,

3 - Mera zamanı mebde ve müntehası,

4 - Mera mahalli, ormanın ve yaylanın ismi,

Mahalli orman idaresi mera mahallini lüzumuna göre değiştirebilir.

MADDE 69 — Alâkadarlar vilâyet komisyonunun mera işleri hakkında verdiği ret kararına karşı, on senelik orman plânının ikinci senesinin ilk üç ayı zarfında Ziraat vekâletine itirazlarını bildirirler. Ziraat vekâleti bu itirazları tetkik ederek ikinci orman iş plânı senesinin bitimına değin katî kararını verir. İtirazlar evvel emirde vilâyet makamına verilir. Vilâyet bunları (14) gün zarfında vekâlete gönderir. Ziraat ve-

kâleti de itirazların vekâlete vusulünden 14 gün zarfında alâkadarlara tebliğ eder. İtiraznameler muhteviyatı vilâyetler kararını tehir edemez.

MADDE 70 — Ormandaki mera işlerine dair vilayetler nezdinde yapılan itirazları tetkik etmek üzere orman işleri umumî reisliğinin veya teşekkül edecek zatin reisliğinde bir komisyon teşekkül eder; aza olarak da iki ormancı ve bir hukukçu iştirak ederler.

MADDE 71 — Vaktinde Ziraat vekâletine bildirilmeyen mera hukuku sakit olur. Keza vilâyetler tarafmdan verilen red kararına karşı vaktinde Ziraat vekâleti nezdinde itiraz olunmazsa bu kararlar da katiyet kesbeder.

MADDE 72 — Mera hakları tanınmış olanlara buldukları yere yakın mahallerde arazi verilmek suretile haklar kendi rızalarile ıskat olunur.

MADDE 73 — Yukarıdaki madde ahkâmına göre mera hakları tazmin edilecek olanlara verilecek arazinin vüsati ve mahalli hakkında 67 nci maddedeki komisyon, mahallin en büyük idare makamının da tasvibi ile, itayi karar eyler. Tazminat olarak verilecek arazi, Ziraat vekâletinin işaretle hak sahibi olan ferd veya köy namma tapu ve kadastroya kaydolunur.

Teşçir işleri

MADDE 74 — Orman umumî reisliği, Devlet ormanlarını genişletmeğe ve mümkün olduğu kadar haiz oldukları vasıfları arttırmağa, orman dahilindeki açık, çıplak yangın görmüş ve seyrekleşmiş aksamı teşçire mecburdur.

Bu kanunun mevkii tatbika vazımdan itibaren mevcut ve ağaçsız kalmış olan orman toprakları derhal ve beklemeden teşçir olunurlar. Seyrekleşmiş olan tabii gençlikler sunî olarak itmam edilirler.

MADDE 75 — Memleketin müdafaası noktasından ormanın mevcudiyeti elzem olan mahallerde ve teşçir masraflarının müdafaası bütçesinden tesviyesi halinde, keza Devlet menfaati noktasından orman mevcudiyetine lüzum hâsıl olan ve teşçir işleri de iktisadî bir mahiyet arzeden yerlerde yapılacak olan teşçir işlerinin tatbik ve icrası Ziraat vekâletine aittir.

Bu kanunun tatbikata vazından sonra meydana gelen orman dahilindeki boşluklar, ve bilhassa ağaç satışı suretile hâsıl olan açık sahaların teşçiri orman işleri umumî reisliği tarafından deruhde edilir.

Seyrek mahallerin doldurulması masrafı ormanîşleri umumî reisliğine aittir.

MADDE 76 — İrmak ve çay kenarlarını ve bunların kaynaklarını tanzim ve araziye sellerden korumak, yer kayması gibi hâdiselerden korunacak yerleri kuvvetlendirmek, sel getirecek dik çıplak yamaçları ağaçlandırmak, ve memleketin umumî menfaatleri noktasından yeni baştan orman yetiştirilmesi mevzuu bahis sahaları teşçir etmek gibi işler Ziraat vekâletince hazırlanarak ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunacak ağaçlandırma plânlarına göre ifa ve icra olunur.

MADDE 77 — Her vilâyet, kaza nahiye ve köyler, mahallin mevsimi gözetilmek şartile Ziraat vekâleti tarafından yapılacak ağaçlandırma proğramına göre her sene ağaç bayramları yapmak mecburiyetindedirler. Bu bayramda bütün müesseseler, mekteb talebeleri, ve askerlerle beraberce bulunurlar. Ağaçlandırma bayramları için tohum tedarik etmek fidan yetiştirmek ve ağaçlandırılan yerleri her türlü zarardan korumak ve bu yerlerin bakımını ve ağaçlarını emniyet altında bulundurmak vazifeleri mahallî idarelere aittir.

Ağaçlandırma bayramına aid bilcümle masarif nahiye ve köy sandıkları, vilâyetlerde de hususî idareler tarafından tesviye olunur.

Yetistirilen ağaçlardan fen dairesinde edilecek istifadeler köy ve hususî idareler sandıklarına aittir. Ağaç bayramlarını yapmayan ve şartlarını gözetmiyen, dikilen fidanların ihmal neticesi kurumasma ve harap olmasma sebeb olan mahallerin muhtarları ve Hükûmet reisleri mesul edilirler.

MADDE 78 — Ağaç sevgisini körpe ve genç dimağlara kuvvetle aşlamak için bütün ilk ve orta mekteb talebelerine, ve askerlere ağaçların büyük faidelerini zihinlerine yerleştirecek dersler okutulması ve mekteplerde, kışlalarda ağaç diktirilmesi ve bu ağaçların talebe ve askerlere baktırılması için Ziraat vakâleti ile birlikte Millî Müdafaa ve Maarif vekâletleri müştereken bir proğram hazırlayarak tatbik ederler.

Orman yangınlarında yardım

MADDE 79 — Ormanlarda yangın olduğunda, yangına en yakın köy ve kasabanın 18 yaşından 50 yaşma kadar bütün halkı beraberlerinde balta, kürek, kazma, destere gibi âletleri de beraber almak şartile yangın yerine gitmeğe ve yangını söndürmeğe mecburdurlar.

Yardıma gelenler yetişmezse daha ilerideki köy ve kasaba halkından mükellef olanlar da yangın yerine gönderilirler.

Aynı şekilde, vilâyet, kaza ve nahiye idare reisleri ile köy muhtarları ve civardaki askerî jandarma kta kumandanları yangın mahalline yardımcı göndermeğe ve icabında bizzat gitmeğe mecburdurlar.

MADDE 80 — Ormanlarda yangın söndürülmesi için çalışanlara orman idaresi tarafından parasız ekmek verilir. Ve başkaca bir ücret verilmez.

MADDE 81 — Yangın söndürürken sakatlananlara sakatlık derecesine göre ve ölenlerin ailesine polis ve jandarma efradına verilen tazminat kadar para verilir. Yaralananlar parasız bakılmak üzere en yakın hastaneye sevk edilirler, Hastahaneler bu gibi sakatlananları kabule mecburdurlar.

MADDE 82 — Orman yangınları için çekilecek telgrafları telgrafhane, demiryol istasyon memurları bilâ bedel, ve geciktirmeden sevk etmeğe, ve telgrafı alan memurlar da bunu hemen mahalline göndermeğe mecburdurlar.

MADDE 83 — Mahallî Hükûmetin veya orman memurlarının sevk kâğıdı üzerine istasyon memurları yangını söndürmek üzere gidecek olanları, asker tarifesiyle ve mahsubu bilahara alâkadarlar arasında yapılmak üzere, yangına civar olan mahalde indirilmek şartile yolcu veya marşandiz katarile göndermeğe mecburdurlar.

MADDE 84 — Ormanlık yerlere geçen trenlerin, dışarısına kıvılcım sıçratmamaları ve iskaralardan ateş düşürmemeleri için alâkadarların tedbir almaları mecburidir.

Muhafaza ormanları

MADDE 85 — Aşağıda yazılı vasıflarda bu

lunan ormanlar, meralar, tarla ve sair arazi muhafaza ormanı olarak kabul edilirler :

A) Yağmur ve (Geolojik) noktadan :

1 - Ormansızlık neticesi olarak arazisi kaymağa müsaide olan veya yağmurla yıkanma tehlikesi olan mahaller,

2 - Kaynak ve dere kenarlarını koruyan yerler.

B) Sıhî ve mihaniki noktadan :

Şimendifer yollarını, caddeleri, şoseleri veya köylerle Ziraat arazisini çığ, sel gibi zararlardan koruyan orman arazisi veya meskûn yerlerin havasını kötüleşmeden koruyan ve buraları toz fırtınalarına karşı muhafaza eden ve nehir dolmalarının önüne geçen mahaller.

C) Memleket müdafaası noktasından :

Memleket müdafaasına yardımcı olacak mahaller.

MADDE 86 — Cadde, demiryolu, köprü gibi tesisatı himaye maksadile alacak tertibat, Nafia vekâletince bildirilir ve plân ve projeleri orman idaresi umumî reisliğince tetkik olunur. Gerek Nafia vekâletinin ve gerekse orman idaresi umumî reisliğinin müşterek mütalealarıyla keyfiyet Heyeti Vekileye bildirilir. Sanat kurultularını, demiryollarını, şose ve caddeleri ve köprüleri alâkadar eden himaye ve tahkim masrafları, bu tesisat sahib ve alâkadarları tarafından tesviye olunur.

MADDE 87 — Şiddetli su baskınlarında yapılacak tahkimat ve ağaçlandırma işleri hususî gönderilecek heyetler tarafından, tahribatı daha hafif olan su kenarlarındaki bu gibi işler de orman mühendisleri tarafından icra olunur. Bu işler için hazırlanan plânların Ziraat vekâleti tarafından tasdik edilmesi lâzımdır.

MADDE 88 — Muhafaza ormanı içinde veya kenarında bulunan sahibli ormanlar ve arazi istimlak olunur. 4 ncü maddedeki saha miktarı nazarı itibare alınmaz.

Keza ormana gidecek veya ormandan çıkacak yolların inşası ve tesis olunacak istif mahalleri için lüzum olan arazi istimlak kanunlarına tevfikân istimlak edilir.

Ceza hükümleri

MADDE 89 — 19 ncü maddedeki yasak işleri yapanlar, suçun tevliid ettiği tazminatı

ödemekle beraber, ayrıca mecburî orman işleri yapmak ve çalışmak cezasına da çarptırılırlar. Mecburî orman işlerinde istihdam müddeti, verilen tazminatın beher lirasına mukabil bir gün hesabıdır. Tazminat miktarı, suçun yapıldığı ormana aid tarife bedeli ile hesap olunur. Ağacı zedeleyenler, ağacı dibinden kesmiş gibi ceza görürler. İzinsiz ormana girmek, kozalak, mantar ve saire toplamak, nebat ve çiçek koparmak suçunu işleyenlerden 2 lira para cezası alınır. 19 ncü maddede yazılı tazminata esas bulunmayan suçlarda suçlu bir günden bir aya kadar mecburî orman işleriyle cezalandırılır.

Suçlunun vaki müracaati üzerine tazminat miktarı mecburî orman iş cezasına tahvil olunabilir.

Köylü zatî ihtiyacı için ormandan nısıf bedel ile aldığı odun ve keresteyi hariçte satarsa tarife bedelinin tamamına tekabül edecek para cezası alınır ve bu cezanın beher bir lira ve küsuru için de bir gün iş cezası verilir.

Mecburî orman işlerinin yapılacağı saha, suçlunun ikametgâhından uzak orman revirlerinde de seçilebilir. İş zamanının ve sahasının tesbiti mahallî orman idarelerine aiddir. Mahallî orman idareleri, infaz olunan cezaları her altı ayda bir mahkemelere tebliğ ederler.

MADDE 90 — Her kim 21 ncü maddede yazılı suçları yaparsa yaptığı tesisat, masraflı suçluya aid olmak üzere yıktırılır ve suçlu (5) günden (75) güne kadar mecburî orman işleri cezasına çarptırılır.

MADDE 91 — Muhafaza ormanlarında yapılan katiyat ve hasarat için 89, 90 ncü maddelerdeki mecburî orman işleri müddeti iki misline iblâğ olunduktan maada ayrıca da husule gelen zarar tazmin ettirilir.

Yanmış orman yerlerinde ve baltalıklarda tohum veya muhafaza için bırakılmış ihtiyat ağaçlarını kesenler veya muhafaza ormanları dahilinde bu gibi ağaçları kesenler için 89, 90 ncü maddelerdeki mecburî orman işleri müddeti iki misline iblâğ olduğu gibi husule getirilen hasar miktarı da ayrıca tazmin ettirilir.

MADDE 92 — Suçdan dolayı zabtedilmesi lâzım gelen orman malları bulunmadığı takdirde, bu malların iki misli kıymeti kadar tazminat alınır.

MADDE 93 — Kanunsuz olarak kesildiğini veya toplandığını veya yapıldığını bildiği halde tomruk, kereste, mahrukat odunu, kömür vesair orman mahsulâtını satın alanlar, taşıyanlar veya saklayanlar suça yataklık yapanlar gibi telâkki olunup 117 nci madde mucibince ve 89 ncu maddedeki mecburî iş ceza müddetinin üç misli kadar hapis ile cezalandırılırlar.

MADDE 94 — Ormanlarda ve fidanlıklarda fidanları söken ve kesenler ve hayvanlara yedirenler veya her hangi şekilde bunların büyümesine engel olanlar beher fidan basma (1) gün mecburî hizmet cezasına çarptırılır, ve hasarat tazmin ettirilir. Hayvan sürüsünün sahibi de ayrıca 5 liradan 50 liraya kadar para cezasına mahkûm edilir. Kendi adamlarının yaptıkları tahribatın tazminatında malen mesulüdürler. Elde olunan fidanlar musadere olunur.

MADDE 95 — Satılmış ve tayin edilen bir müddet içinde ormandan kaldırılması kabul edilmiş olan emvalin, sahipleri tayin olunan müddetin inkizasından itibaren husule gelecek zarar ve ziyânı ödemeğe mecburdurlar. Mücbir sebebler olmaksızın bu müddetin inkizasından altı ay içinde ormandan çıkarılmıyan emval orman idaresi namma zabt ve musadere olunur.

MADDE 96 — Ormanlarda müsaadesiz tarla acan veya kök çıkaranlar şu suretle tecziye olunurlar:

a) Koru ormanlarında kuturları on santimden yukarı beher ağaç ve baltalıklardaki beher kütük için istikbal kıymeti esasile yapılacak fen raporlarına göre tazminat hükmolunur. Ve beher ağaç ve kütük için bir gün iş cezası verilir. Ve ceza olarak ta aynı müddet kadar mecburî iş cezası hükmolunur.

b) Koru ve baltalıklarda 10 santimden aşağı kuturdaki ağaç ve fidanları kökleyenlerden beher ağaç ve fidan için bir gün mecburî iş cezası hükmolunur.

Suçlular tercihan teşcir sahalarında istihdam edilirler.

MADDE 97 — 19 ve 96 nci maddelere göre ormanda gayri kanunî açılmış olan tarlalar mahsulâtı sökülerek ifna olunur.

MADDE 98 — Bu kanunda yazılı para cezaları ve tazminatlar orman memurları tarafından tahsil edilir ve orman kasasına yatırılır.

MADDE 99 — Girilmesi yasak edilmiş olan orman meralarında hayvan otlatanlar, veya bu gibi araziye başkasına aid ruhsatname ile hayvan sokanlar aşağıdaki şekilde cezalandırılırlar:

Beher deve için 0,50 lira	Para cezası
Beher keçi için 0,20 »	» » »
Beher büyük baş hayvan için 1/4	} Gün mecburî iş cezası.
Sair küçük baş hayvan için 1/8	

Hayvan adedi daha az olduğu halde de mecburî iş cezası bir gün hükmolunur.

Para cezası tediye edilinceye kadar deve ve keçiler emin bir elde tevkif edilir.

Hayvanların ormanda yaptıkları zarar ve ziyân da ayrıca tazmin ettirilir. (Madde 94 e müracaat). Bu suçlar korunmaya ayrılmış orman veya meralarda ve yahud (10) yaşına gelmemiş orman sahalarında, veya yenilenecek yangın sahalarında veya gece vakti çobansız sürü salıvermek suretile, yapılırsa ceza olarak tayin olunan mecburî iş müddeti ve para cezası iki misline çıkarılır. Muhafaza ormanı olarak ayrılan ormanlarda ve fidanlıklarda işlenen bu gibi suçlar için tayin olunan mecburî iş ceza müddeti ile para cezası üç misline çıkarılır.

MADDE 100 — Ormanda balta, destere, tahra ve bunlara benzer ağaç kesecek aletlerle tutulupta bunları gayri kanunî maksadlar için kullanacağı anlaşılanlar, 10 gün mecburî iş cezasına çarptırıldıkları gibi, aletleri de musadere olunur.

MADDE 101 — Orman yollarını, demiryollarını, köprülerini, veya bilûmum orman nakil vasıtalarını tahrib edenler, kazanlar, veya bunları izinsiz tamir edenler veya kapatılmış yolları açanlar veya yeniden yol yapanlar orman telefon vesair muhabere vesaitini tahrib veya yerlerini değiştirenler orman binalarını, işaretlerini, ihtar levhalarını bozanlar veya değiştirenler, veyahud depo edilen ağaçlara ziyân verenler bir haftadan üç aya kadar hapis olunurlar ve ayrıca yaptıkları hasarat tazmin ettirilir.

MAADDE 102 — Orman memurlarından ruhsatname almaksızın orman dahilinde yahud ormanlardan 100 metre mesafeye kadar olan yerlerde ağız, saya, kıslak, mandıra, kireç fırını, yahud katran, kömür ocağı yapanlar 10 liradan 100 liraya kadar para cezasına çarptırılırlar.

Yapılan tesisat yıktırılır.

MADDE 103 — Orman dairesinden ruhsatname almaksızın orman içinde veyahud orman hududuna 1000 metre uzaklıktaki yerlerde ağaç işletmeğe mahsus bıçkı, hizar veya sair bu gibi müesseseler kuran veya bu gibi metrük müesseseleri tamir eden, veya genişletenler 50 liradan 500 liraya kadar para cezasına çarptırılırlar. Ayrıca yapılan inşaat durdurulur, veya bitmiş ise tesisat kapatılır.

MADDE 104 — Orman içinde veya 10 kilometreye kadar dışımda kaçak ve kanunsuz mal işleyen hizar ve bıçkılar, orman memurları tarafından derhal durdurulur. Makina ve tesisatı mühürlenir, mevcut mal musadere olunur. Bu gibi tesisatı işletenler veya kira ile kullananlar 5 liradan 100 liraya kadar hafif para cezasına çarptırılırlar. Mahkeme kararı suçlu aleyhine katilestikten sonra işbu tesisat Hükümetçe zabtolunur.

MADDE 105 — Orman içinde her mevsimde ateş yakanlar veya orman hududlarından 50 metre uzaklığa kadar yerlerde 1 mayıstan 1 tesrinisanıye kadar izin almaksızın ateş yakanlar 5 liradan 50 liraya kadar para cezasına çarptırılırlar.

Keza orman içinde ateş bakayası görüpte söndürmevenler dahi aynı suretle tecziye olunurlar. Dikkat ve itina etmek ve münasib mahaller aramak ve iş bittikten sonra ateşi tamamen söndürmek sartile, ağaç kesicileri, orman memurları avcular kendi ihtiyaçları için orman dahilinde ateş yakabilirler.

MADDE 106 — Dikkatsizlik yüzünden ormanda yangın yapanlar ceza kanununun 383 ncü maddesi hükmüne göre çarptırılırlar ve kasten ormanı yakanlar, beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılırlar. Yangından husule gelen zarar ayrıca tazmin ettirilir.

MADDE 107 — Orman içinde veya yakınında ateş görüpte orman idaresine veya en yakın köy muhtarlarına haber vermiyenler veya ateşi söndürmeyenlerden 100 liraya kadar para cezası almır.

MADDE 108 — Suçlunun talebei üzerine para cezası mecburî is cezasına tahvil olunur. Keza para cezasının tahsil edilemeyeceği anlaşılan hallerde de yine mecburî is cezası tatbik edilir. Bir lira para cezası bir gün iş cezasına muadildir.

MADDE 109 — Devamlı kuraklarda, bir müddet için orman yollarından geçib gitmeği ve orman işletmesini, daha evvel ilân etmek sartile, orman idareleri yasak edebilir. Bu vasağı dinlemiyenler 50 liraya kadar cezayı nakdiye çarptırılırlar.

MADDE 110 — Bu kanunun 79 ncü ahkâmını tatbik etmiyenler Türk ceza kanununun 230 ncü maddesinin ikinci fıkrasına göre tecziye olunurlar.

Ormanlardaki yangını haber aldığı halde söndürmeğe teşebbüs etmiyen orman memurları da aynı şekilde cezalandırılırlar.

MADDE 111 — Orman yangını söndürmekle mükellef olub ta yangın yerine gelmiyenler veya gelib te çalışmıyanlar ve kaçanlar her gün için 10 günlük mecburî iş cezasına çarptırılırlar.

MADDE 112 — Ormanlardan geçen simendiferlerin riayet etmek mecburiyetinde oldukları 48 ncü madde ahkâmına tatbik etmemeleri halinde husule getirilen zarar ve ziyan demiryolları idaresince tazmin olunur. Tekerrürü halinde vukua gelen zarar ziyanın iki misli almır.

MADDE 113 — Orman yangınlarının suçluları bulunmadığı takdirde husule gelen zarar ve ziyan orman sınırları içerisinde bulunan veya sınırları ormana bitişik olan köyler ahalisine, müşterek mesuliyetle tazmin ettirilir.

Orman yangınları Devlet işletmesi müteahhidleri veya amelesinin işlettikleri ormanlarda zuhure gelir ve suçluları meydana çıkarmazsa zarar ve ziyan müteahhidlere ödettilir. Köy ahalisinin tesbit edilen zarar ve ziyan miktarına muadil mecburî iş cezası kadar, ormana aid çalışmalara müsaade olunur.

MADDE 114 — Orman memur ve müstahdemlerinin orman ticaretleriyle iştigalleri memnurdur. Bu hükme aksi hareket edenler hakkında ceza kanununun 240 nci maddesi tatbik olunur.

MADDE 115 — Reşid olmayanların, amele ve çobanların ve evli kadımların efalinden doğan para cezası ve tazminat velilerinden, istihdam edenlerden ve kocalarından alınır. Ormanda mecburi iş cezasında çalışan suçlunun işeşi kendisine aiddir. Eğer suçlu işeşini temin edemeyecek vaziyette ise köylüsü müştereken bu işeşiyi temin ile mükelleftir.

İfai vazife halinde jandarma, polis ve askerler toplu halde ormanda gezen mekteb talebelerinin yapmış oldukları suçlardan dolayı âmirleri veya bunları sevk ve idare edenler mesul tutulurlar.

Reşid olmayanların suçları için mecburi iş cezası verilmez.

MADDE 116 — Orman suçlarının aynı bir köy civarında tekerrürü ve faillerinin bulunamadığı halde ceza köy halkına hükmolunur.

MADDE 117 — Bu kanunun 89, 90, 91, 93, 94, 96, 99, 100 ncu maddelerinde geçen cezalar aşağıdaki şekillere göre iki misli olarak hükmolunurlar. 19, 21, 93, 94, 96, 99, 100 ncu maddelerdeki yasak işler suçun ilk yapıldığı tarihten itibaren iki sene zarfında suçlu tarafından tekrarlanırsa (iki senenin hitamından sonra yapılan suçlar ilk defa gibi hüküm görürler). Aşağıdaki şekillerde de hapis cezası hükmolunur:

1 - Bu kanunun 19 ncu maddesindeki hükümler hilâfına ve sırf harice satmak maksadile orman mahsulâtı ve orman avlarını çalmak,

2 - 19, 21, 93, 94, 96, 99, 100 ncu maddelerdeki kanuna aykırı hareketleri takib esnasında orman memurlarını tehdid ve tahkir etmek veya mukavemet göstermek,

3 - Suçun ilk yapıldığı tarihten itibaren geçen iki sene zarfında tekerrürü halinde iki misli, üç veya daha fazla defa tekerrüründe üç misli ceza köy hakkında hükmolunur.

Suçluların takibi

MADDE 118 — Orman suçlarına dair tutulan zabıt varakaları 15 gün zarfında aid ol-

duğu orman mühendisliğine gönderilir. Bu vazifeyi yapmayan muhafaza memurları 5 liraya kadar para cezasına çarptırıldıkları gibi ayrıca inzibatî ceza da görürler. Zabıt varakaları hilâfı izbat edilinceye kadar suçun sübutuna delil addolunur ve hâkim bunlara müsteniden hüküm verir.

MADDE 119 — Ağır hapis cezasını istilzam etmeyen orman suçlarının muhakemesine mahakimin tatil aylarında da bakılır. Orman mühendisleri veya bu işi gören Orman memurları takibine lüzum gördüğü zabıt varakalarını vürudünden itibaren bir ay zarfında, tanzim edeceği raporla birlikte mahkemelere vermeğe mecburdurlar. Takibine lüzum görülmeyen zabıt varakaları hakkında esbabı mucibe gösterilmek şartile keyfiyet âmirin tasvibine arz olunur.

MADDE 120 — Cürüm işlerken yakalanan suçlu, kanunda bu suç için yazılı olan ve kanunun 121 nci maddesinde gösterilen miktarları tecavüz etmeyen para cezalarını mahkeme kararına hacet kalmadan, doğrudan doğruya bu işle muvazzaf ve mükellef orman memuruna vermek hakkına maliktir. Keza yapılan suç için kanunda musarrah iş ceza müddetini de tanıyıp kabul ettiğini yazı ile orman memuruna taahhüd eder.

MADDE 121 — Orman suçlarından dolayı 20 liraya kadar hükmolunan para cezası veya 15 günlük mecburi iş cezası katidir.

MADDE 122 — Orman satış ve teşçir bedellerinden ve hükme iktiran etmiş tazminat bedellerinden borçlu olanlar hakkında tahsili emval kanunu mucibince hareket olunur. Tayin olunan mecburi iş cezasını ifa etmeyenlerin bu cezaları 108 nci maddeye göre paraya tahvil edilerek haklarında keza tahsili emval kanunu tatbik edilir.

MADDE 123 — Her kim balta, destere ve saire gibi aletlerle ormanda kanuna aykırı olan işleri yaparken tutulursa veya bu aletlerle ormanda suç işlediğini gösteren deliller mevcut olursa bu gibi eşya, zabıt varakalarını tutan memur tarafından alınarak en yakın köy muhtarına veya belediyeye ve yahud polis ve jandar-

ma karakollarına makbuz mukabili tevdi olunur ve aynı zamanda adliyyeye tevdi edilecek evraklarda da bu cihet zikredilir.

MADDE 124 — Orman suçlarından dolayı tutulan ağaç, tomruk, kereste, mahrukut ve saire ile bunları taşıyan araba ve hayvanlar, kamyon, sal, kızak, koşum takımı, kayık, yelkenli, motörlü gemiler ve bunlara benzer bütün nakil vasıtaları zabtolunur ve en yakın orman, liman idarelerine veya köy muhtarlarına makbuz mukabili berayi muhafaza zabıt varakasını tutan memur tarafından tevdi olunur.

Çürüyecek şeylerle - durması fazla masrafı intaç edecek eşya ve hayvanlar en çok beş gün içinde en yakın pazar yerine götürülerek orman idaresinin satış komisyonları tarafından açık artırma ile satılırlar; masraflar satış bedellerinden düşülür. Satış komisyonları tarafından takdir edilen bedel, sahipleri tarafından emaneten verildiği surette, zabtedilmiş hayvanlar sahibine verilir. Bu gibi zabtolunan eşyanın satış bedelleri orman sandığına yatırılır. Suçlu berat eder ve emvalinin iadesine karar verilirse emaneten bırakılan paralar ve satış bedelleri veya mevcud olan eşya aynen sahibine geri verilir. Bedelin iadesi hakkındaki hüküm katileştiği tarihten itibaren bir sene nihayetine kadar sahibi tarafından alınmayan paralar, varidat kaydolunur.

Aynen geri verilecek eşyanın muhafaza ve sair masrafları ödenmedikçe eşya iade olunmayacağı gibi beraet hükümlerinden itibaren üç ay içinde sahipleri tarafından alınmayan eşya dahi açık artırma usulile satılır ve parası kaydolunur. Komisyonun her nevi satışlardan alâkadarların zarar ve ziyan istemeğe hakları yoktur. Suçlunun müsadere olunan nakil vasıtaları kendisine aid olmadığı hallerde dahi bu madde hükümüne satılır. Belli olmayan suçlular tarafından kesilerek hazırlanan ve sair mahallerde bulunan ağaç, kereste, mahrukut, ve sair orman mahsulâtı ile, suçluların bıraktığı âletler ve vesaitler ve her türlü eşya hakkında yukarıda yazılı muamele tatbik olunur.

MADDE 125 — Hüviyeti anlaşılmayan suçluların hüviyetini araştırmak için orman memurları bunları hemen zabıtaya götürürler. Suçlu, kendisini bildirmekten ve oturduğu yeri

göstermekten imtina ederse zabıtaca ikametgâh senedine bağlanması mecburidir.

MADDE 126 — Ormanlarda çobansız veya başıboş tutulan hayvanlar en yakın köy muhtarına veya belediye reisliğine makbuz mukabili bırakılır. Bir hafta nihayetine kadar aranmayan hayvanlar satış komisyonları tarafından açık artırma ile satılır ve bedeli bütün masrafı çıktıktan sonra orman sandığına irad olarak yatırılır.

MADDE 127 — Orman memurları, şüphe veya âmirlerinden alacakları emir üzerine vagonlarda, istasyon ambarlarında, her türlü depolarda ve fabrikalarda, tahta işleyen yerlerde, değirmenlerde, vapur ve gemilerde ve diğer müesseselerde zabıta memurları gibi araştırmalar yapabilirler. Bu mahallerde kanunsuz olarak getirilmiş kereste, mahrukut, fidanlar ve sair orman mahsulâtı bulunursa zabtolunur.

Her aramada orman memurlarının müraعاتı üzerine en yakın polis ve jandarma veya liman, gümrük ve tren memurlarının ve bunların bulunmadığı yerlerde ihtiyar heyetinden bir azanın, bunlar da bulunmadığı vakitlerde her hangi iki kişinin memur ile birleşmesi ve aramağa yardım etmesi mecburidir.

Bu vazifeyi yapmaktan çekinenler, ceza kanununun 230 ncu maddesine göre cezalandırılırlar. Eğer araştırma yapılacak binalar uzakta veya orman içinde ise iki orman memurunun birleşmesiyle dahi araştırma yapılabilir.

MADDE 128 — Bu kanunda yazılı olan suçlar; aşağıda gösterilen maddeler içinde meydana çıkarılmaz ve takibata başlanmazsa müzuru zamana tâbi olarak hükümden düşerler:

A - Orman suçları hakkında tahkikata başlandığı veya suçun belli edildiği tarihten itibaren dava için bir ve ceza için iki sene geçerse,

B - Gizli bir halde kalmış olan her türlü orman tazminatı ve ağaç bedeli üzerinden üç sene geçerse.

MADDE 129 — Orman işleri umumî reisi, başmühendisleri ve orman mühendisleri, mühendis muavinleri veya bunların gösterecekleri vekiller mahkemelerde müddei veya müddei aleyh olarak orman idaresini temsil ederler.

Orman memurlarının silâh taşıma ve kullanma hakları

MADDE 130 — Bütün orman memurları silâh taşıma hakkına maliktir. Bunlardan orman mühendisi ve muavini ile baş bekçileri ve bekçiler Devletin seçeceği bir silâh tipi ile, Ziraat vekâleti tarafından teçhiz olunurlar

Orman memurlarının orman suçlarını yakalamağa ve bu kanuna göre zabt ve müsadresi icab eden bilûmum emvali zapta salâhiyetleri vardır.

MADDE 131 — Her sınıf orman bekçileri ve müstahdemleri askerî disipline tâbidirler ve mesuliyet emri verene aid olmak üzere âmirleri tarafından verilen yazılı emirleri yapmağa mecburdurlar. Aksi harekette bulunanlar ceza kanununun 230 ncu maddesine göre tecziye edilirler.

MADDE 132 — Bütün orman memurları kendilerine verilen silâh ve levâzımını memur buldukları müddet zarfında her hangi bir sebep ile başkalarına veremezler. Aksi harekette bulunanlar polis memurları gibi tecziye edilirler.

MADDE 133 — Mecburî iş cezası müddeti üç ayı tecavüz edemez. Suçlunun talebi ile mecburî iş cezası paraya tahvil olunur. Ve bu halde bir günlük mecburî iş için bir lira alınır.

Ormanların idare ve muhafaza teşkilâtı

MADDE 134 — Orman işleri umumî reisliği yurd ormanlarını korumak, işletmek ve her türlü orman bayındırlığı ve ağaçlama işlerini yapmak, her çeşid orman ve toprağı verimlerini çoğaltmak ve idare etmek ağaç ve esas maddesi orman mahsulü olan sanatların ilerlemesini himaya etmek ve bu konuya giren bütün fen vasıta ve unsurlarını yetiştirmek, genel ve özel kanunların yüklettiği diğer işleri görmekle mükellef Ziraat vekâletine bağlı hükûmî şahsiyeti haiz bir Devlet kurumudur.

MADDE 135 — Orman işleri umumî reisliği 12 bölüme ayrılır.

- 1 - İktisad ve orman siyaseti, propaganda, orman haricinde ağaç koruma işleri.
- 2 - Mülkiyet ve sair hukukî işler.
- 3 - Orman amenajmanları.

4 - Teşcir, tohum ve fidan tedariki, bilûmum orman inşaatı, kira işleri, yol inşaatı ve orman sahasının ve bilhassa orman yetişen sahanın tevsi.

5 - Orman memureyni.

6 - Hudud, tahdid ve harita işleri.

7 - Orman tedrisat, tecrübeler, alât ve edevat mübayaa ve temini.

8 - Teftişat, orman muhafaza ve orman yangınları.

9 - Orman kadastrosu teşkilâtı ve işletme haritalarının temini.

10 - Orman istatistiği.

11 - Odun ve kereste tasarrufu.

12 - Orman merası, orman sulakları, ormana tahsis edilmeyen sahanın ıslahı.

MADDE 136 — Umumî reislik merkez kurumunda lüzumu kadar mühendis ve memur, müstahdemler kullanılır.

MADDE 137 — Vilâyetlerdeki orman işleri başmühendislik, mühendislik, namzed mühendis, mühendis muavini, mühendis muavini namzedleri ile idare olunur. Başmühendislik ve mühendislik mmtakalarını ve işyarlarını ormanların genişlik ve ehemmiyetine göre orman işleri umumî reisliğinin başkanlığında toplanacak olan fen heyeti ile bölüm başmühendislerinden mürekkep « Orman meclisi » belli eder.

MADDE 138 — Yüksek ormançılık tahsili görmüş olan diplomalı işyarların ünvan, maaş ve dereceleri (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvele girecek işyarlar tayin oldukları derecenin maaşını alırlar.

MADDE 139 — Orman baş mühendisleri: merkezde fen heyeti bölüm başmühendisi, müşavir, şefliklerde mülbakatta mmtaka âmirliği ve amanejman başmühendisliği ve sair işlerde.

b - Orman mühendisleri ve namzed mühendisleri: kendilerine verilecek orman mmtakalarının idare ve işletmesinde ve amanejman ve sair işlerde kullanırlar.

MADDE 140 — Orta ormançılık tahsili görmüş diplomalı işyarların ünvan, maaş ve dereceleri (II) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvele girecek işyarlar tayin oldukları derecenin maaşını alırlar.

MADDE 141 — İki sayılı cetvelde gösterilen orman mühendis muavinleri idare ve işletme mmtakalarında ve sair yerlerde yardımcı ve icabında resen muvazzaf olarak kullanırlar.

MADDE 142 — Halen müstahdem diğer muvazzaf orman işyarlariyle ilk ormancılık tahsili görmüş orman işyarlarmın unvan, maaş ve dereceleri (III) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvele girecek işyarlardan tayin olundukları derecenin maaşını alırlar.

MADDE 143 — (III) sayılı cetvelde gösterilen baş bekçiler; süvari bekçilerle bekçilerin vazifelerini kontrolde ve bütün koruma işlerinde süvari bekçilerle, bekçiler kendilerine verilecek koruma mmtakalarındaki ormanların korunması işlerinde baş ve süvari bekçilerle bekçiler lüzumuna göre umumî reislik, başmühendislikler ve mühendislikler merkezinde istihdam olunurlar.

MADDE 144 — Muhtelif orman işlerinde çalıştırılması gereken diğer memur ve müstahdemnin unvan, maaş, ücret ve dereceleri IV sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvele girecek işyarlardan tayin olundukları derecenin maaşını alırlar.

MADDE 145 — (IV) sayılı cetvele göre işyarlardan merkez kurumunun hukuk, tasarruf ve muhasebe işlerinde ve mülhakatın muhasebe ve vezne işlerinde daktilo ve hademeler de merkez ve mülhakatın yazı ve hizmet işlerinde kullanırlar.

MADDE 146 — Orman işleri umumî reisliği Ziraat vekilinin inhası ve fen heyeti başkanı ve başmühendisler, hukuk müşaviri orman meclisinin intihabile Ziraat vekâletinin inhası ve İcra Vekilleri Heyetinin kararı üzerine iradei milliye ile tayin edilirler ve değiştirilirler. Mühendisler namzed mühendisler ve mühendis muavinleri, hukuk müşavir muavini, tasarruf işleri işyari, muhasebe direktörü, başveznedar, muhasebe kâtibleri muhasib ve veznedarlar orman meclisi kararile orman işleri umum reisliği tarafından tayin edilirler ve değiştirilirler.

Orman başbekçileri ile süvari bekçileri ve bekçiler orman mühendisleri veya mühendis muavinleri tarafından seçilir ve orman başmühendisleri tarafından tayin edilirler. Daktilo ve hademeler kullanılabacakları dairenin en yüksek işyari tara-

fından seçilir. Ve tayin olunurlar ve değiştirilirler.

MADDE 147 — (I) sayılı cetvelde yazılı orman işleri umumî reisinden maada işyarlardan merkezde müstahdem diğer işyarlardan ve müstahdemlerin takdir ve taltifleriyle inzibatı cezaları orman meclisi kararile orman umumî reisi tarafından verilir.

II ve III sayılı cetvellerde yazılı işyarlardan IV sayılı cetveldeki mülhakat memur ve müstahdemlerinin takdir ve taltifleriyle inzibatı cezaları bir başmühendisin başkanlığındaki iki orman mühendisinden mürekkep komisyona tarafından verilir.

MADDE 148 — I, II, III numaralı cetvellere dahil memurun ormanlarda vazife görürken kabul olunacak numune veçhile oniformalı elbise giymeğe mecburdurlar.

MADDE 149 — Orman içinde ve civarında oturmağa mecbur olan memurlar için ihtiyaca kâfi orman binaları yaptırılır ve demirbaş olarak ev eşyası verilir. Keza binalar telefonla da birbirine bağlanırlar. Mühendis ve bekçilerin oturmaları için yapılan binaların etrafında veya orman içinde beher memura iki hektara kadar ziraat edilir arazi verilir. Her memur için iki büyük baş ve on küçük baş - keçi müstesna - hayvanın orman meralarında otlandırılmasına veya bu miktar hayvan beslemesine muktazi otbiçmesine müsaade olunur. Bunlar için bir bedel alınmaz. Daimî olarak ormanda ailesile oturmak mecburiyetinde bulunan orman memurlarının çocukları yatı mekteplerine tercihan kabul edilir.

MADDE 150 — Ormanlarda oturmak mecburiyetinde olan memurlara her sene bilâbedel 30 ster mahrukat odunu verilir. Her memurun avcılık yapmak suretile bizzat vurduğu bilâbedel kendisine bırakılır. Satışı yasaktır.

MADDE 151 — Orman başbekçileriyle süvari bekçilerine süvari jandarmalarının aldıkları kadar hayvan yem bedeli verilir. Bunlardan büro işlerinde kullanılanlar bu haktan istifade edemezler.

MADDE 152 — Bir numaralı cetvelde derece ve sınıfları gösterilen memurların terfi hak kazanmaları için her sınıfta iki ve üç numaralı cet-

vellere dahil memurlar da her derecede en aşağı üç sene kalmaları ve liyakat göstermeleri lâzımdır. I, II, III numaralı cetvellere dahil memurlar çalışma yerlerine bakılmaksızın derecelerini ve daha yukarı derecelere terfi haklarını muhafaza ederler.

Devlet hizmetinden ayrılanlar, ayrıldıkları zamandaki unvanlarını fahrî olarak muhafaza ederler. Tekrar Devlet hizmetine ancak eski unvanlarıyla girebilirler. Her ne suretle olursa olsun fennî ve meslekî cürüm ile mahkûm olanların bu unvanları orman meclisinin kararı ve vekâletin tasdiki ile sakit olur. Bunların Devlet şûrasına müracaat hakları mahfuzdur.

MADDE 153 — Bu kanuna merbut 2 ve 3 numaralı cetvele dahil memurların orman bilâhlerinin artırılması için ihtiyaca göre mektebler açılır.

Ormancıların amelî sahalardaki bilgilerini yükseltmek gayesile de bir (orman numune reviri) tesis olunur.

Orman mühendisleri altı ay müddet için işbu numune revirine sevk olunarak pratik görürler. Keza yüksek tahsilini ikmâl eden ormancılar dahi diploma aldıktan sonra bir sene müddetle orman numune revirine gönderilerek çalıştırılırlar.

MADDE 154 — Ecnebî ormancılık mektebelerinde kendi nam ve hesablarna yüksek veya orta ormancılık tahsilini bitirmiş olanların diplomaları orman fakültesince tetkik ve lüzumu halinde sahipleri yeniden imtihan olunurlar.

MADDE 155 — Mevcud orman işletme mukavelenamelerinin hükümleri devam edecektir. Mukavelenamelerde yazılı olmayan husus için, bu kanunun hükümleri tatbik olunur.

MADDE 156 — Ormanların Devlet tarafından işletilmesine dair olan bu kanunun 29,47 nci maddelerine kadar olan hükümleri, bütün memleket için bir defada tatbik edilmeyib, vilâyetler üzerinde tedricen tatbik olunur.

Orman haritaları ikmâl edilipde orman sahaları kadastraya ithal olunan vilâyetlerde 29,47 nci maddelere göre Devlet işletmesi tatbik olunur.

Harita ve kadastronun ikmâl olunduğu takvim senesinden sonra gelen her ikinci ve tam aylı ormancı senesinin başı Devlet işletmesinin başlangıcını teşkil eder. Haritaların ikmâl olun-

duğu takvim senesinde başlıyan her eksik aylı (ormancı senesinin) küsuratı hesapta nazarı dik-kate almaz.

MADDE 157 — Her vilâyette orman haritalarının ikmâl edildiği takvim senesinden sonra gelen ikinci tam aylı ormancı senesinin bidayetinden itibaren bu kanunun işletmeğe aid olan hükümleri o vilâyetler ormanlarının kadastraya ithalinden sonra mevkii tatbika girer.

Bu vakte kadar mamûlât damgası, nakliye çap pusulası ve mürriye tezkeresi usulleri aynen eski şekilde devam eder ve bu işler orman umumî reisliğinin tensib edeceği usulde memurlara gördürülür. Kanunun tatbik edildiği tarihten itibaren 12 nci ormancı senesinin nihayetinde Türkiyenin bütün ormanları hakkında bu kanunun hükümleri tatbik olunur.

MADDE 158 — Bu kanunun mevkii tatbika vazından itibaren harita ve kadastro işlerinin ikmâl olunduğu takvim senesinden sonra gelen tam aylı ikinci ormancı senesinin başlanışına kadar geçen müddet her vilâyet için bir (intikal devresi) teşkil eder. Haritaları nevderpey ikmâl olunan vilâyetlerde ikmâl tarihinden sonra gelen bir tam aylı ormancı senesinin nihayetine kadar mahallî ihtivaclar için, plânlarına tevfikân orman memurları tarafından kerestelik ağaçlar ormanda damgalanır, ve alıcılar tarafından gösterilir. Elde olunan tomrukları yine damgalamaya müteahhid tarafından kendi nam ve hesabına ve istif mahallerine sevke lüzüm görülmeden kaldırılır. Keza zatî ihtivacları için kövülere verilecek olan kerestelik ağaçları da bu suretle ve fakat nisf orman bedelile verildiği gibi, bunların harice satmak için alacakları keresteler tam bedele tâbi tutulur.

Mahrukat odununun kativat ve nakliyatı 36 nci madde ahkâmına göredir. Baltalıklarda müteahhit tarafından elde olunan mahrukat odunu intikal devrelerinde müteahhid tarafından kendi nam ve hesablarna ormandan çıkarılır.

İntikal devresinin hitamına kadar her vilâyette gerek kerestelik ve gerekse mahrukat odununun müteahhidlere satışı cari arttırma, eksiltme kanunu hükümleri dahilinde icra olunur.

MADDE 159 — Bu kanunun mevkii tatbika girdiği tarihten itibaren kadastroları ikmal edilmeyen mahallerde dahi devamlı işlemek için müteahhidlere orman verilmez.

Ancak mahallî ihtiyaçlar dairesinde bir senelik muvakkat plânlarla ağaç verilmesi caizdir.

Sair maddeler

MADDE 160 — Ormanlardaki milkiyetler hakkında ayrıca bir kanun çıkıncaya kadar sahibli ormanlardan katiyat orman umumî reisliğince tasdik edilecek işletme plânlarına tevfikân yapılır. Katiyat ve nakliyat, ruhsatname ve orman tezkerelerile icra edilir. Hilâfında hareket edecekler hakkında kanundaki ceza hükümleri tatbik olunur. Bu ormanların mamulât ve mahsulâtından bulunduğu mntaka orman tarifesinin nısıfı kadar resim almır.

MADDE 161 — Bu kanunun mevkii tatbika konulmasından sonra, 1 kânunusani 1285 tarihli orman nizamnamesile devairi resmiyeye lüzumu olan ve fukarayı ahaliye tevzi edilecek ve mahrukât ve ciheti askeriyeye lüzumu olan telgraf ve telefon direkleri ve mahrukâtın bilâ müzayede tarife bedeli üzerinden resim almarak itasına dair 109 numaralı ve mart 1337 tarihli kanun ve düşman tarafımdan tahrib ve yağma edilen kasaba ve köyler ahalisinin Devlet ormanlarından katiyatına dair olan 31 teşrinievvel 1337 tarihli meccanen kereste itası hakkında 28 haziran 1338 tarihli kanun ve Devlet ormanlarından köylerin intifa hakkında aid 484 numaralı ve 15 haziran 1340 tarihli kanunla bu kanunun dördüncü maddesinin tebdiline aid 22 nisan 1340 tarihli ve 501 numaralı müzeyyel

kanun ve orman nizamnamesine müzeyyel 1340 tarihli kanun ve bunun tadiline dair 2 kânunuevvel 1341 tarih ve 680 numaralı kanun ve Türkiyede mevcut bütün ormanların fennî usulü idare ve işletilmesine dair olan 504 numaralı ve 22 nisan 1340 tarihli kanun ve 6 kânunuevvel 1340 tarihli zeyli ve mezkûr 484 numaralı ve 15 nisan 1340 tarihli kanunun 1 nci maddesinin tefsirleri ile ikinci maddesine müzeyyel 8 mart 1341 tarihli ve 592 numaralı kanun ile otlak ve yaylâkıyenin ilgasına dair olan 6 haziran 1926 tarihli ve 1341 senesi muvazenei umumiye kanununun 7 nci maddesile bu kanuna mugayir bilûmum ahkâm tatbik mevkiinden kaldırılmıştır.

MADDE 162 — Orman dairesinin on aylık iş programı ilişik cetvelde rakamlandırılmış kemiyetler dahilinde tatbik olunur.

MADDE 163 — Bu kanunun tatbiki hakkında bir nizamname yapılır.

MADDE 164 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 165 — Bu kanunun tatbikına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

24 - X - 1935

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>I. İnönü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Ş. Kaya</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Bayar</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[I] NUMARALI CETVEL

Memuriyet unvanı	Barem derecesi	İlk senedeki		On sene sonra baliğ olacağı	
		Sayısı	Yıllığı	Sayısı	Yıllığı
Orman umumî reisliği	1	1	7 200	1	7 200
» » » Muavini	2	1	6 000	1	6 000
» Fen heyeti başkanı	2	1	6 000	1	6 000
Birinci sınıf orman başmühendisi	3	6	28 800	6	28 800
İkinci » » »	4	6	20 736	10	34 560
Üçüncü » » »	5	22	67 584	32	98 304
Dördüncü » » »	6	23	57 960	36	90 720
Birinci sınıf orman mühendisi	7	20	39 700	70	138 950
İkinci » » »	8	31	46 872	110	166 320
Üçüncü » » »	9	38	49 248	170	220 320
Dördüncü » » »	10	44	51 744	200	235 200
Beşinci sınıf orman mühendisi ve namzed orman mühendisi	11	68	68 544	250	252 000
			450 388		1 284 374

[II] NUMARALI CETVEL

Memuriyet unvanı	Barem derecesi	İlk senedeki		On sene sonra baliğ olacağı	
		Sayısı	Yıllığı	Sayısı	Yıllığı
Birinci sınıf kıdemli orman mühendis muavini	6			5	12 600
İkinci sınıf kıdemli orman mühendis muavini	7			8	15 880
Üçüncü sınıf kıdemli orman mühendis muavini	8			14	21 168
Birinci sınıf orman mühendis muavini	9			30	38 880
İkinci » » » »	10			50	58 800
Üçüncü » » » »	11	10	10 080	75	75 600
Dördüncü » » » »	12	15	13 500	120	108 000
Beşinci sınıf ve namzed orman mühendis muavini	14	48	34 560	150	108 000
			58 140		438 928

[III] NUMARALI CETVEL

Memuriyet unvanı	Barem derecesi	İlk senedeki		On sene sonra baliğ olacağı	
		Sayısı	Yıllığı	Sayısı	Yıllığı
Birinci sınıf orman başbekçisi	11			15	15 120
İkinci » » »	12			25	22 500
Üçüncü » » »	13			35	27 720
Birinci sınıf orman süvari bekçisi	14			45	32 400
İkinci » » » »	15	10	6 720	60	40 320
Üçüncü » » » »	16	25	15 600	90	56 160
Birinci sınıf orman bekçisi	17	40	23 520	150	88 200
İkinci » » »	18	60	32 400	200	108 000
Üçüncü » » »	19	1.435	688 800	950	456 000
Dördüncü » » » (Aylık 20 lira ücretle)		5.472	1 313 280	5.472	1 313 280
			2 080 320		2 159 700

[IV] NUMARALI CETVEL

Memuriyet unvanı	Barem derecesi	İlk senedeki		On sene sonra baliğ olacağı	
		Sayısı	Yıllığı	Sayısı	Yıllığı
Hukuk müşaviri	5	1	3 072	1	3 072
» » Muavini	7	1	1 985	1	1 985
Muhasebe müdürü	7	1	1 985	1	1 985
Başveznedar	8	1	1 512	1	1 512
Başyazıcı	9	33	42 768	33	42 768
Yazıcı	11	2	2 016	2	2 016
Veznedar	11	33	33 264	33	33 264
Yazıcı	12	33	29 700	33	29 700
Daktilo (45 - 80 lira ücretle)		80	57 000	80	57 000
Odaçı (25 - 30 » »)		90	29 700	90	29 700
			203 002		203 002

İş seneleri	[*] Maaş masraf ve işletme sermayesi Lira	İkinci sütun icmali Lira	Fevkalâde masraflar [**]		Fevkalâde masraflar yekûnu Lira	Umumi masraflar yekûnu Lira	Varidat Lira	Yardımlar Lira	Fazlai varidat Lira
			Bir defaya mahsus Mas. [A] Lira	Ücretli orman mu- hafaza teş- kilatı [B] Lira					
1	1.800.000	1.800.000	210.000	1.300.000	1.510.000	3.310.000	1.849.000	1.461.000	
2	1.800.000 125.000	1.925.000	1.160.000	1.300.000	2.460.000	4.385.000	1.849.000	2.536.000	
3	1.800.000 250.000	2.050.000	1.160.000	1.300.000	2.460.000	4.510.000	1.849.000	2.661.000	
4	1.800.000 375.000 3.500.000	5.675.000	1.160.000	1.300.000	2.460.000	8.135.000	4.250.000	3.885.000	
5	1.800.000 500.000 7.000.000	9.300.000	1.160.000	1.300.000	2.460.000	11.760.000	8.500.000	3.260.000	
6	1.800.000 625.000 10.500.000	12.925.000	1.160.000	1.300.000	2.460.000	15.580.000	12.750.000	2.635.000	
7	1.800.000 750.000 14.000.000	16.550.000	1.160.000	1.800.000	2.460.000	19.010.000	17.000.000	2.010.000	

[*] İkinci seneden itibaren her sene bir sene evvelkine ilâveten onuncu seneye kadar konulan yüz yirmi beşer bin lira kadroya ilâve edilecek mühendislerin maaş karşılığıdır. Dördüncü seneden itibaren konulan 3,5 milyon lira da işletme sermayesidir.

[**] a - Birinci senedeki 210.000 lira bekci evleri inşası, numune işletmesi teşkili ve aynı senenin ikinci ve müteakib senelerde gösterilen 1.160.000 lirada Tayyare ile alınacak harita, kadastro, numune işletmesi ve bekci evleri inşası karşılığıdır.

b - İlâve edilecek Orman bekcilerinin ücretleridir.

Fevkalâde masraflar

İş seneleri	Maaş masraf ve işletme sermayesi Lira	İkinci sütunun icmalî Lira	Fevkalâde masraflar		Fevkalâde masraflar yekûnu Lira	Umumî masraflar yekûnu Lira	Yardımlar Lira	Varidat Lira	Fazlai varidat Lira
			Bir defaya mahsus Ma. [A] Lira	Ücretli orman muhafaza teşkilâtı [B] Lira					
8	1.800.000 875.000 17.500.000	20.175.000	1.160.000	1.300.000	2.460.000	22.635.000	21.250.000	1.385.000	
9	1.800.000 1.000.000 21.000.000	23.800.000	1.160.000	1.300.000	2.460.000	26.260.000	25.500.000	760.000	
10	1.800.000 1.125.000 24.500.000	27.425.000	1.160.000	1.300.000	2.460.000	29.885.000	29.750.000	135.000	
11	1.800.000 1.250.000 28.000.000 1.300.000	Buradan itibaren 10 senelik orman iş plânı bitmiştir.					32.350.000	34.000.000	1.650.000
12	1.300.000 3.050.000 31.000.000	35.350.000				35.350.000	38.420.000	3.070.000	
13	35.350.000	35.350.000				35.350.000	38.420.000	3.070.000	

(S. Sayısı : 70)

14

ZİRAAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Orman kanunu lâyihası

BİRİNCİ KISIM

Umumî hükümler

Birinci fasıl

Ormanın tarifi

MADDE 1 — Kendi kendine yetişmiş veya emekle yetiştirilmiş olupta her çeşid orman hasilâtı veren ağaç ve ağaççıkların toplu hallerine yerlerle beraber orman denir. Sazlıklar ve muhitin tabiatı itibarile kuru ve baltalık yapılamayan veya step florasile örtülü yerler, dikenlik ve fundalıklarla, parklar, ev avluları ve ormanlara bitişik olmayan ve beş hektardan az sahibli arazi üzerinde küçük gurup halindeki ağaçlar ve fidanlıklar ormandan sayılmaz.

MADDE 2 — Buldukları mevki ve vaziyet ve haiz oldukları hususiyet noktasından halkın, memleketin sıhhat, selâmet ve menfaatine yarayacak olan ve ağaçla mestur olmayan ve beş hektardan da küçük olan sahaları Orman umum reisliği icabında orman sayabilir.

İkinci fasıl

Ormanlarla, yaylak, kışlak ve orman meralarının mülkiyet hükümleri

MADDE 3 — Ormanlar, bu kanun hükümlerine göre hilâfı sabit olmadıkça Devletindir.

MADDE 4 — Devlet ormanlarının ağaçlı ve yahud ormandan açılmış çıplak yerlerinde mera, yaylak, kışlak, yayla evi, otlak, sulak gibi kadimden beri mevcut haklar gözetilir. Bu hakların mevcudiyeti o yerlerde Devlet mülkiyetini ihlâl etmez.

MADDE 5 — Şahıs, köy, kasaba ve müesseselere aid ormanların ve Devlet ormanları üzerindeki otlak, yaylak ve sulak gibi aynı hakların sahipleri tapu senetlerini ve her türlü tasarruf vesikalarını kanuna bağlı nümunesine göre dolduracakları beyannamelerle bir buçuk yıl içinde mensub olduğu kazanın en büyük mülkiye memuruna makbuz mukabilinde vermeğe mecburdurlar. Bu memurlar, bu vesaikı beyanname ile birlikte bir ay zarfında Orman umum

reisliğine gönderirler. Müddet bittikten sonra yapılacak müracaatlar kabul edilmez ve mahkemelerce dinlenmez. Orman umum reisliği bu vesikaları tanıyıp tanımadığını müracaat tarihinden itibaren bir yıl içinde sahibine bildirir. Bu müddet içinde bildirmediği takdirde vesikaları muteber sayılır. Böylece mülkiyet hakları tanımayanlar Orman kadastro mahkemelerine müracaat edebilirler. Müddeti içinde mahkemeye gitmeyenlerin iddia ve hakları dinlenmez ve bu ormanlar Devletin olur.

MADDE 6 — Ormanlara mülkiyet iddiasında ilk tasarruf kaydı esas tutulur.

Sınırları Devlet ormanlarıyla bitişik olan her nevi sahipli ormanlar da tapuda yazılı miktar esas tutulur. Fazla çıkarsa bu fazla Devletindir ve tapu senedi de ona göre düzeltilir.

Tarla için verilmiş tapu senetleriyle ormana tasarruf iddiasında bulunanların, arazisindeki ormanın yaşına bakılır. Bu ormanın yaşı, tapuya tescil tarihine göre daha yaşlı ise bu senetlerle ormana tasarruf iddiasında bulunulamaz ve Orman Devletin olur.

MADDE 7 — Devlet ormanları içindeki akar sular, yollar ve su yolları ormandan sayılır. Akar sulardan dolayı hakları olanların umumî hükümlere göre hakları gözetilmek üzere Orman idaresi bu sulardan her suretle faydalanır.

Üçüncü fasıl

Murakabe hakkı

MADDE 8 — Bütün ormanlarda murakabe hakkı Orman umum reisliğindir.

Dördüncü fasıl

Mülkiyet iddialarına ve tahdidi hudud mazbatalarına aid davaların bakılma yolu

MADDE 9 — Mülkiyet iddialarına ve tahdidi hudud mazbatalarına karşı yapılacak itirazlar Orman umum reisliğinin kendilerine haklarını tanımadığına dair vukubulacak tebliğ tarihinden itibaren üç ay ve tahdidi hudud mazbata hulâsalarının ilânından itibaren

bir ay içinde komisyonların çalıştıkları yerlerde tek hâkimle kurulacak Orman kadastro mahkemelerine yapılır ve bu davalar bu mahkemeler tarafından seri muhakeme usulüne tâbi tutularak görülür.

Beşinci fasıl

Ormanların taksimi

MADDE 10 — Ormanlar ve ormanlardaki meralar dörde ayrılmıştır:

- 1 - Devlet ormanları,
- 2 - Evkaf ormanları,
- 3 - Umuma mahsus ormanlar (Şehir, kasaba, köy ile idarei hususiye ve belediyeler gibi hükmî şahsiyeti haiz müesseselere aid ormanlar),
- 4 - Hususî ormanlar.

İKİNCİ KISIM

Devlet ormanları

Birinci fasıl

Ormanların sınırlanma ve kadastro

MADDE 11 — Ormanlarla bu ormanların iç ve bitişiğindeki otlak, yaylak, kıslak ve sulakların sınırlanması ve ayrılması işini aşağıda yazılı komisyonlar görür.

Bu komisyonlar, Ziraat vekâletince tayin edilecek orman başmühendis veya mühendisinin reisliği altında bir hukukçu, yüksek orman tahsili görmüş iki orman memuru ve vukuf erbabı olarak kasaba ve şehirlerde belediye ve köylerde ihtiyar meclisleri tarafından seçilecek birer kişiden kurulur ve işe başlayacaklarını en aşağı bir ay evvel mahallî Hükümet marifetile ilişiği olan kaza ve nahiyelerde ilân edilir.

MADDE 12 — Komisyonlar, yaptıkları tahdid işlerini bir defter üzerinde tesbit ederler. Başlanan istikamette gelen bir komşu için defterin sağ sayıfaya bir madde açılır. Buraya hudud, zaviye ve komşu arazi ile olan münasebetler yazılır. Sol sayıfaya da tersimati yapılır. Her maddenin altı komisyon ve gelmiş ise komşu tarafından zabıt halinde imzalanır.

MADDE 13 — (Devlet - Komşu) orman hudutlarına dair tahdid zabıtnameleri hulâsası resmî gazetelerde ilân olunur. İlân tarihinden itibaren üç ay içinde itiraz edilmeyen kararlar katilesir. Komisyonların alâkadar ile birlikte yaptığı uzlaşma mazbatalarındaki hükümler katî olup itiraz olunamaz.

MADDE 14 — Tahdid edilecek ormanların bitişiğinde veya içinde mülkü veya toprağı olanlar tahdid gününde bizzat kendisi veya vekili hazır bulunmağa ve mülklerinin hudutlarını göstermeğe, bu husustaki vesikalarını ibraza mecburdurlar. İlân olunduğu halde alâkası olanların tahditte bulunmamları komisyonun tahdid işlerini durduramaz.

MADDE 15 — Sınır işaretleri, zaviyelerde ve uzun tuller istikametinde hendekler, yontma taşlar ve kuru duvarlarla tesbit olunur. Bunların her türlü masrafı Devlete aittir.

MADDE 16 — Tahdid komisyonlarının, kanunun tatbikinden itibaren her yıl en az 250 bin hektar orman üzerinde çalışmaları ve sınır-lama ve ayırma işinin nihayet beş senede ikmali mecburidir.

MADDE 17 — 11 nci maddede yazılı komisyonların gerek memur ve gerekse memur olmayan reis ve azalarının harcirah ve yevmiyeleri her sene hesap edilerek tahsisatı bütçesine konulur.

MADDE 18 — Orman kadastro her vilâyetin kaza taksimatına göre ayrı ayrı olarak tesbit olunur. Kadastro işleri, tahrir vesaikı (Sahanın tavsifatı) ve harita vesaikı olmak üzere iki gruba ayrılır. Mülkiyetlerdeki değişiklikleri tapu memurları vaktinde orman dairelerine haber verirler.

Orman kadastro suna aid işbu mütemmim işler ve bilâhare yapılacak olan her türlü tashihat vilâyetlerdeki orman başmühendisleri tarafından tedvir olunur. Harita ve siciller üzerinden yapılacak tashihata aid müstenidat orman ve amenajman mühendisleri tarafından temin edilir.

MADDE 19 — Orman kadastro suna esas teşkil edecek olan haritalar, bu kanunun neşri tarihinden itibaren 10 sene zarfında yapılır. Bu-

nun için icab eden tahsisat her sene bütçeye konur.

İkinci fasıl

Istimlâk ve mübadele

MADDE 20 — Devlet ormanlarındaki eş-hasa, köylere, kasabalara, şehirlere, evkafa ve hususî idare ve müesseselere aid yaylak ve kırsaklarla arazi ve binalar, hizarlar ve her nevi intifa hakları ormanların baka ve mahfuziyetleri için istimlâk ve istibdal olunur.

MADDE 21 — Sınırlanmış Devlet ormanları içinde veya dışında bulunan köylerin ve dağmık evlerin ve açılmış tarlaların ormanlara ziyarı dokunduğu veya bu köylerin önüne geçilmeyecek tehlikeler karşısında bulunduğu anlaşılırsa Vekiller Heyeti kararile bunlar başka yere kaldırılır. Orada bıraktıkları geyrimenkuller orman mefhumuna girer.

Bunlara karşılık olarak kendilerine elverişli arazi verilir.

Kaldırılan köylerin aileleri, eşya ve hayvanları parasız taşınır. Kendilerine ev veya bunun tutarı para verilir.

Üçüncü fasıl

Devlet ormanlarından köylere, şahıslara ve müesseselere orman ayırmak

MADDE 22 — Devlet ormanlarının toprağıle birlikte şahıslara veya müesseselere devri veya mülkiyetinin verilmesi veya her hangi bir şekilde faidesinin bırakılması bir kanun ile izin alınmasına bağlıdır.

MADDE 23 — Parasız intifa hakları kaldırılmıştır. Ancak Türkiyeye yeniden gelecek ve topluca köy kuracak göçmenlerle, yer sarsıntısı, yangın ve sel gibi sebeplerle felâkete uğramış köylülere yeniden yapacakları evler için bir defaya mahsus olmak üzere, Orman idaresinin göstereceği ağaçları, bizzat kesib nakleceklerine İcra Vekilleri Heyeti kararile parasız kerestelik ağaç verilir.

MADDE 24 — Ormanların içinde veya orman sınırlarına köy ortasından ufki hattı müstakim üzere beş kilometre uzaklığa kadar bulunan ve ötedenberi geçimleri iç pazarlara kendi vastalarile getirip sattıkları odun ve kömüre

bağlı olan köylerin ticaret ve zatî ihtiyaçları için ev başına en fazla beş hektar, ötedenberi odun ve kömür ticareti yapmayanlara ev başına iki hektar hesabı, mülkiyeti Devlette kalmak şartile köylere orman ayrılır ve mümkün olduğu kadar tabii ve sabit noktalarla sınırları tayin edilir.

Bu ayırma esnasında sabit sınırlara varabilmek için miktar, % 10 fazla hesap edilebilir.

Köy civarındaki Devlet ormanlarının genişliği mevcut hane adedine kâfi gelmediği takdirde bu ormanlar köylerin ev adedine mütenasiben taksim olunur.

Ormanı olan köy ve köylülere orman ayrılmaz.

MADDE 25 — Köylülere ayrılacak ormanlardan satacakları odun, kömür ve kereste ve her nevi orman mahsulâtı için mmtaka Devlet tarifesinin dörtte biri nisbetinde bir bedel almır.

Köylülerin kendi yakacakları odun ve kömür için köy ihtiyar heyetlerince tayin ve buldukları kaza idare heyetince orman mühendisinin de iştirakile tasdik edilecek tarife mucibince bedel almır.

Her iki şekilde alacak bedeller, köye ayrılan ormanın koruma ve imarına sarfedilmek üzere köy namına Ziraat bankasına yatırılır.

MADDE 26 — Tamamı veya çoğu çam, köknar ladin, katran, melez gibi reçineli ağaçları ihtiva eden ormanlardan köylülere orman ayrılamaz. Ancak köylerin buldukları orman civarlarında bu cins ağaçlardan başka ağaç bulunmadığı veyahud ayrılan ormanların muhafazaya bırakılmasına lüzum görüldüğü takdirde Devlet tarifesinin onda biri nisbetinde alacak bir bedel mukabilinde ve tayin edilen müddet zarfında köylere mümkün merteye yakın olan Devlet ormanlarındaki katiyattan mütebaki enkaz ve kurumuş ağaçları temizlemek suretile yakacak ihtiyaçları temin olunur.

MADDE 27 — 24 ncü madde mucibince köylülere ayrılacak ormanlarda kereste için istenilen büyüklükte ağaç bulunmadığı takdirde şahıslara mahsus ev, samanlık, ahır ile bu gibi köylülere aid cami, mekteb, ve köy yollarındaki köprülerin yapılması ve tamiri için kazası hududu dahilindeki ormanlardan tarife bedeli mukabilinde orman idaresince tayin edilecek

müddet zarfında ağaç veya tomruk verilir.

MADDE 28 — Ötedenberi palamutluk, fıstık çamlığı, sığla ağaçlıklarından köylülerin ihtiyacına göre yer ayrılır. ve mülk olarak parasız verilir.

Şu kadar ki ağaçların değiştirilmesi ve mahsulünden başka ağacın diğer kısımlarından faydalanmak için orman idaresinden ruhsat alınır.

MADDE 29 — İşbu kanun yürümeğe başladığı tarihten üç ay sonra 11 nci maddede yazılı komisyonların köylere verilecek ormanların ayrılmasına ve sınırlanmasına başlamaları mecburidir.

Komisyonun çalışacakları günler alâkadarlara bir ay önce bildirilir.

MADDE 30 — Köylere ayrılan ormanların miktarı bir defaya mahsus olup sonradan ev adedinin azalıp çoğalmasile miktar değişmez ve böyle bir hak tanınmaz.

Dördüncü fasıl

Ormanların ve bütün mahsulâtının korunması

Bina ve yollar ve iskân

MADDE 31 — Ormanlardaki ağaçları soy-mak, yalamuk çıkarmak, ağaçları boğmak, yaş ağaçlardan çıra çıkarmak, ağacın tepesini ve tekmiil dallarını koparmak veya kesmek, fidan kesmek, burç almak veya kesmek, barınacak hale sokmak, orman örtüsünü kaldırmak, orman toprağını kuvvetlendirmek üzere dikilen her çeşit nebatları zedelemek ve koparmak, çıkarmak, çiçeğini almak veya toplamak ve fidan ağaç dikmek ve aşlamak yasaktır.

MADDE 32 — Orman idaresinden yazı ile izin almadıkça yaş veya kuru ağaç kesmek veya ağaçların bir kısmı dallarını kesmek ve yaş ve kuru kök çıkarmak, kuru ağaçlardan çıra, almak, reçine dahil olduğu halde her türlü suyunu çıkarmak, ağaçları kısmen budamak, sığamak, dalları çırpılmak, yaprak, çiçek, meyve, kabuk, ökse otu, soğan, salep, kitre gibi mahsulât, kurumuş yaprak, yosun, mantar, ot ve her çeşit artık ve yerde yatık, devrilmiş kuru ağaç ve fidan çıkarmak ve ağaçlar üzerinden

tohum, kozalak, mazi, toplamak, ormanlarda avlanmak, toprak, kum, çakıltası ve taş çıkarmak, hulâsa ormandan her şey çıkarmak yasaktır.

MADDE 33 — Devlet ormanlarının sınırları içinde maden veya taş ocakları araştırmak için ruhsatname verilmesi orman umum reisliğinin iznine bağlıdır. Gerek evvelden ve gerek yeniden ruhsat alan arayıcılar araştırmaya başlamadan evvel arayacağı yeri orman idaresine yazı ile haber vermeğe ve izin almağa ve ormanlara zarar ve ziyan gelecek hallerde orman idaresinin göstereceği tedbirleri kabul etmeyi ve yapmağa mecburdurlar.

Her hangi maden taş ocağının işletilmesile ormanın işletilmesinden gelecek faide karşılaştırılır ve ona göre İora Vekilleri Heyetince karar verilir.

MADDE 34 — Devlet ormanları içinde yeniden yerleşilmesi ve her çeşit binalar ve ağıl yapılması, insan ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması veya çadır kurulması veya yeniden tarla açılması yasaktır.

Devlet ve şahısların yapacağı yapılar için orman umum reisliğinden izin alınır. Sıhhat ve turizm ihtiyaçları için orman idaresinin müsaadesile ormana girilebilir ve Kanunu medenî ahkâmına tevfikân tesisata müsaade olunabilir. Bunlara aykırı iş yapanların yapıları ve kesilmiş ağaçları hükme hacet kalmadan zaptolunur.

MADDE 35 — Ormanların sınırlarından dört kilometreye kadar uzaklıkta olan yerlerde yeniden her çeşid fabrika yapmak orman umum reisliğinin iznine bağlıdır. Bu izinde reislikçe fabrikanın büyüklüğü ve işleme kuvvetleri göz önünde tutulur. Ve 50 - 500 lira ruhsatiye harcı alınarak ruhsatname verilir. Ormanlara yakın müessese ve fabrikalardan çıkıp ormanlara zararlı dukunan gazların zararını fenne göre azaltmağa ve gidermeğe sahipleri mecburdur.

Bu mecburiyete riayet etmeyenlerden birinci defasından 100 lira, tekrarlayanlardan ikişer kat para cezası alınır.

MADDE 36 — Orman hasılatının taşınmasına mahsus orman içindeki yolları kimse daraltamaz ve kapatamaz.

Kapatılan veya daraltılan yolları orman idaresi

resi açarak masrafını icra vasıtasile kapayan kimseye ödetir.

MADDE 37 — Ormanlar içinde bulunan Devlet ve köy yollarile köylerin su yollarının tamiri başlangıcında mahallî orman idaresine haber verilir. Ormanlarda yeniden açılacak Devlet veya köy yolları ve havaî tel hatlarla demiryollarının yapılması ve genişletilmesi orman umum reisliğinin iznine bağlıdır.

MADDE 38 — Her çeşid orman mahsulleri umumî suların geçirilirken veya geçerken şahısların mülklerine tesadüf etse bile hiç bir ücret verilemez. Yalnız şahıslara aid yollarla, şimendiferler, su yolları yukarıki hükümden müstesnadır. Sahipli araziye yapılan zarar mahkeme hükmüne hacet kalmadan İcra marifetile ödetilir.

MADDE 39 — Orman içinde veya orman sınırında 500 metre mesafeye kadar olan yerlerde yapılacak her türlü bina ile kireç, kömür, katran, trebentin ve daha başka buna benzer ocakların yapılması Orman idaresinin iznine bağlıdır.

MADDE 40 — Ormanların işletilmesinde fennî tahammül ve imar şartları gözetilerek lüzumunda bütün bu orman mahsulâtına aid her türlü fabrikaların kurulmasını, sayısını ve kuvvetini Orman umum reisliği kararlaştırır ve azaltır ve yaptırma-yabilir.

MADDE 41 — Devlet ormanları içinde veya 100 metre uzaklığında kadar şahısların tapulusu hizarlarını istimlak kanununa göre Orman umum reisliği alır.

Tapusuz ve izinsiz yapılmış olan su hizarları ve başka müesseselerin kaldırılması için orman idaresinden yapılacak tebliğat tarihinden itibaren bir ay içinde bunlar kaldırılmazsa Devletin olur.

Beşinci fasıl

Devlet ormanlarının işletilmesi ve amenajman

MADDE 42 — Devlet ormanlarının, Devlet tarafından işletilmesi asıldır.

MADDE 43 — Orman işleri ve her türlü işletmeler Orman işleri umum reisliği tarafından görülür.

MADDE 44 — Ormanların işletilmesi ve orman mahsulleri satışları İcra Vekilleri Heyetince musaddak talimatname hükümlerine göre yapılır. Bu talimatname Orman meclisinin ve Orman işleri umumî reisliğinin mütalealarına müsteniden Ziraat vekâleti tarafından tanzim olunur. Orman işletmesini aslan ve feran alâ-kadar eden alım ve satımlar ve sair bilûmum muamelât arttırma ve eksiltme kanunu ile muhasebatı umumiye kanunu hükümlerine tâbi değildir.

MADDE 45 — Kuru ormanlarında senenin her mevsiminde ağaç kesilebilir. Baltıklılarda birinci teşrin başından nisan nihayetine kadar ağaç kesmeğe müsaade olunur.

Yaz katiyatı için ancak istisnaî hallerde müsaade verilebilir. Kuru, hastalıklı, çürük ve devrilmiş ağaçlar her mevsimde kesilir ve toplanabilir. Ormandaki köklerin müsaadesiz çıkarılması yasaktır.

MADDE 46 — Kesilecek ağaçların dibi kuru ormanlarında Devlet çekiçi ile damgalanır ve damga dip kütükte kalacak surette kesilir. Dip kütüğün yüksekliği dip kutrunun yarısını geçemez. Baltıklılarda ise kesilmeyerek kalacak olan ağaçlar damgalanır. ve güzelce görülmesi için de işaretlenir.

MADDE 47 — Devlet orman çekici modeli yapılacak nizamnamede gösterilecektir.

Çekicinin aid olduğu memurlardan gayrisi tarafından kullanılması yasaktır.

MADDE 48 — Her tomruk parçası uzun mihverinin tam ortasından kabuksuz olarak ormançı pergelile haçvarî ölçüler ve deftere ağaç numarası, uzunluğu, kalınlığı, ağacın nevi yazılır.

Mahrukat odunu kabuklu olarak ster üzerinden kaydolunarak satılır.

MADDE 49 — Parası verilmeden ve nakliye tezkeresi alınmadan, istif yerlerinden nakliyat yapılamaz. Nakliye tezkereleri daima nâkille- rin üzerinde bulunup talep vukuunda gösterilir.

MADDE 50 — Orman bedel tarifeleri mmtakalar itibarile orman umum reisliği tarafından tesbit ve tanzim edilerek Ziraat vekâletince tasdik olunur.

MADDE 51 — Devlet ormanlarının fennî surette işletilmesi için yapılması lâzımgelen orman yolları, köprü, binalar, sınırlar, işaretleri, ormana aid telefon direkleri ile imar ve tahkim için sarfedecek kereste aid olduğu ormanlardan parasız verilir.

MADDE 52 — Ormanlar basit baltalık ve koru usullerile idare olunurlar ve bu idare usullerine göre tanzim ve orman işleri umum reisliği tarafından tasdik olunacak amenajman plânlarına tevfikân işletilir.

MADDE 53 — Devlet ormanlarındaki katiyat her revire göre hazırlanan amenajman plânlarına müsteniden orman idaresi tarafından yapılır ve bu gibi işler gündelik tutulan köylülere gördürülür.

Kesilen her tomruk kesilen mahallinden orman çekicile damgalandıktan sonra istif mahallerine sevk olunur. Damgasız tomrukların taşınması yasaktır. Taşınanlar bunları çalmış sayılır.

Keza baltalıklardaki katiyat ve istif ameliyesi de Devlet tarafından para mukabili köylü amelere yaptırılır. Tomruk istihsalinden ormanda bakiye kalan enkazın veya ormanda mevcut sair kıymetsiz aksamın toplanıp çıkarılması için orman idaresi civarındaki köylüye müsaade vermekte muhtardır. Bu kısım istif olunması şart olmadığı gibi mukabilinde bir ücret te alınmaz.

MADDE 54 — Kesilen ve Devlet çekicile damgalanan tomrukların satışı için münasib olan istif mahallerine kadar sevki,

a - Ya Devlet vesaitile bizzat Devlet tarafından,

b - Veya Devlet tarafından ücretle tutulan köylü müstahdemlerinin araba ve hayvanlarla yakılır.

MADDE 55 — Tomruk nakliyatının şekilleri iktisadî mülâhazalara müsteniden tayin olunur. Kerestelik ağaçların ne şekilde nakliyata tâbi tutulacakları ormanların vaziyetine göre işletme âmiri tarafından tayin olunur.

MADDE 56 — Büyük mikyasta ve mühim tesisatı icab ettirecek ve hususî şartlarla işletilecek olan ve pazar yerlerinden uzaklarda bulunan ve vesaiti nakliyenin kifayetsizliği sebebi-

le şimdiye kadar işlenmemiş olan ormanlar İcra Vekilleri Heyeti kararile ve Hükümetle müştereken millî sermayeli Türk şirketleri veya şahsiyeti hükmiyeyi haiz müessese ve millî bankalar tarafından işletilebilir.

Altıncı fasıl

Otlak ve mera işleri

MADDE 57 — Şimdiye kadar orman ağacı yetiştirmeğe tahsis edilen arazide ve yaylalarda beşinci maddede zikrolunan ahval haricinde otlama hakkına malik olan ve hayvanlarını ray ettirenler ile otlatma hakkı köye aid ise köy ihtiyar meclisleri bu kanunun mevkii tatbika girdiği tarihten itibaren üç ay zarfında bu haklarını ve haklarına aid müstenidatı vilâyet makamına tahriren bildirirler. Vilâyet makamı işbu müracaatlarının kaydolduğuna dair müracaat tarihinden itibaren bir ay zarfında icab eden cevabı verir. Müracaatlar şahsan kaza veya vilâyet makamlarına yapılır.

MADDE 58 — Mera için vilâyetlere vaki olacak müracaatları tetkik etmek üzere her vilâyette bu iş için bir komisyon teşkil olunur. Bu komisyona vali riyaset eder. Ayrıca bir hukukçu, iki orman mühendisi olarak aza bulunur.

Bu komisyonun vermiş olduğu kararlara karşı mahallî orman idareleri vasıtasile orman umum reisliği itiraz edebilir ve 61 nci madde hükümleri dahilinde evrakı tetkik için merkeze celbettirerek karar verir.

MADDE 59 — Mera komisyonunun vereceği kararlar 10 senelik orman plânının ilk senesinde tahriren verilmiş olacaktır. Verilen karar menfi olmadığı takdirde şu malûmatı ihtiva edecektir:

- 1 - Otlatma hakkını kazananın isim ve mahalli ikameti,
- 2 - Her cinse göre ayrı ayrı sürü muhteviyatı, adetleri
- 3 - Otlatma zamanının başlangıcı ve sonu,
- 4 - Meranın bulunduğu ormanın ve yaylanın ismi.

MADDE 60 — Alâkadarlar, vilâyet komisyonunun mera işleri hakkında verdiği red kararına karşı 10 senelik orman plânının ikinci senesinin ilk üç ayı zarfında Ziraat vekâletine iti-

razlarını bildirirler. Ziraat vekâleti bu itirazları tetkik ederek ikinci orman iş plânı senesinin hitamına değin katî kararını verir. İtirazlar ilk önce vilâyet makamına verilir. Vilâyet bunları 15 gün zarfında vekâlete gönderir. Ziraat vekâleti de itirazların vekâlete vusulünden 15 gün zarfında alâkadarlara tebliğ edilmek üzere cevap verir. İtiraznameler muhteviyatı vilâyetler kararını tehir edemez.

MADDE 61 — Ormanlardaki mera işlerine dair vilâyetler nezdinde yapılan itirazları tetkik etmek üzere Orman umum reisinin veya tevkil edeceği zatın reisliğinde bir komisyon teşkil olunur. Aza olarak ta iki ormancı ve bir hukukçu iştirak ederler.

MADDE 62 — Vaktinde Ziraat vekâletine bildirilmeyen mera hukuku sakıt olur. Keza vilâyetler tarafından verilen red kararna karşı vaktinde Ziraat vekâleti nezdinde itiraz olunmazsa bu kararlar da katilesir.

MADDE 63 — Mera hakları tanınmış olanlara buldukları yere yakın mahallerde arazi verilmek suretile bu hakları kendi rızaları ile tebdil olunur.

MADDE 64 — 63 ncü madde ahkâmına göre mera hakları tebdil edileceklere verilecek arazinin vüsati ve mahallî hakkında 58 nci maddedeki komisyon mahallin en büyük idare makamının da tasvibi ile itayı karar verir. Tazminat olarak verilecek arazi, Ziraat vekâletinin işaretle hak sahibi olan ferd veya köy namma tapu ve kadastroya yazılır.

MADDE 65 — Devlet ormanlarındaki otlaklara hayvan sokulub otlatılması orman mühendisleri tarafından tanzim ve mafevk orman mühendislerince tasdik olunacak senelik başmura orman umum reisliğinin izni ile plânlara göre tanzim olunacak plânlarda ot-müsaade olunur. Tazminat ve nevi tayin olu-latılacak hayvanların cins ve sayısında Ziraat nur. Kuraklık gibi fevkalâde anvar devlet vekâletinin izni ile ve muvakkat olarak Devlet ormanlarının zarar vermeyecek yerlerinde hayvan otlatılabilir.

MADDE 66 — Otlak için yasak olan yerler de otlardan biçme suretile istifade olunmasında parasız müsaade edilebilir.

Yedinci fasıl

Ağaçlandırma ve imar işleri

MADDE 67 — Orman umum reisliği Devlet ormanlarını genişletme ve vasıflarını yükseltme ve orman sınırları dahilindeki açık, çıplak, yangın görmüş ve seyrekleşmiş aksamın ağaçlandırılmasını temine mecburdur.

MADDE 68 — Orman hududu ve ağaçlandırma mukellefiyeti hukuk ve maksadı dışında kalıp memleketin umumi menafii noktasından Hükümetin her hangi dairesi tarafından yeniden orman yetiştirilmesine lüzum gösterilen yerlerin ağaçlandırılması orman umum reisliğince hazırlanacak ve Ziraat vekâletinin teklifi ile İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunacak ağaçlandırma plânlarına tevfikân istimalak ve tesis masrafları alâkadar daireye aid olmak üzere orman umum reisliğince yapılır ve buraları orman siciline alınarak ağaçların hasılatı bakım masraflarını karşılamak üzere orman dairesine bırakılır.

MADDE 69 — Devlet ormanı hududu içindeki ırmak ve çay kenarlarını ve bunların kaynaklarını tanzim etmek sellerin husulüne ve yer kaymalarına mâni her türlü tahkimatı ve inşaatı yapmak orman dairesine âittir. Ancak Devlet ormanı içinden geçen şimendifer hattının ve şosaların ve bu gibi tesisatın tahkimi orman umum reisliğinden alınacak müsaade ile mezkûr daire ve müesseseler tarafından yapılır.

MADDE 70 — Her vilâyet, kaza, nahiye ve köyler ağaç bayramı yapmakla mükelleftir. Vilâyetler bu yerleri her sene Ziraat vekâletine bildirirler. Ziraat vekâleti uygun görürse bir programı ve bir plânı ile ağaçlandırmayı mahalline bildirir. Teşcir yapması plân ve programa ithal edilmiş olan vilâyetler masarifi hususî idarelerce temin edilmek üzere lüzumu kadar daimî veya muvakkat orman fidanlıkları tesisine mecburdurlar. Her sene teşcir edilecek sahanın vüsatine göre ağaç bayramının kaç gün devam edeceği ve hangi günde başlayıp hangi günde biteceği ve ahalinin iştirak sıraları vilâyetler idare heyetlerince tesbit olunur. Bayramın ilk günü mahallin en nur. Bayram memuru veya vekili tarafından yüksek mülkiye memurları tarafından mahallindeki dan münasib bir iki sözle teşvik edilmediği halde en büyük orman memuru ve bu...

Ziraat memuru tarafından ağaçların faydaları hakkında söz söylenilir ve ağaçlandırma bu memur tarafından idare olunur. Bu bayramlarda ahali ile beraber bütün müesseseler, mekteb talebeleri, ve askerler bulunurlar. Bayramın hitamında ağaçlandırmanın tarihini devamlı ve sabit kılacak bir yazı konulur. Bu sahalarda orman memurunun, bulunmadığı takdirde ziraat memurunun daimî mürakabeleri altındadır. Ağaçlandırılan yerlerin korunması ve koruma işi ve masrafları köy sandıklarına ve belediyelere aittir.

Ağaç bayramlarını yapmayan ve şartlarını gözetmeyen, fidanların korunmasını ve harap olmasına sebep olan yerlerin muhtarları ve Hükümet ve belediye reisleri mesul edilirler.

Belediye hududundan ve köy merkezinden beş kilometre mesafe dahilinde orman bulunanlar yukarıki hükümler dairesinde teşcir yapmağa mecbur değildirler. Ancak beş kilometre mesafede orman bulunmakla beraber bu orman köylerinin hududu dahilinde değilse bu gibi köylerin teşcir mecburiyetleri bakidir.

MADDE 71 — Her vilâyet ihtiyacına göre Ziraat vekâletince kabul edilecek şekilde muhtelif ve münasip yerlerde orman fidanlıkları meydana getirir. Bunların bakımı idare heyetlerince tayin olunacak bir ücret mukabilinde orman mühendis veya fen memurlarına ve bunların bulunmadığı yerlerde ziraat memurlarına aittir. Bu fidanlıklar temelli veya iğreti olabilir. Bunların her masrafı vilâyet hususî idaresi bütçesinden verilir ve ihtiyaca kâfi Devlet köy ve kasabalar arazisinden boş yerler alınır.

MADDE 72 — Ağaç sevgisini körpe ve genç dimağlara kuvvetle aşlamak için bütün ilk ve orta mekteb talebelerile bütün askerlere ağaçların faidelerini zihinlere yerleştirecek dersler okutturulması ve mekteb ve kırsalalarda her sene ağaç diktirilmesi ve bu ağaçların talebe ve askere bakırılması için Ziraat vekâleti ile birlikte Milli Müdafaa ve Maarif vekâletleri bir program hazırlayıb tatbik ederler.

MADDE 73 — En ufak parçası yarım hektardan ve parçaları yekûnu bir hektardan aşağı olmamak şartile yeni ağaçlandırılan arazi sahibi, teşcirden itibaren yirmi sene için bu sahalar aaid bütün vergilerden muaf tutulur.

Halî arazide ağaçlandırma yapmak isteyenler vali veya kaymakama müracaat ederler. Bu yerlerin halî araziden olduğu anlaşıldıktan sonra orman memurları tarafından yapılacak ağaçlandırma plânına göre ağaçlandırma işine izin verilir.

Orman teşkilâtı bulunmayan vilâyetlerde bu işi Ziraat memurları görür.

Ağaçlandırılan saha; ağaçlandırılmasını takib eden beşinci senenin sonunda ağaçlayana temlik edilir. Ağaçlanan sahayı orman halinde muhafaza etmeyenlerin vergi muafiyeti kaldırılır ve geçmiş senelere aaid vergiler tazmin ettirilerek temlik edilen yer geri alınır.

Sekizinci fasıl

Kurak ve çıplak bölgelerin ağaçlandırılması için mükellefiyet

MADDE 74 — Orman kadastroları ve 7 nci fasıl haricinde olupta Devletçe yeniden ağaçlandırılması lâzım çıplak yerler orman umum reisliğinin teklifi, Ziraat vekilinin tasvibi ve İcra Vekilleri Heyeti kararile kabul olunacak plâna göre ağaçlandırılır.

MADDE 75 — 74 ncü maddedeki plânların tanzim ve tatbik masrafını karşılamak üzere yol mükellefiyetine tâbi bütün vatandaşlar her sene birer lira vermeye mükelleftirler.

MADDE 76 — Bu paralar mahallerince yol parasile birlikte defaten tahsil olunarak orman umum reisliği emrine Ziraat bankasına yatırılır.

MADDE 77 — Bu paralar orman umum reisliğince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunacak hususî bir bütçe dahilinde sarfolunur ve hiç bir veçhile başka bir işe sarf ve tahsis edilemez. Bu bütçeden yapılacak sarfiyat muhasebatı umumiye kanunu hükümlerine ve sarfından önce Divanı muhasebat vizesine tâbi değildir.

Dokuzuncu fasıl

Orman yangınlarına yardım

MADDE 78 — Ormanlarda yangın olduğunda yangına en yakın köy ve kasabanın 18 yaşından 50 yaşına kadar bütün halk beraberlerinde balta, kürek, kazma, destere gibi aletleri

de almak şartile yangın yerine gitmeğe ve yangını söndürmeğe mecburdurlar.

Bu gelenler yangını söndürmeğe yetişmezse daha ilerdeki köy ve kasaba halkından mükellef olanlar da yangın yerine gönderilirler. Aynı şekilde vilâyet, kaza, nahiye idare reisleriyle köy muhtarları ve civarındaki asker ve jandarma kıta kumandanları yangın mahalline yardımcı göndermeğe ve icabında bizzat gitmeğe mecburdurlar . Devlet ormanlarından başka diğer bütün ormanlardaki yangınlarm söndürülmesinde talimatnamesine göre alâkadarları tarafından ayrıca parasız ekmeğ verilird. Yangın söndürülmesinde çalışanların hasara uğrayan eşyalarını Devlet ormanlarında Devlet ve diğer ormanlarda ormanın alâkadarları tazmine mecburdur.

MADDE 79 — Ormanlarda yangın söndürülmesi için çalışanlara orman idaresi tarafından parasız ekmeğ ve fevkalâde ahvalde nakliye ücreti de verilir ve başkaca bir ücret verilmez.

MADDE 80 — Yangın söndürülürken sakatlananlara sakatlık derecesine göre ve ölenlerin ailesine polis ve jandarma efradına verilen tazminat kadar para verilir. Yaralananlar parasız bakılmak üzere en yakın hastaneye sevk edilirler. Hastaneler bu gibi sakatlanmaları hemen kabule mecburdur .

MADDE 81 — Orman yangınları için çekilen telgrafları, telgrafhane, demiryol, istasyon memurları parasız ve geciktirmeksizin çekmeğe ve telgrafı alan memurlar da bunu hemen mahalline göndermeğe mecburdurlar.

MADDE 82 — Mahallî Hükümetin veya orman memurlarının sevk kâğıdı üzerine istasyon memurları yangını söndürmek üzere gidecek olanları asker tarifesiyle ve mahsubu bilâhare alâkadarlar arasında yapılmak üzere yangına civar olan mahalde indirmek şartile yolcu veya marşandiz katarile göndermeğe mecburdurlar.

MADDE 83 — Ormanlık yerlerden geçen trenlerin dışarıya kıvrılm sığratmamaları ve iskaralardan ateş düşürmemeleri için alâkadarların tedbir almaları mecburidir.

Onuncu fasıl

Muhafaza ormanları

MADDE 84 — Aşağıda yazılı vasıflarda bulunan ormanlar, meralar, tarla ve sair arazi muhafaza ormanı olarak kabul edilirler :

A - Yağmur ve jeolojik noktadan

1 - Ormansızlık neticesi olarak arazisi kaymağa müsait olan veya yağmuurla yıkanma tehlikesi olan mahaller.

2 - Kaynak ve dere kenarlarını koruyan yerler.

B - Sıhî ve mihanikî noktadan: Demiryollarını, caddeleri, şosaları ve köylerle ziraat arazisi, çığ, sel gibi zararlardan koruyan orman arazisini veya meskûn yerlerin havasını kötüleşmeden koruyan ve buraları toz fırtınalarına karşı muhafaza eden ve nehir dolmalarının önüne geçen mahaller.

C - Memleket müdafaası noktasından: Memleket müdafaasına yardımcı olacak mahaller.

MADDE 85 — Şose, demiryolu, köprü gibi tesisatı himaye maksadile alınacak tertibat Nafia vekâletince bildirilir ve plân ve projeleri orman idaresi umum reisliğince tetkik olunur. Gerek Nafia vekâletinin ve gerekse Orman umum reisliğinin müşterek mütalealarıyla keyfiyet Heyeti Vekileye bildirilir. Sanat müesseselerini ve demiryollarının şose ve caddeleri ve köprüleri alâkadar eden himaye ve tahkim masrafları bu tesisat sahip ve alâkadarları tarafından verilir.

MADDE 86 — Muhafaza ormanlarında şiddetli su baskınlarmda yapılacak tahkimat ve ağaçlandırma işleri, hususî gönderilecek heyetler tarafından, tahribatı daha hafif olan su kenarlarındaki bu gibi işlerde orman mühendisleri tarafından yapılır. Bu işler için hazırlanan plânlarm Orman umum reisliği tarafından tasdik edilmesi lâzımdır.

MADDE 87 — Muhafaza ormanı içinde veya kenarında bulunan sahibli ormanlar ve arazi tamamen veya kısmen istimlak olunabilir.

On birinci fasıl

Orman işleri için para tedariki

MADDE 88 — Orman varidatının muntaza-

Orman alımı nası ve 10 senelik iş plânının tatbikâtı esnasında bilcümle masrafların vaktinde verilmesini temin maksadile Orman umum Reisliği bu kanun meriyyete girdiği tarihten başlayarak 10 sene müddetle her türlü fazlai varidatını Devlet Hazinesine yatırmaktan muaf olup bu paraları sermaye teşkilinde ve ormancılık teşkilâtında kullanmağa mecburdur.

MADDE 89 — Orman umum reisliği her sene biri adi diğeri fevkalâde olmak üzere ayrı ayrı iki bütçe tanzim eder. Adi bütçe işletme işlerinin varidat ve sarfiyatını gösterib fazlai varidatla kapanır. Adi bütçeye orman umum reisliğine tâbi memurların borem ve maaş derecelerine göre bir de kadro bağlıdır. Fevkalâde bütçenin varidat kısmını adi bütçenin fazlai varidatı teşkil eder. Masrafların kısmı da bütçe senesinin fevkalâde yapılacak masrafları gösterir. İşletme senesi içinde fazlai varidat miktarı bütçe muhteviyatını aşacak olursa bu fazlalık gelecek senenin fevkalâde bütçesine varidat olarak devrolunur. On senelik iş plânının tatbikinden sonra elde olabilecek fazlai varidat sene sonlarında Devlet Hazinesine verilir.

MADDE 90 — Orman umum reisliğinin hususî bir kasa müdüriyeti bulunur. Devlet ormanlarının bilcümle varidatı orman kasa sına yatırılır. Keza bilûmum masraflar da orman kassasından tesviye olunur. Hususî talimata göre tayin edileceği veçhile kasa fazlai varidatı Ziraat bankasındaki hesaba yatırılır. Sandıktan para çekmek hususu da bu talimat dairesinde icra olunur.

MADDE 91 — Orman işletmesine müteferriyyetinin ifası için bütçeye konacak işletme sarıfı ile tedvir edilen muamelelerden mütevellidîr ve masrafların blâncosunu her ormancın senesinin hitamından itibaren altı ay zarfında tanzim ve muvakkaten tayin olunacak murakibler tarafından kayıtlarla ve evrak ve müşbitelerle tatbik edilmek suretile tetkik olunur. Bu murakiblerden biri Divanı muhasebatçı, diğeri Maliye vekâletince intihab edilir.

MADDE 92 — Orman umum reisliğinin taahhüdât ve sarfiyatı Divanı muhasebatın vizesinden müstesnadır. İşletme sermayesine aid muamele ve mukaveleler artırma ve eksiltme ve

muhasebei umumiye kanunları hükümlerine tâbi değildir. Mülhak bütçeye müteallik idare hesabı katiler ormancı senesinin hitamından itibaren 9 ay zarfında Divanı muhasebata verilir. Divanı muhasebat kendisine tevdi olunan idare hesabâtı üzerinde yapacağı tetkiklerde bu hesapların aid olduğu bütçeyi ve idarenin tâbi bulunduğu kanun ve nizamları göz önünde bulundurur.

MADDE 93 — Orman işlerinin hesabı katileri ve işletme sermayesi hesaplarına müteallik bilânço ve murakib raporları ormancı senesinin nihayetine kadar Divanca Büyük Millet Meclisine takdim olunur.

MADDE 94 — Orman umum reisliği orman meclisinin kararı ve vekâlet makamının tasvibi alındıktan sonra aşağıdaki fıkrada geçen miktarın fevkinde mübayaat ve satışlar icrasına ve bu hususta eşhas ve şirketlerle mukavele akdine veya bankalardan kredi almağa salâhiyetlidir. Orman meclisinin kararına ihtiyaç kalmadan 100 000 liraya kadar orman hasılatı satışları ve taahhüd yapmaya ve 20 000 liraya kadar inşaat yaptırmaya salâhiyetlidir. Umum reislik orman meclisi içtimalarında bu gibi işlerden meclisi haberdar eyler.

MADDE 95 — Orman umum reisliği orman işlerini surette işletilmesi için yapılması lâzım olan yolları, köprü ve binalar, huzungelen ormanlarına aid telefon tesisâtı dâvâ işaretleri ve diğer menesteyi bilâbedel orğün icab eden tomruk ve kömürün bilûmum temandan temin eder ve ormandaki tesisât, tamirat ve inşaat orman mütehendislerince zarfından yapılır ve yaptırılır.

MADDE 96 — Orman dahilindeki bilûmum işler ve bu işlere aid masrafların ifası için kabul olunan ormancı senesi her senenin birinci teşrinden başlayıp diğeri senenin 30 Eylülünde hitam bulur. Orman umum reisliğinin bütçe ve malî senesi Devletin kabul ettiği malî senedir. Her ormancı senesinin hesabâtı orman senesinin içinde başlayan malî sene hesabına kaydolunur. İstatistik işleri için yapılacak hesabatta ormancı senesinin kısmı küllisini ihtiva eden takvim senesine geçer.

İlk ormancı senesi müddeti itibarile tam bir takvim senesinden fazla ve ikisinden eksiktir. Ormancı senesi kanununun mevkiî tatbika girdiği

gün ile başlar ve müteakib takvim senesinin 30 Eylülünde hitama erer. İlk ormancı senesinin malî senesi o seneki malî senedir. On senelik orman iş plânı kanununun mevkiî meriyete girdiği sene başlar ve onuncu orman senesinin nihayetinde biter.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Evkaf ve umuma mahsus ormanlar ve meralar

Birinci fasıl

Umuma mahsus ormanların istimlakile sınırlanma ve mübadelesi

MADDE 97 — Köy, kasaba ve şehir ormanlarında ve orman meralarında şahısların mülkiyeti veya otlak hakkı varsa orman umum reisliğinin tasvibi ile alâkalıları tarafından istimlak veya istibdal olunabilir.

MADDE 98 — Umuma mahsus ormanların komisyonlarca tahdid olunacak hududları alâkadarlar tahdid tarihinden itibaren iki sene içinde hendek açmak, kuru duvar yapmak, hudut üzerindeki sabit kayalar üzerine işaretler hâk etmek veya yeniden sabit hudud taşları dikmek suretile işaretlemeğe ve ormanın muntazam bir haritasını yaptırıp Ziraat vekâletine göndermeğe mecburdurlar. Bunlar yapılmadığı takdirde bu işler orman idaresince yapılarak masrafı alâkadarlardan alınır.

İkinci fasıl

Umuma mahsus ormanların idare ve korunması ve işlenmesi, otlak ve mera işleri

MADDE 99 — Umuma mahsus ormanların idaresi köylerde ihtiyar heyetleri, kasaba ve şehirlerde belediyeler, hususî idarelerde vilâyet daimî encümeni diğer hükmi şahsiyetleri haiz müesseselerde ise o müesseseleri temsil edenler marifetiledir.

MADDE 100 — Umuma mahsus ormanların korunması 99 ncu madde mucibince vazifedar heyetler tarafından seçilen ve orman idaresince tasdik edilen ve orman bekçileri haklarını haiz bekçi ve bekçibaşlar marifetile temin olunur.

Bunların maaşlarının tesbit edilib ödenmesi orman sahiblerine aittir. Ancak bin hektara bir bekçi ve beş bekçiye bir başbekçi ve beş bin hektara varan saha için bir mühendis veya fen memuru orman umum reisliğince tayin edilir ve maaşını orman sahipleri verir. Devlet ormanlarına ait dördüncü ve beşinci fasılların 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 45, 46, 48, 49, 51 nci maddelerindeki hükümler umuma mahsus ormanlarda da yürütülür.

MADDE 101 — Umuma mahsus ormanların fennî idaresi orman mühendislerinin nezaret ve murakabesi altındadır. Orman mühendisi bulunmayan umuma mahsus ormanlarda orman umum reisliğinin takdiri ile orman sahiplerinin verecekleri ücret mukabilinde bu vazifeyi en yakın Devlet orman mühendisi yapar. (Bu gibi ormanları yaşatmak, korumak, ve imar etmek için her sene mühendisle birlikte ihtiyar heyeti ormandan çıkarılacak her çeşit mahsulün fiyatlarını gösterir bir tarifeyi 25 nci maddeye göre yaparlar ve mmtaka orman başmühendisine tasdik ettirirler ve 102 ucu maddeye göre ağaç kesecek veya ormandan mahsul alacak herkes bu tarife bedelini öder ancak muhtaçlara parasız yakacak ve yangın, seylâp ve zelzeleden zarar görenlere parasız kerestelik ağaç vermeğe ihtiyar heyetlerinin salâhiyeti vardır.)

MADDE 102 — Ormanın fennî tahammülüne göre alınan her nevi hasılat ihtiyaç nisbetinde köylülere ihtiyar heyetleri marifetile ve tarife bedelile verilir. İhtiyaçtan fazlası arttırma ile satılır.

MADDE 103 — Köylülerin ihtiyaçlarını gösteren cetveli her yıl Eylülde kadar ihtiyar heyetleri yapmağa mecburdur. Alâkadarlara plân mucibince ve orman mühendisliğince ruhsatname verilir. İstihsalât ihtiyacı karşılaşmazsa mevcude göre taksimat yapılır.

MADDE 104 — Satılan veya taksim olunan ağaçları ve başka mahsulâtı ormandan çıkarmak ve taşımak isteyenler bedelini köy sandığına yatırarak karşılığında makbuz yerine geçen orman pullarını alırlar. Bu pullar orman başbekçi veya bekçisine verilir. Bekçi bu pulları nakliye tezkeresine yapıştırır ve bu tezkere ile ormandan mahsulât çıkarılır. Bu pulların geliri her ay sonunda köy ve alâkadar sandık-

lar hesabına millî bankalardan birine yatırılır. Pullarla orman muamelâtına aid defterler ve başka evrak orman mühendisliği tarafından 99 ncu maddede gösterilen heyetlere para ile verilir. Nakliye ilmühaberleri bekçi ve bekçibaşlarının marifetile kullanılır. Pul avansları kapatılmadıkça yenisi verilmez. Kıymetli evrak hükümünde olan bu pullar millî bankalarda saklanır. Köy ihtiyar heyetinin içlerinden her sene seçeceği iki kişinin imzası ve mahallî orman mühendisinin (görölmüştür) işaretile orman masrafları bankadan almır.

MADDE 105 — Umuma mahsus ormanın gelirlerinden evvelâ bu kanunda gösterilen işler için masraf yapılır. Köy ve kasabalar bu kanun hükümlerine uygun sebep göstermeden bunları yapmazlarsa orman mühendisi yazı ile bir mühlet verir. Bu mühlet içinde de yapmazlarsa Orman umum reisliği o köy ve kasabalar hesabına köylerin bankalardaki paraları ile bu işleri yaptırır. Artan para sarfiyat evrakile birlikte bankaya geri verilir.

MADDE 106 — Köy ve kasaba ormanlarındaki otlaklardan yalnız o köy ve kasaba halkının hayvanları parasız istifade eder. İhtiyaçtan fazla otlaklar için başka yerlerden gelenlerden hayvan başına tarife üzerine para almır. Belediye ve hususî idarelere aid ormanlardaki otlaklar para iledir. Ancak meraları yetişmeyen civar köyler halkının hayvanları ile hayvan ıslah müesseselerinin hayvanları ve otlaklardan bir sene evvel fayda görmüş hayvan sahiplerinin aynı otlaktan tercihan istifade ederler.

MADDE 107 — Orman reisliğinin tasdik edeceği plânlara göre bu müesseseler kendi varidatları ile ve mahallî orman mühendisinin nezaretinde ağaçlandırma ve imar işleri yapmak mecburiyetindedir.

MADDE 108 — Bilûmum masrafları varidatından mahsub edilmek ve kanunî sahiplerine aid olmak üzere doğrudan doğruya ahabım teklif ve rizaları üzerine bu kabîl ormanların Devlet tarafından işletilmesi caizdir.

Üçüncü fasıl

Evkaf ormanlarının sınırlanma, idare, muhafaza ve işletilmesi

MADDE 109 — Hukuku tasarrufiyesi mev-

kuf olan orman ve meralar tamamen hususî orman ve meralar hükümlerine tâbi olup idare, muhafaza ve işletilmesi Evkaf idaresine aittir.

MADDE 110 — Aşar ve rüsumatı mevkuf olan ormanlar Devletindir ve Devlet ormanları hükümlerine bağlıdır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Hususî ormanlar

Birinci fasıl

Sınırlama

MADDE 111 — Hususiyeti Orman umum reisliğince tasdik edilmiş olan ormanların sınırlarının işaretlenmesi Orman umum reisliğince yapılacak talimata göre sahiplerine yaptırılır.

İkinci fasıl

Hususî ormanların idaresi, korunması, işletmesi ve otlak ve mera işleri

MADDE 112 — İşbu kanunun 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 45, 46, 48, 49, 52, 101 nci maddelerindeki hükümleri hususî ormanlarda da mu-teberdir.

MADDE 113 — Hususî ormanların korunması ve fennî idaresi ve işletilmesi 100 ncu maddede gösterilen genişlik nisbetinde sahipleri tarafından seçilen ve orman idaresince tasdik edilen orman bekçi ve bekçibaşları ve mühendisler marifetile temin olunur. Ancak sahipleri bunları temin edemediği takdirde ve yahud kendileri tarafından bir talep vaki olduğu halde bu ormanların fennî idare ve işletmeleri ve korunmaları menafii sahiplerine aid olmak üzere Devletçe deruhte edilir.

MADDE 114 — Hususî ormanlarda kesim Devlet orman mühendislerinin ruhsatnamesine bağlıdır. Bunun için her sene nisan nihayetine kadar müracaat mecburidir. Orman mühendisleri nihayet 1 ağustosa kadar orman sahibi veya vekili hazır olduğu halde ormana giderek kesim yerini belli eder ve kesilecek ağaçları damgalar, aynı zamanda kesilecek ağaçların muvakkaten depo edileceği yerleri ve depodan taşınacak yolları gösterir.

MADDE 115 — Tomrukları veya mamulâtı Devlet orman bekçibaşları damgalar ve bütün emval ve mahsulâtın nakliyesini verir. Hususî ormanların ruhsatname ve nakliyeleri hususî olarak diğer ormanlarınkinden ayrırdilecek bir şekilde yapılır.

MADDE 116 — 111 nci maddeye göre yapılması lâzımgelen işler yapılmadığı takdirde bu işler Orman umum reisliği tarafından yaptırılır ve masrafı sahiplerinden alınır.

MADDE 117 — Sahipli koru ormanları 1000 ve baltalıklarda 200 hektardan küçük parçalar teşkil edecek şekilde ne parçalanıp satılabilirler ve ne de mirasçılar arasında taksim olunabilirler. Varislere intikali halinde hiç bölünmemiş gibi müşterek mülkiyet ahkâmı cari olur.

MADDE 118 — Sahipli ormanların satışları ve intikalleri tapu memurluklarınca aid oldukları mahalli orman idaresine bildirilir.

MADDE 119 — Hususî ormanlar, Orman umum reisliğince tasdik olunacak amenaşman plânlarına göre işletilir. Kesim, koru ormanlarında ağaçların Devlet çekicile damgalanmasından ve baltalık ormanlarında sahaların ayrılıp gösterilmesinden sonra yapılır ve her türlü nakliyat Devlet ormanlarındaki usule göre olur.

Üçüncü fasıl

Ağaçlandırma ve imar

MADDE 120 — Hususî ormanların seçiri sahiplerine aiddir. Bu yerler tertib olunan plânı dairesinde ağaçlandırılmadığı takdirde Devletçe bu iş yapılır ve masrafı orman sahibi-ne ödettirilir.

MADDE 121 — Dağlar ve yamaçlar üzerindeki toprakların kayması, çığların önüne geçilmesi, yolların ve su yataklarının korunması, kumların ilerlememesi ve sıhhi ve askerî lüzumları için muhafazaya ayrılacak ormanların sahipleri Devletin tayin edeceği bilûmum mükellefiyeti ifaya mecburdurlar. Aksi halde ya orman istimplâk edilir. veya icap eden masraf Devletçe yapılarak orman sahibine ödettirilir.

MADDE 122 — Devlet ormanlarında yapıl-

ması suç sayılıp saşipli ormanlarda yapılan işlerin failleri hakkında suçu işleyen ormanın sahibi de olsa Devlet ormanları kavanin ve nizamatı ahkâmı aynen tatbik olunur. Bu suçlar muhafaza ormanlarında işlenirse ceza iki kat olur.

MADDE 123 — 117 nci maddeye göre aynı işletme plânına tâbi yerlerin hissedarları hep birlikte mesul bir müdür göstermeğe mecburdurlar. Orman işletmesini bozacak haller karşısında Devlet ormana vaziyet eder ve işletir. Bunun için yapılan masraf çıkarıldıktan sonra kalan para hissedarlara verilmek için emaneten milli bankalardan birine yatırılır.

MADDE 124 — 117 nci maddedeki vüsati haiz her hususî ormanın Hükûmete karşı bir mesul müdürü olması lâzımdır. Orman sahibi arzu ederse bu vazifeyi bizzat yapabilir.

MADDE 125 — Vakıf ve şahıslara aid ormanlardan, ameneşman plânlarında senelik tahammül olarak tesbit olunan kerestelik ve mahrukuk miktarından ormanın bulunduğu mntaka Devlet kaim ağaç tarifesinin üçte biri ormanın işledilip işletilmemesine bakılmaksızın her malî sene için maktuan orman hasılat resmi olarak iki taksitte alınır. Talimatta tayin edilecek müddetleri zarfında bu resmi vermeyenler hakkında tahsili emval kanunu tatbik olunur.

BEŞİNCİ KISIM

Müşterek hükümler

Birinci fasıl

MADDE 126 — Bütün ormanlarda yapılacak kesimlerden kalacak ve zarar verecek olan artıkların ve ormanın ya ormanın boş mahallinde toplatılması veyahud orman haricine çıkarılması mecburidir.

İkinci fasıl

Ceza ahkâmı

MADDE 127 — Her kim tek başına veya arkadaşları ile birlikte bu kanunun 31, 32, 34 nci maddelerindeki yasak işleri yaparsa altı ay hapis ve tazminatla beraber o kadar para cezası ile

cezalandırılır ve kesilen ağaçlar ve çıkarılan her çeşit mahsulât ve mamulât ve yapılan papırlar zaptolunur.

MADDE 128 — Yazı ile izni olduğu halde damgalanmadan dikili ağaç kesen veya belli edilen kesim yerlerinin dışarısında veya gösterilen ağaçlardan başka veyahud kesmeğe müsaade edilen zaman haricinde ağaç kesenler veya kesilmiş veya yıkılmış ağaçları ve yapılmış kereste ve tomrukları ve her türlü orman mahsulâtını nakliyesiz kaldıran ve taşıyanlar bir aya kadar hapis cezasile mahkûm olur ve taşıdığı mallar zaptolunur.

MADDE 129 — Her kim 127, 128 nci maddelerde yazılı suçları kendi hususi ormanında yapmış ise, kıymetinin iki kat para cezası ve bu kıymet elli lirayı geçerse ayrıca üç ay kadar hapis cezasile cezalandırılır. Her surette de kesilen veya taşınan mallar zaptolunur.

MADDE 130 — Kesim yerlerinin dışında veya koruma ormanlarında yapılan katiyat ve hasarattan ceza iki kat almır. Yanmış orman yerlerinde tohum veyahut gölge için veya baltalıklarda bırakılmış ihtiyat ağaçlarını kesenlerden veya temelli korunmağa ayrılmış ormanlarda bu suçları işleyenlerden üç kat ceza almır.

MADDE 131 — Tazminat için suçun yapıldığı ormana aid tarife bedeli esas tutulur. Eğer bu ormana aid tarife yok ise en yakın Devlet ormanı tarifesi tatbik olunur.

MADDE 132 — Suçtan dolayı zaptedilmesi lâzımgelen mallar bulunmazsa ceza iki kat olur. ve hasar miktarı ormanın tarife fiyatı üzerinden takdir olunur.

MADDE 133 — Kanunsuz olarak kesildiğini veya toplanıldığını bildiği halde orman ağaçlarını, kerestelerini, mahrukat ve mahsulâtını satım alanlar ve taşıyanlar veya gizleyenler 127 ve 128 nci maddeler mucibince ceza görürler.

MADDE 134 — Ormanlarda ve fidanlıklarda fidanları söken ve kesen hayvanlara yedirenlerden veya her hangi bir şekilde büyümesine engel olanlardan fidan ve dal başına beş lira para cezası almır. Bundan başka iki aya kadar hapse mahkûm edilir. Kesilen ve sökülen fidanlar elde edilirse zaptolunur. Suçlu küçük çocuk

ise para cezası velilerinden veya vasilerinden almır.

MADDE 135 — Ağaçları 46 ncı maddede gösterilen miktardan daha yüksek kesenler veya kısım yapraklarını dökmeyen ağaçları kesildikten sonra bir nisana kadar kabuklarını soymayanlardan her ağaç için bir liradan on liraya kadar para cezası almır. Ağaçların kesilen yerlerinin tashihi suçluya aid olur. Buna riayet edilmezse orman idaresince tashih yapılır ve masarifi suçludan almır.

MADDE 136 — Kesilen ağaçların orman memurları tarafından gösterilen yerlerde ve biçiminde istif edilmesi mecburidir. İstif etmeyenlerden birinci defa ister veya metre mikâb başına beş liraya kadar para cezası alınarak muayyen bir mühlet verilir. Bu mühlet içinde de istif edilmezse kesilmiş veya işlenmiş ağaçlar zaptolunur.

MADDE 137 — 103 ncü maddeye göre verilen ağaçları veya ruhsatnameyi orman bekçisine haber vermeksizin başkasına verenler on beş liraya ve 23 ncü madde ile 101 nci maddenin son fıkrası mucibince zatî ihtiyacatı için aldığı keresteyi başkasına veren veya satanlar otuz liraya kadar para cezası ile cezalandırılır. Her iki surette de satılan yahut terkedilen ağaçlar zaptolunur.

MADDE 138 — Tayin edilen müddet içinde kaldırılmak üzere kesilmesine izin verilen ağaçlar müddeti içinde mazeretsiz kesim yerlerinden çıkarmayanların kestikleri ağaçlar zaptolunur.

MADDE 139 — Kime aid olursa olsun müsaadesiz tarla açan veya ormanı tahrib maksadile kök çıkaranlar şu suretle cezalandırılır :

A - Yaşlı ormanlarda her ağaç için on beş liraya kadar para cezasına ve ağaçlandırma için dahi ar başına on liraya kadar tazminata mahkûm olur.

B - Beş yaşmdan küçük genç ağaçlarla fidanları kökleyenler fidan başına iki liradan beş liraya kadar para cezasile ağaçlandırma için de ar başına beş liradan yirmi beş liraya kadar tazminat ile mahkûm edilirler.

C - Orman yeri kökleyen veya sürenler bu maddenin (A) ve (B) fıkralarındaki cezalarla tecziye ve tazminata mahkûm edilirler.

(A), (B) ve (C) fıkralarındaki suçları işleyenler ayrıca ağır hapis cezasile de mahkûm olurlar.

MADDE 140 — Kendi hususî ormanlarını kökleyenler veya köklettirenler 139 ncu maddenin (A), (B) fıkralarındaki hükümlere ve kökleme işinin derecesine göre ar başına 10 - 50 liraya kadar para cezası almır ve ayrıca beş ay hapis cezasile mahkûm edilir. Köklenmiş sahanın suçlular tarafından tekrar ağaçlanması mecburidir. Yapılmadığı takdirde bu iş orman dairesi tarafından yapılır ve masrafı tahsili emval kanununa tevfikân suçlulardan almır.

MADDE 141 — Ormandan açılmış veya çıplak tarla haline getirilmiş yerleri işleyenler orman idaresince menedilir. Ekilmiş ve dikilmiş sökülür ve bozular. Bu suçu tekrarlayanlardan ayrıca elli lira para cezası almır.

MADDE 142 — 139 ve 140 nci maddelerde yazılı suçları tekrar edenler üç seneye kadar hapis cezasile mahkûm edilirler ve menafii kendilerine aid olmak üzere ormanları Devlet tarafından işletilir.

MADDE 143 — 65 nci maddeye göre girilmesi yasak edilmiş meralara, orman ve orman arazisine veyahud otlığa müsaade edilen yerlere ruhsatnamesiz veyahud başkasına aid ruhsatname ile hayvan salanlardan:

Kuruş

100	Bir deve için,
50	Bir keçi veya oğlak için,
30	Her bir iri hayvan için,
10	Her koyun veya kuzu için.

Para cezasından başka yapılan hasar için ayrıca tazminatla da mahkûm olurlar. Bu suçlar, korumağa ayrılmış olan orman veya bu ormanlar meralarında veyahud beş yaşına erişmemiş yeni kesim görmüş veya gençleştirilmiş mntakada veyahud yenilenecek yangın yerlerinde yahud gece vaktinde çobansız sürü tarafından yapılmış ise ceza ve tazminat iki kat, her nevi orman fidanlıkları ile her nevi teşcir edilmiş sahalarda ve katî muhafazaya bırakılmış orman ve meralarında yapılan bu gibi suçların ceza ve tazminatı üç kattır.

MADDE 144 — Her kim ormanda balta, destere, tahra veyahud bunlara benzer ağaç kescek aletlerle tutulursa beş liraya kadar ceza almıdığı gibi aletleri dahi zaptolunur.

MADDE 145 — Orman mühendislerinin yazılı izni olmadan ve ödenmesi lâzımgelen bedel ödenmeden umumî ormanlardan veya orman meralarından veyahud korumağa ayrılmış yerlerden ot biçilir, kum kazılır, taş, toprak ve bunlara benzer şeyler çıkarılırsa suçlulara 10 liraya kadar ceza verilir. Bu suretle çıkarılan ot, taş ve sairinin bedelleri suçlulara ödetilir.

MADDE 146 — Alâkadar orman memurlarından başkası ağaçları veya mamulâtını Devlet çegicile damgalarsa, bir seneye kadar hapis cezasile cezalandırılır. Buna sebebiyet veren orman memuru suçlu gibi ceza görür. Orman çegici ve damgasını ve işaretlerini taklid eden, kullanan veyahud orman idaresince istimalden kaldırılmış çekiç ve damgayı istimal edenler tük ceza kanununun 329 ncu maddesine göre cezalandırılırlar.

MADDE 147 — Açık orman yolları ile orman demiryolları, orman köprülerini ve bilûmum orman nakil vasıtalarını bozanlar, kazanlar, daraltanlar, izinsiz tamirat yapanlar, genişletenler, yeni ve kapatılmış yolları açanlar 30 liraya kadar para cezasile cezalandırıldığı gibi yaptıkları zarar ve ziyanlar da ödettilir. Orman telefon ve sair muhabere vesaitini, orman binalarını, işaretleri, ihtar levhalarını bozanlar ve yerlerini değiştirenler veyahud depo edilen ağaçlara ziyan verenler dahi bu maddenin birinci fıkrasındaki cezayı görürler. Orman memurları tarafından dikili veyahud kesilmiş olan ağaçlara konulan numaraları ve işaretleri ve damgaları ve 151 nci maddede gösterilen hususat için kullanılan mühürleri değiştirenler ve bozanlar altı aya kadar hapis cezasına çarptırılırlar.

MADDE 148 — Ormanların iç ve dışındaki her çeşid smır işaretlerini kaldıranlar, belirsiz edenler, yerlerini değiştirenler Türk ceza kanununun ahkâmına göre ağır hapis ile cezalandırılacağı gibi yaptıkları zarar ve ziyan kendilerine ödettilir.

MADDE 149 — Orman memurlarından ruhsatname almadan orman dahilinde yahud ormanlardan 100 metre mesafeye kadar olan mahallerde ağıl, saya, kışlak, mandıra, kireç fırını yahud katran kömür ocağı buhar değirmeni yapanlar yüz liraya kadar para cezasile cezalandırıldığı gibi yaptığı binalar da yıkılır.

MADDE 150 — Orman umum reisliğinden ruhsatname almadan orman içinde yahud orman hududuna bin metre uzaklığa kadar yerlerde ağaç sanatlarına aid bıçkı bu gibi müesseseler kuran ve tamir eden veyahud verimini çoğaltmak için genişletmeğe çalışanlar 500 liraya kadar para cezasile cezalandırıldığı gibi inşaatı hemen durdurulur. Bitirmiş ise kapatılır.

MADDE 151 — Orman içinde ve dışında hizar ve fabrikalarda yahud diğer müesseselerde kanunsuz surette getirilmiş her çeşid kaçak orman mahsulü işlenirse derhal orman memurları tarafından iş durdurulur. Aletlerle bina mühürlenir ve mevcut orman mahsulü zapt olunur. Bunlardan işletme evleri veya fabrikalarını idare eden yahud icar ile işletenden 100 liraya kadar para cezası almır. Mahkeme kararı suçlu aleyhine katiiştikten sonra işletme evleriyle fabrikalar üçüncü şahsın hakkı baki kalmak üzere Hükümetçe zapt olunur.

MADDE 152 — Ormanlar içinde her mevsimde ruhsatsız ateş yakanlar ve sönmemiş sigara atarlardan elli liraya kadar hafif para cezası almır. 1 nisandan teşrinisani sonuna kadar olan mevsimde bu suçları işleyenlerden ve orman sınırlarından yirmi beş metre mesafede ateş yakanlardan elli liradan yüz liraya kadar para cezası almır.

MADDE 153 — Dikkat ve itina etmek ve münasib mahaller aramak ve iş bittikten sonra ateşi tamamen söndürmek şartile ağaç kesicileri, orman memurları, avcular ve vazifeten giden Devlet memurları ve takipte bulunan müfrezeler ve umumî yollardan geçenler (yol üzerinde) ruhsat almaksızın ateş yakabilirler. Ruhsat almaktan istisna edilenler yukarı şartlara riayet etmedikleri takdirde kendilerinden 50 liraya kadar para cezası almır.

MADDE 154 — Dikkatsizliğinden dolayı ormanlarda yangın yapanlar iki seneye kadar ha-

pise, kasten yakmış olanlar beş seneden aşağı olmamak üzere muvakkaten ağır hapse çarptırılırlar. Yangından husule gelen hasar suçlu tarafından ödenir.

MADDE 155 — Orman içinde ve yakınında ateş görüpte akibinde orman idaresine haber vermeyenler yahud en yakın köy muhtarına bildirmeyenlerin veyahud söndürebileceği yangını söndürmeyenlerden 100 liraya kadar ceza almır.

MADDE 156 — Devamlı kuraklarda bir müddet için ormanlara girib çıkmağa ve geçib gitmeyi ve orman işletmesini daha evvel ilân etmek şartile orman başmühendisleri yasak edebilirler. Bu yasağı dinlemeyenlerden elli liraya kadar para cezası almır.

MADDE 157 — Ormanlarda yangın çıktığında köy, nahiye, kaza, vilâyet reisleri veya vekilleri ve civar askeri ve jandarma kıtaları, kumandanları söndürücü göndermeğe mecburdurlar. Göndermezlerse Türk ceza kanununun 233 ncü maddesine göre cezalandırılırlar. Yangın söndürmek için tedbir almayan orman memurları da aynı maddeye göre cezalandırılırlar.

MADDE 158 — Mükelleflerden yangın yerine gelmeyenler ve yahut gelip te çalışmayanlar ve kaçanlar her gün iş için beş lira para cezasile cezalandırılırlar.

MADDE 159 — Orman yangınları söndürülürken fevkalâde hizmet ve fedakârlıkları orman umum reisliğince takdir olunan memurlara, zabıtlere 50 liradan 300 liraya, küçük zabıt, onbaşı, neferlere, köy korucularına, orman bekçilerile başka şahıslara 10 liradan yüz liraya kadar mükâfat verilir. Hususî ormanlarda yukarıki tazminat orman sahipleri tarafından verilir.

MADDE 160 — 83 ncü maddedeki mecburiyeti yapmamaktan husule gelen zarar ve ziyan alâkadarlar tazmin ederler. Tekerrüründe tazminat kadar para cezasile dahi cezalandırılırlar.

MADDE 161 — Yanan ormanların suçluları bulunmadığı takdirde orman sınırı içinde bulunan veya sınırı ormana bitişik olan köyler ahalisinden sıai hallerine göre ev başına bir liradan 25 liraya kadar ceza almır. Harap edilen veya tarla halinde getirilen ormanların suçluları bulunmadığı takdirde de orman sınırı içinde veya sınırı ormana bitişik köyler ahalisine bu zarar-

lar yine siai hallerine göre müstereken tazmin ettirilir. Bu yangın ve tahrip sahib veya müteahhitleri tarafından işledilen ormanlarla münasebeti olduğu takdirde bu ceza ve tazminat sahib veya müteahhitlerinden alınır.

MADDE 162 — İmara bırakılmış ormanların içinde ve bitişiğinde işlenilen arazisini sınırla çevirmeyenlerden elli liraya kadar para cezası alınır. Sınırlama işi orman idaresi tarafından yapılır. Masrafı sahiplerinden tahsili emval kanununa tevfikân alınır.

MADDE 163 — Kanunda yazılı beş lirayı geçen tazminatları vermeyenler orman idaresi taleb ettiği takdirde lüzum gördüğü yerlerde beher lira için bir gün orman işlerinde çalıştırılırlar. Bu çalışma müddeti bir seneyi tecavüz edemez ve çalıştıkları günler için parasız ekme verilir. Cezayı nakdilerinden dolayı hapse tahvil olunanlar da hapis müddetlerince aynı suretle orman işlerinde çalıştırılırlar.

Üçüncü fasıl

Suçların takibi

MADDE 164 — Orman suçlarına dair tutulan zabıt varakaları 15 gün zarfında ait olduğu orman mühendisliğine gönderilir. Bu vazifeyi yapmayan alâkadar orman memurları ve bekçileri beş liraya kadar para cezasına çarpıldıkları gibi ayrıca inzibatî ceza da görürler. Zabıt varakaları sahteliği ispat edilinceye kadar suçun sübutuna delil addolunur ve hâkim bunlara müsteniden hüküm verir.

MADDE 165 — Ağır hapis cezasını istilzam etmeyen orman suçlarının muhakemesine mehakimin tatil aylarında da bakılır ve bu suçlar seri muhakeme usulile sulh mahkemelerinde görülür. Orman mühendis veya fen memurları takibine lüzum gördüğü zabıt varakalarını vürüdündan itibaren bir ay zarfında tanzim edeceği raporla birlikte mahkemelere vermeğe mecburdurlar. Takibine lüzum görülmeyen zabıt varakaları hakkında esbabı mucibe göstermek şartile keyfiyet âmirin tasvibine arz olunur.

MADDE 166 — Ağır suçlar hakkındaki zabıt varakasile birlikte raporlar ve tahkik evrakı mahallî Cümhuriyet müddeiumumisine amme davası açılmak üzere bir tezkere ile verilir. Müd-

dei umumî bunun üzerine amme davası açmağa mecburdur.

MADDE 167 — Orman suçlarından 100 liraya kadar para cezası ve bir aya kadar (bir ay dahil) hapis cezasile mahkûmiyet katî olup temyize tâbi değildir.

MADDE 168 — Orman varidatından borçlu olanlar hakkında tahsili emval kanunu tatbik olunur.

MADDE 169 — Zabıt varakasını tanzim eden memur mahkemeye celbedildiğinde tanzim ettiği zabıt varakasının muhteviyatı hakkında izaahat vermez veya zabıt varakasının aksini ifade de bulunursa zabıtname hükümsüz kalır. Hâkim müddeiumuminin talebile aynı celsede mahkeme masraflarının ödenmesini bu memura yüklettiği gibi, hakkında dava açılmasına da karar verir. Sahte zabıt varakası tuttuğu anlaşılan memurlar bir daha orman işlerinde kullanılmazlar.

MADDE 170 — İşbu kanuna aykırı hareketleri görülenler, balta, destere ve saire ile tutulmuş ise veyahut suçu işlediğini gösterir deliller meydanda ise zabıt varakasını tutan memur tarafından bu eşya zaptedilerek en yakın köy muhtarına veya belediye dairelerine veyahut polis ve jandarma karakollarına makbuz karşılığı bırakılır. Saklanmak üzere bırakılan bu eşya mahkeme tarafından istenildiğinde teslim olunur. Suçlu mahkûm olursa bu eşya açık arttırma ile satılır.

MADDE 171 — Orman suçlarından dolayı tutulan ağaç, tomruk, kereste, mahrukut ve saire ile bunları taşıyan araba ve hayvanlar, kamyon, sal, kızak, koşum takımı, kayık yelkenli, motörlü gemiler ve bunlara benzer bütün nakil vasıtaları zaptolunur ve en yakın orman ve liman idareleri veya köy muhtarlarına makbuz mukabili berayı muhafaza zabıt varakasını tutan memur tarafından tevdi olunur. Çürüyüp bozulacak ve durması fazla masrafı isteyecek olan eşya ve hayvanlar en çok beş gün içinde en yakın pazar yerine götürülerek orman idaresinin satış komisyonları tarafından açık arttırma ile satılırlar. Masraflar satış bedellerinden düşülür. Satış komisyonları tarafından takdir edilen bedel sahipleri tarafından emaneten verildiği surette zaptedilmiş hayvanlar sahibine verilir. Bu gibi zaptolunan eşyanın satış bedelleri

orman sandığına yatırılır. Suçlu beraet eder ve emvalin iadesine karar verilirse emaneten bırakılan paralar ve satış bedelleri veya mevcut olan eşya aynen sahibine geri verilir. Bedelin iadesi hakkındaki hüküm katileştiği tarihten itibaren bir sene nihayetine kadar sahibi tarafından alınmayan paralar varidat kaydolunur. Aynen geri verilecek eşyanın muhafaza ve sair masrafları ödenmedikçe eşya iade olunmayacağı gibi beraet hükümlerinden itibaren üç ay içinde sahipleri tarafından alınmayan eşya dahi açık arttırma usulü ile satılır ve parası orman sandığına irat kaydolunur. Komisyonun her nevi satışlarından alâkadarların zarar ve ziyan istemeğe hakları yoktur. Suçlunun zaptolunan nakil vasıtaları kendisine aid olmadığı hallerde dahi bu madde hükmünce satılır. Belli olmayan suçlular tarafından kesilerek hazırlanan ve sair mahallerde bulunan ağaç, kereste, mahrukut ve sair orman mahsulâtile suçluların bıraktığı âletler ve vesait ve her türlü eşya hakkında yukarıda yazılı muamele tatbik olunur.

MADDE 172 — Hüviyeti anlaşılamayan suçluların hüviyetini araştırmak ve belli etmek için orman memurları bunları hemen zabıtaya götürmeğe salâhiyettardır. Suçlu kendini bildirmekten ve oturduğu yeri göstermekten çekinirse zabıtaca ikametgâh senedine bağlanması mecburidir.

MADDE 173 — Ormanlarda çobansız veya başıboş tutulan hayvanlar en yakın köy muhtarlarına veya belediye reislerine makbuz karşılığı teslim olunur. Hayvan sahibi tutulan zabıt varakasını imza ederse hayvanlar kendisine verilir. Beş güne kadar aranmayan hayvanlar satılır. Bakım ve masraflar çıktıktan sonra geri kalan para orman sandığına irad kaydolunur.

MADDE 174 — Orman memurları şüphe veya âmirlerinden alacakları emir üzerine vagonlarda istasyon ambarlarile avlularda, depolarda, fabrikalarda, tahta biçilen yerlerde buharlı değirmenlerde, vapur ve gemilerde, ve diğer yerlerde ve binalarda adli ve idari makamlardan izin almağa hacet kalmaksızın araştırma yaparlar. Bu mahallerde kanunsuz olarak getirilmiş kereste mahrukut, fidanlar ve bunun gibi orman mahsulâtı varsa zaptolunur. her aramada orman memurlarının müracaatı üzerine en ya-

km polis, jandarma veya liman, gümrük ve şimendifer memurlarının ve bunların bulunmadığı yerlerde ihtiyar heyetinden bir azanın, bunlar da bulunmadıkları ve acele hallerde her hangi iki kişinin memurla birleşip yardım etmesi mecburidir. Bu vazifeyi yapmaktan çekinenler 156 nci maddeye göre cezalanır. Eğer araştırma yapılacak binalar uzakta veya orman içinde ise iki orman memurunun birleşmesi dahi araştırma yapılabilir. İşbu kanunun tatbiki noktasından bütün araştırmalarda hazır bulunan en büyük orman memurunun vereceği emre diğerlerinin uyması mecburidir.

MADDE 175 — Bu kanunda yazılı olan suçlar aşağıda gösterilen müddetler içinde meydana çıkarılmaz ve takibata başlanmazsa müruru zamana tabi olarak hükümden düşerler.

A - Orman suçları hakkında tahkikata başlandığı veya suçun belli edildiği tarihten itibaren dava için bir sene ve hüküm kesbi katiyet ettikten sonra icraya müracaat için iki sene geçerse,

B - Gizli bir halde kalmış olan her türlü orman tazminatı ve ağaç bedeli üzerinden üç sene geçerse.

MADDE 176 — Amele ve çobanların yaptıkları bütün orman suçlarından doğan tazminat ve para cezaları kendilerini istihdam edenlerden alınır. Kendilerine verilen vazifeyi yaparken asker, jandarma, polis ve toplu olarak muallimlerle birlikte mekteb talebeleri tarafından yapılan orman suçları için takdir olunacak tazminat âmirlerinden ve bunları idare edenlerden ve çocukların işledikleri suçların ceza ve tazminatı velilerinden alınır.

MADDE 177 — Orman suçlarını tekrarlayanlar hakkında ceza ve tazminatlar iki kat olarak hükmolunur.

MADDE 178 — 161 nci madde hükmü haricinde kalan orman suçlarının aynı bir köy civarında tekerrürü ve faillerinin bulunamadığı halde köy halkına 161 nci maddedeki veçhile cezayı nakti ve tazminat hükmolunur.

MADDE 179 — Orman işleri umumî reisi, başmühendisleri ve orman mühendisleri, fen memurları veya bunların göstereceği vekiller mahkemelerde müddei veya müddeialeyh olarak orman idaresini temsil ederler.

Dördüncü fasıl

Orman memurlarının tahlifleri ve silâh taşımak ve kullanmak hakları

MADDE 180 — Bütün orman mühendis ve fen ve idare ve koruma memurlarını vazifeye başlamazdan evvel buldukları kaza ve vilâyet merkezlerindeki sulh hâkimleri tarafından yemin ettirilerek buna dair kendilerine vesika verilir.

MADDE 181 — Bütün orman memurları silâh taşımak hakkına maliktir. Bunlardan orman mühendisi ve fen memurları ile başbekçileri ve bekçiler Devletin seçeceği bir silâh Ziraat vekâleti tarafından teçhiz olunurlar. Orman memurlarının orman suçlularını yakalamağa ve kanuna göre zaptı icab eden bilûmum emvali zapta selâhiyetleri vardır.

MADDE 182 — Orman mühendis ve fen memurları ve her sınıf orman bekçileri muvazzaf oldukları orman mntakalarında av mevzuatının tatbikine memurdurlar.

MADDE 183 — Her sınıf orman bekçileri ve orman müstahdemleri sıkı bir inzıbata tâbidirler. Mesuliyet emri verene aid olmak üzere âmirleri tarafından verilen yazılı emirleri yapmağa mecburdurlar. Yapmayanlar inzıbat komisyonunun kararına hâcet kalmaksızın âmirleri tarafından 1777 numaralı kanunun birinci maddesinin A, B, C fıkralarındaki cezalarile cezalandırılır ve icabında yerlerini değiştirmeye orman mühendisleri salâhiyettardır.

MADDE 184 — Memur oldukları müddetçe silâh taşımaya mezun bütün orman memurları kendilerine verilen silâhları ve silâh levazımını temiz tutmaya mecburdurlar ve bunları hiç bir sebep ve bahane ile başkalarına veremezler. Verenler askerî usul ve ceza kanununa göre cezalandırılırlar.

MADDE 185 — Orman memurları silâh kullanmak hususunda gümrük muhafaza teşkilâtı hakkındaki hükümlere tâbidirler.

ALTINCI KISIM

Birinci fasıl

Ormanların idare ve muhafaza ve işletme teşkilâtı

MADDE 186 — Yurd ormanlarını korumak, işletmek, her türlü orman bayındırlığı ve ağaçlama işlerini yapmak her çeşid orman verimlerini çoğaltmak ve idare etmek ağaç sanatları ile esas maddesi orman mahsulü olan sanatların ilerlenmesini temine çalışmak ve bu mevzua giren bütün fen vasıta ve unsurlarını yetiştirmek umumî ve hususî kanunların yüklediği diğer işleri görmekle mükellef, Ziraat vekâletine bağlı ve hükmî şahsiyeti haiz ve mülhak bütçe ile idare olunur, Orman umum reisliği teşkil olunmuştur.

MADDE 187 — Orman umum reisliği on teknik müdürlüğe ayrılır:

- 1 - Amnajman ve harita,
- 2 - İşletme,
- 3 - Koruma, mücadele ve avcılık,
- 4 - Ağaçlandırma ve imar,
- 5 - Tedrisat, fennî taharriyat ve propaganda,
- 6 - Kadastro,
- 7 - Teftiş,
- 8 - İstatistik,
- 9 - Memurin,
- 10 - İnşaat, levazım ve demirbaş.

MADDE 188 — Her müdürlükte müdürden başka lüzumu kadar her sınıftan mühendis; memur ve müstahdemler kullanılır.

MADDE 189 — Orman umum reisliği riyasetinde merkezdeki teknik müdüriyetler, müdürlerinin iştirakile (Orman meclisi) kurulur. Bu meclis vilâyetlerdeki orman işlerini yürütecek başmühendis ve mühendislerin mntakalarını ve iş merkezlerini, ormanların genişlik ve ehemmiyetine göre tayin eder. Kanun nizam ve talimatları ve bütçeyi, tedrisat programlarını hazırlar. İstikraz hakkında karar verir. Mükellefiyet parasile yapılacak teşcir sahalarını tesbit ve ağaç bayramı yapılacak yerleri tayin eder ve umum reislikten havale olunacak işler hakkında mütalea beyan eder.

MADDE 190 — Yüksek ormancılık tahsili görmüş olan diplomalı memurların ünvan, maaş ve dereceleri bir sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvele girecek memurlar her hangi bir dereceden

almış olurlarsa olsunlar tayin oldukları derecenin maaşını alırlar.

MADDE 191 — Hususi mukavelelerde müstahdem yüksek tahsil görmüş orman komiser, komiser muavinleri, fen memurları hizmet ve liyakatlerine göre lâzım gelen ünvanları alırlar ve icab eden maaşlı memuriyete nakil oluna bilirler.

MADDE 192 — Orman umum reisliği kadrosunda lüzumu kadar müfettiş olarak başmühendis ve müfettiş olarak mühendisler de müfettiş muavini olarak kullanılır. Bunlar müfettiş ve müfettiş muavini sıfat hak ve salâhiyetini haizdirler.

MADDE 193 — A - Orman başmühendisleri merkezde teknik müdürlüklerde, mülhakatta mmtaka âmırlığı ve amenajman başmühendisliği ve bu derecedeki işlerde.

B - Orman mühendisleri kendilerine verilecek orman mmtakalarının idare ve işletmesinde ve amenajman ve ilk meslek ve bekçi mektepleri muallimliklerinde ve bu derecedeki işlerde kullanılırlar.

MADDE 194 — Orta ormancılık tahsilini bitirmiş şahadetnameli memurların ünvan, maaş ve dereceleri iki sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvele girecek memurlar tayin oldukları derecenin maaşını alırlar.

MADDE 195 — İki sayılı cetvelde gösterilen orman fen memurları idare ve işletme mmtakalarında ve sair yerlerde yardımcı ve icabında resen muvazzaf olarak kullanılırlar.

MADDE 196 — Halen müstahdem diğer muvazzaf orman memurları ile ormancılık ilk tahsilini görmüş orman memurlarının ve yapılacak imtihanında kazananların ünvan, maaş ve dereceleri üç sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvele girecek memurlar tayin oldukları derecenin maaşını alırlar.

MADDE 197 — Üç sayılı cetvelde gösterilen başbekçiler, ve süvari bekçilerle bekçilerin vazifelerini kontrolde ve icabında koruma işlerinde ve süvarile bekçiler de kendilerine verilecek koruma mmtakalarındaki ormanların korunması işlerinde kullanılırlar. Baş ve süvari bekçilerle bekçiler lüzumuna göre umumî reislik, başmü-

hendislik ve mühendislikler merkezinde istihdam olunurlar.

Orman bekçilerinin sayısı ormanların büyüklüğüne ve ehemmiyetine göre tayin olunur. Bir bekçinin mmtakası 1500 hektarı geçemez. Bir mühendis mmtakasında bir başbekçi ile en az bir süvari ve beş bekçi ile bir hat bekçisi bulundurulur.

MADDE 198 — Muhtelif orman işlerinde çalıştırılması gereken diğer memur ve müstahdemlerin ünvanı maaş, ücret ve dereceleri dört sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvele girecek memurlar tayin oldukları derecenin maaşını alırlar.

MADDE 199 — Dört sayılı cetvele giren memurlar merkez teşkilâtının hukuk, tasarruf ve muhasebe işlerinde ve mülhakatın muhasebe ve vezne işlerinde; daktilo ve hademeler de merkez ve mülhakatın yazı ve hizmet işlerinde kullanılırlar.

MADDE 200 — Orman umum reisi Ziraat vekilinin ve teknik müdürler Orman umum reisinin inhası ve başmühendisler, hukuk ve dava işleri müdürü, Orman meclisinin intihabı ile Ziraat vekilinin inhası ve İcra Vekilleri Heyetinin kararı üzerine iradei milliye ile tayin edilir ve değiştirilirler. Mühendisler ve fen memurları, hukuk ve dava işleri müdür muavini, başveznedar, muhasebe kâtibleri, muhasib ve veznedarlar Orman meclisi kararile Orman umum reisliği tarafından tayin edilir ve değiştirilirler. Orman başbekçilerile süvari bekçileri ve bekçiler orman mühendisleri veya fen memuru tarafından seçilir ve orman başmühendisleri tarafından tayin edilirler. Daktilo ve hademeler kullanılacakları dairenin en yüksek memuru tarafından seçilir. ve tayin olunur ve değiştirilirler. Yüksek ormancılık tahsilini bitirmiş olup ücretle müstahdem bulunanların ünvanları Orman meclisince verilir.

MADDE 201 — Orman umum reisinden maada orman meclisi azalarının takdir ve taltifleriyle inzibatî cezaları Ziraat vekilinin reisliği altında müsteşar ve Orman umum reisliğinden mürekkep bir heyet verir.

I. sayılı cetvelde yazılı diğer memurlarla merkezde müstahdem diğer memur ve müstah-

demlerin takdir ve taltiflerle inzibatî cezaları Orman meclisi kararile Orman umum reisi tarafmdan verilir.

II. ve III. sayılı cetvellerde yazılı memurlarla IV. sayılı cetveldeki mülhakat memur ve müstahdemlerin takdir ve taltiflerle inzibatî cezaları bir başmühendis riyasetinde iki orman mühendisinden mürekkep komisyon tarafmdan verilir.

MADDE 202 — 1, 2, 3 numaralı cetvellere dahil memurlar ormanlarda vazife görürken orman Meclisince teklif ve İcra Vekilleri Heyetince kabul olunacak nümune veçhile üniformalı elbise giymeğe mecburdurlar. Mühendisler, fen memurları ve bekçiler vazife başmda üniforma giyerler.

MADDE 203 — Orman içinde ve civarında oturmağa mecbur olan memurlar için ihtiyaca kâfi orman binaları yaptırılır ve demirbaş olarak ev eşyası verilir. Keza binalar telefonla da bir birine bağlanırlar. Mühendis, fen memuru ve bekçilerin oturmaları için yapılan binaların etrafında veya orman içinde beher memura iki hektara kadar Ziraat edilir arazi verilir. Her memur için iki büyük baş ve on küçübaş (keçi müstesna) hayvanın orman meralarında otlatılmasına veya bu miktar hayvan beslemesine muktazi ot biçmesine müsaade olunur. Bunlar için bir bedel almımaz. Daimî olarak ormanda ailesile oturmak mecburiyetinde bulunan orman memurlarının çocukları yatı mekteplerine tercihan kabul edilirler.

MADDE 204 — Ormanlarda oturmak mecburiyetinde olan memurlara her sene bilâbedel otuz setr mahrukat odun verilir ve her orman memurunun avcılık yapmak suretile bizzat vurduğu bilâbedel kendisine bırakılır. Satışı yasaktır.

MADDE 205 — Orman başbekçilerile suvari bekçilerine suvari jandarmalarının aldıkları kadar hayvan yem bedeli verilir. Bunlardan büro işlerinde kullanılanlar bu haktan istifade edemezler.

MADDE 206 — (1) numaralı cetvelde derece ve sınıfları gösterilen memurların terfi hak kazanmaları için her sınıfta iki sene, (2) ve (3) numaralı cetvellere dahil memurların

da her dereceden en aşağı üç sene kalmaları ve liyakat göstermeleri lâzımdır.

(1), (2), (3) numaralı cetvellere dahil memurlar çalışma yerlerine bakılmaksızın derecelerini ve daha yukarı derecelere terfi haklarını muhafaza ederler. Devlet hizmetinden ayrılanlar, ayrıldıkları zamanki unvanlarını fahrî olarak muhafaza ederler. Tekrar Devlet hizmetine ancak eski unvanlarıyla girebilirler. Fennî ve meslekî cürüm ile mahkûm olanların bu unvanları orman meclisinin kararı ve vekâletin tasdikile sakıt olur. Bunların Devlet şûrasına müracaat hakları mahfuzdur.

MADDE 207 — Bu kanuna merbut (2) ve (3) numaralı cetvele dahil memurların yetiştirilmesi ve mevcut memurların bilgilerinin artırılması için ihtiyaca göre orta orman ve bekçi mektepleri ve kurslar açılır. Ormancılarının amelî sahalardaki bilgilerini yükseltmek gayesile de bir (Orman nümune reviri) tesis olunur. Orman mühendisleri ve fen memurları altı ay müddet için işbu nümune revirine sevkolanarak pratik görürler. Keza yüksek tahsilini ikmal eden ormancılar dahi diploma aldıktan sonra bir sene müddetle orman nümune revirine gönderilerek çalıştırılırlar. Nümune revirinde veya orman mntakalarında hiç tatbikat görmemiş olanlar terfi hak kazanamazlar.

MADDE 208 — Ecnebi ormancılık mekteplerinde kendi nam ve hesaplarına yüksek veya orta ormancılık tahsilini bitirmiş ve diploma almış olanlar orman fakültesinde ellekyom imtihanına tâbi tutulurlar.

YEDİNCİ KISIM

Birinci fasıl

Müteferrik maddeler

MADDE 209 — Mevcut orman işletme mukavelenamelerinin hükümleri devam edecektir. Mukavelenamelerde yazılı olmayan hususlar için bu kanunun hükümleri tatbik olunur.

MADDE 210 — Ormanların Devlet tarafından işletilmesi bütün memleket için defaten

tatbik edilmeyip, vilâyetler üzerinde tedricen tatbik olunur. Orman haritaları ikmal edilip te orman sahaları kadastraya ithal olunan vilâyetlerde Devlet işletmesi tatbik olunur. Harita ve kadastronun ikmal olunduğu takvim senesinden sonra gelen her ikinci ve tam aylı ormancı senesinin başı Devlet işletmesinin başlangıcını teşkil eder. Haritaların ikmal olunduğu takvim senesinde başlayan her eksik aylı (Ormancı senesinin) küsuratı hesapta nazarı dikkate alınmaz.

MADDE 211 — Her vilâyette orman haritalarının ikmal edildiği takvim senesinden sonra gelen ikinci tam aylı ormancı senesinin bida-yetinden itibaren bu kanunun işletmeye aid olan hükümleri ve vilâyet ormanlarının kadastraya ithalinden sonra mevki tatbika girer. Bu vakte kadar mamulât damgası, nakliye, çap pusulası ve müruriye tezkeresi usulleri aynen eski şekilde devam eder ve bu işler orman umum reisliğinin tensib edeceği usulde memurlara gör-dürülür.

MADDE 212 — Bu kanunun mevki tatbika vazmından itibaren harita ve kadastrо işlerinin ikmal olunduğu takvim senesinden sonra gelen tam aylı ikinci ormancı senesinin başlangıcına kadar geçen müddet her vilâyet için bir (intikal devresi) teşkil eder. Haritaları peyderpey ikmal olunan vilâyetlerde ikmal tarihinden sonra gelen bir tam aylı ormancı senesinin nihayetine kadar mahalli ihtiyaçlar için plânlara tevfi-kan orman memurları tarafından kerestelik ağaçlar ormanda damgalanır ve alıncılar tara-fından kesilir. Elde olunan tomruklar yine damgalanır. Müteahhid tarafından kendi nam ve hesabına ve istif mahallerine sevke lüzum gör-ülmeden kaldırılır. Keza zatî ihtiyaçlar için köylülere verilecek olan kerestelik ağaçlar da bu suretle ve fakat (27 nci) maddede yazılı orman bedelile verildiği gibi bunların harice satmak için alacakları keresteler Devlet tarifesi be-deline tâbi tutulur. Mahruk at odununun kati-yat ve nakliyatı (53) ncü madde ahkâmına gö-redir. Baltalıklarda müteahhid tarafından elde olunan mahruk at odunu intikal dev-relerinde müteahhid tarafından kendi nam ve hesablarına ormandan çıkarılır. İntikal devre-sinin hitâmına kadar her vilâyette gerek keres-telik ve gerekse mahruk at odununun müteahhit-

lere satışı cari artırma, eksiltme kanununun hü-kümleri dahilinde icra olunur.

MADDE 213 — Bu kanunun mevki tatbika girdiği tarihten itibaren kadastroları ikmal edil-meyen mahallerde dahi devamlı işletmek için müteahhide orman verilmez. Ancak mahallî ih-tiyaçlar dairesinde bir senelik muvakkat plân-larda ağaç verilmesi caizdir.

MADDE 214 — Orman suçları için yapıla-cak ihbarlarda muhbirlerin malî teminat ver-mesi şarttır. Bu teminatın miktar ve derecesi orman meclisince tanzim olunacak esaslar da-hilinde mahalleri başmühendislerince tesbit olu-nur. İhbar sabit olursa satılan kaçak malın bedelinin yüzde yirmi beşi ihbariye olarak ve-rilir. İhbar sabit olmazsa sebebiyet verdiği za-rar ve ziyan teminat akçasından mahsub edilir. Kâfi gelmediği takdirde noksanı ayrıca tahsil edilir.

MADDE 215 — Bu kanunun mevki tatbika konulmasından sonra bir kânunusani 1285 ta-rihli orman nizamnamesile devairi resmîyeye lü-zumu olan ve fukarayı ahaliye tevzi edilecek mahruk at ve ciheti askeriyeye lüzumu olan tel-graf ve telefon direkleri ve mahruk atın bilâ müzayede tarife bedeli üzerinden resim alma-rak itasma dair 109 numaralı ve mart 1337 ta-rihli kanun ve düşman tarafından tahrib ve yağma edilen kasaba ve köyler ahalisinin Dev-let ormanlarından katiyata dair olan 31 teş-rinievvel 1337 tarihli meccanen kereste itası hakkında 28 haziran 1338 tarihli kanun ve Dev-let ormanlarından köylülerin intifa hakkına aid 484 numaralı ve 15 haziran 1340 tarihli ka-nunla bu kanunun 4 ncü maddesinin tebdilne aid 22 nisan 1340 tarihli ve 501 numaralı mü-zeyyel kanun ve orman nizamnamesine müzey-yel 1340 tarihli kanun ve bunun tadiline dair 2 kânunuevvel 1341 tarih ve 680 numaralı ka-nun ve Türkiyede mevcut bütün ormanları fennî usulü idare ve işletmesine dair olan 504 numaralı ve 22 nisan 1340 tarihli kanun ve 6 kânunuevvel 1340 tarihli zeyl ve mezkûr 484 numara ve 15 nisan 1340 tarihli kanunun birinci maddesinin tefsirleriyle ikinci maddesine mü-zeyyel 8 mart 1341 tarihli ve 59 numaralı ka-nunla otlak ve yaylakiyenin ilgasına dair olan 6 haziran 1926 tarihli kanun ve 1341 senesi muvazenei umumiye kanununun yedinci mad-

desi ve tevsii ticareti bahriye nizamnamesinin 3 ncü maddesi bu 2510 numaralı iskân kanununun ormanlara taallûk eden mevadı ile kanuna aykırı bilûmum ahkâm tatbik mevkiinden kaldırılmıştır.

MADDE 216 — Orman dairesinin 10 yıllık iş programı ilişik cetvelde rakkamlandırılmış kemiyetler dahilinde tatbik olunur.

MADDE 217 — Bu kanunun tatbikı hakkında bir nizamname yapılır.

MADDE 218 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 219 — Bu kanunun tatbikine İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Ziraat encümeninin deęiřtiriřine bağlı cetveller

[I] NUMARALI CETVEL

Memuriyet unvanı	Barem derecesi	İlk senedeki Sayısı	Yıllığı	On sene sonra baliğ olacağı Sayısı	Yıllığı
Orman umum reisliği	2	1	6 000	1	6 000
Orman umum reisliği muavini	3	1	4 800	1	4 800
Birinci sınıf orman başmühendisi	3	6	28 800	6	28 800
İkinci » » »	4	6	20 736	10	34 560
Üçüncü » » »	5	22	67 585	32	98 304
Dördüncü » » »	6	23	57 960	36	90 720
Birinci » » mühendisi	7	20	39 700	70	138 950
İkinci » » »	8	31	46 872	110	166 320
Üçüncü » » »	9	38	49 248	170	220 320
Dördüncü » » »	10	44	51 744	200	235 200
Beşinci » » »	11	68	68 544	250	252 000
			441 988		1 275 974

[II] NUMARALI CETVEL

Memuriyet unvanı	Barem derecesi	İlk senedeki Sayısı	Yıllığı	On sene sonra baliğ olacağı Sayısı	Yıllığı
Birinci sınıf kıdemli orman fen memuru	6			5	12 600
İkinci » » » »	7			8	15 880
Üçüncü » » » »	8			14	21 186
Birinci » orman fen memuru	9			30	38 880
İkinci » » »	10			50	58 800
Üçüncü » » »	11	10	10 080	75	75 600
Dördüncü » » »	12	15	13 500	120	108 000
Beşinci » » »	14	48	34 560	150	108 000
			58 140		438 928

[III] NUMARALI CETVEL

Memuriyet unvanı	Barem derecesi	İlk senedeki Sayısı	Yıllığı	On sene sonra baliğ olacağı Sayısı	Yıllığı
Birinci sınıf orman başbekçisi	11			15	15 120
İkinci » » »	12			25	22 500
Üçüncü » » »	13			35	27 720
Birinci » » süvari bekçisi	14	145	104 400	145	104 400
İkinci » » »	15	265	178 080	265	178 080
Üçüncü » » »	16	190	118 560	190	118 560
Birinci » » bekçisi	17	40	23 520	150	88 200
İkinci » » »	18	60	32 400	200	108 000
Üçüncü » » »	19	1435	688 800	1110	532 800
Dördüncü » » » (Aylık 20 lira ücretle)		5472	1 313 280	5472	1 313 280
		7607	2 459 040	7607	2 508 660

[IV] NUMARALI CETVEL

Memuriyet unvanı	Barem derecesi	İlk senedeki Sayısı	Yıllığı	On sene sonra baliğ olacağı Sayısı	Yıllığı
Hukuk ve dava işleri müdürü	5	1	3 072	1	3 072
Hukuk ve dava işleri müdür muavini	6	1	2 520	1	2 520
Muhasebe müdürü	5	1	3 072	1	3 072
Başveznedar	8	1	1 512	1	1 512
Başyazıcı	9	33	42 768	33	42 768
Yazıcı	11	2	2 016	2	2 016
Veznedar	11	33	33 264	33	33 264
Yazıcı	12	33	29 700	33	29 700
Daktilo (45 - 80 lira ücretle)		80	57 000	80	57 000
Odacı (25 - 30 lira ücretle)		90	29 700	90	29 700
			204 624		204 624

1	2	3	4	5	6	7
İş sene- leri	Maaş	Masraf	Ücretli m- hafızlar	Nümune re- viri tesisi	Nümune re- virleri mas- rafları	Ormancı evleri inşası
1	1 763 812	350 000	1 300 000	50 000	0	160 000
2	1 890 252	350 000	1 300 000	0	50 000	160 000
3	8 016 692	350 000	1 300 000	0	50 000	160 000
4	2 143 132	350 000	1 300 000	0	50 000	160 000
5	2 269 572	350 000	1 300 000	0	50 000	160 000
6	2 396 012	350 000	1 300 000	0	50 000	160 000
7	2 522 452	350 000	1 300 000	0	50 000	160 000
8	2 648 892	350 000	1 300 000	0	50 000	160 000
9	2 775 332	350 000	1 300 000	0	50 000	160 000
10	2 901 772	350 000	1 300 000	0	50 000	160 000
11	3 028 212	350 000	1 300 000	0	0	0
12	3 028 212	350 000	1 300 000	0	0	0

2 — Maaş hanesindeki 126 440 lira ilâve olunacak mühendis ve fen memurlarile terfi edecek memurların maaş karşılığıdır.

3 — Ücretli bekçilerden maada ücretli müstahdemler ve sair masrafları karşılığıdır.

8	9	10	11	12	13	14
Harita	Kadastro	İşletme	Yekûn	Varidat	Yardımlar	Fazlai varidat
0	0	0	3 623 812	1 849 000	1 774 812	
800 000	150 000	0	4 700 252	1 849 000	2 851 252	
800 000	150 000	0	4 826 692	1 849 000	2 977 692	
800 000	150 000	3 500 000	8 453 132	4 250 000	4 203 132	
800 000	150 000	7 000 000	12 079 572	8 500 000	3 579 572	
800 000	150 000	10 500 000	15 706 012	12 750 000	2 956 012	
800 000	150 000	14 000 000	19 332 452	17 000 000	2 332 452	
800 000	150 000	17 500 000	22 956 892	21 250 000	1 708 892	
800 000	150 000	21 000 000	26 585 332	25 500 000	1 085 332	
800 000	150 000	24 500 000	30 211 772	29 750 000	461 772	
0	0	28 000 000	32 678 212	34 000 000	0	1 321 788
0	0	31 000 000	35 278 212	38 420 000	0	2 741 788

T. C.

**ORMAN MÜLKİYETLERİN VE ORMANLAR ÜZERİNDEKİ AYNİ HAKLARI GÖSTERİR
BEYANNAME**

Vilâyeti	Kazası	Köyü	Semti	Mevkii

BEYANNAMEYE BAĞLI EVRAK

Tarih	№	Nevi	Sayı	Tarih	Nevi	Sayı

Mülkün vasfı ve cinsi	Sahibinin ismi ve soyadı	Hissesi	Babasının adı	Anasının adı	Tabiiyeti	Bu mülkün başka mülkler ve başkalarının bunun üzerine hakkı varsa mahiyeti

Tapu senedinin T. No. sı başka vesikaya istinat ediyorsa T. ve N. nereden verildiği intikalden ise murisin vefat ve varisleri yazılacaktır.	İpotek ise T. ve miktar, alacaklımın adı.

Hududu bitiştiği mülklerin sahipleri yazılacak ve mahkemede ise dava dosyası N. yazılacaktır. Hudud ve mülkiyette ihtilâs varsa mahiyeti	

Beyanname doğrudur. Tescilini isterim.

/ / 193

Beyannameyi verenin ikamet yeri ve adı _____

ORMAN KANUNU LÂYİHASI MUVAKKAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Orman kanunu lâyihası

BİRİNCİ KISIM

Umumî hükümler

Birinci fasıl

Ormanın tarifi, taksimi, murakabesi

BİRİNCİ MADDE — Bu kanunun tatbikında kendi kendine yetişmiş veya emekle yetiştirilmiş olup ta her hangi bir çeşit orman hasılatı veren ağaç ve ağaçlıkların toplu halleri yerleriyle beraber orman sayılır.

Sazlıklar ve muhitin tabiati itibarile koru ve baltalık yapılamayan veya step florasile örtülü yerler her çeşit dikenlik ve fundalıklarla parklar ve ormanlara bitişik olmayan beş hektardan az sahipli arazi üzerindeki ağaçlar ve fidanlıklar ormandan sayılmaz.

İKİNCİ MADDE — Buldukları mevki ve vaziyet ve haiz oldukları hususiyet noktasından halkın, memleketin sıhhat, selâmet ve menfaatine yarayacak olup ta birinci madde şümülüne giremeyecek olan muayyen ağaçlı sahalarda İcra Vekilleri Heyeti kararile belli edilerek buralardaki ağaç katiyatı orman idaresinin iznine tâbi tutulabilir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Ormanlar dörde ayrılmıştır:

- 1 - Devlet ormanları;
- 2 - Umuma mahsus ormanlar (köy, belediye ve idarei hususiyeler gibi hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine aid ormanlar).
- 3 - Vakıf ormanlar;
- 4 - Hususî ormanlar.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Devletten başkasına aid olan bütün ormanlar da bu kanunun hükümleri dairesinde Devletin murakabesi altında olup Devlet namına bu murakabe orman idaresi tarafından yapılır.

İKİNCİ KISIM

Devlet ormanları

Birinci fasıl

Ormanların sınırlanması

BESİNCİ MADDE — Devlet ormanlarının ve bu ormanların içinde ve bitişindeki otlak, yaylak, kışlak, sulak ve diğer ormanlar ve her nevi arazi ile sınırları tesbit olunarak sınırlanması işini aşağıdaki komisyonlar yapar.

Bu komisyonlar, Ziraat vekâletince tayin edilecek bir orman başmühendisi veya mühendisinin başkanlığı altında yüksek orman tahsili görmüş bir orman

memuru ve Adliye vekâletince Hukuk mezunları arasından tayin edilecek bir hukukçu ve vukuf erbabından olarak beldelerde belediye encümenleri, köylerde ihtiyar heyetleri tarafından seçilecek ikişer zatten teşekkül eder. Bu komisyonlara lüzumu kadar kâtib verilebilir.

Askerî memnu mintakalardaki ormanların sınırları tesbit olunurken Millî Müdafaanın da bir mümessili bu komisyonlara iştirak eder.

Komisyonların işe başlayacakları gün mahallin en büyük mülkiye memuru tarafından ilişiği olan kaza ve nahiyelerde bir ay evvel ilân olunur.

ALTINCI MADDE — Komisyonlar, yaptıkları tahdid işlerini bir defter üzerinde tesbit ederler. Başlanan istikamette gelen bir komşu için defterin sağ sayıfasına bir madde açılır. Buraya hudud, zaviye ve komşu arazi ile olan münasebetler yazılır. Sol sayfaya da kroki tersimatı yapılır. Her maddenin altı komisyon ve gelmiş ise komşu tarafından zabıt halinde imzalanır.

YEDİNCİ MADDE — Komisyonların tahdid mazbatalarının hulâsaları resmî gazete ile ilân edilir. Hududu gösteren kroki de dahil olduğu halde bunların birer sureti alâkalı belde ve köylerin münasip yerlerine talik olunur. Asılma tarihi beldelerde belediye encümenlerinin, köylerde ihtiyar heyetlerinin tasdik edecekleri bir vesika ile tevsik olunur. Bu talik, şahsen tebliğ hükmündedir. Zabıt mündericâtına razı olmayanlar, talik tarihinden itibaren üç ay içinde mahallî mahkemelerine müracaatle itiraz edebilirler. Bu müddet içinde itiraz vukubulmazsa komisyonun kararı katilesir. Komisyonların alâkadar ile birlikte yaptığı uzlaşma mazbatalarındaki hükümler katî olup imza edenin buna itiraza hakkı yoktur.

SEKİZİNCİ MADDE — Tahdid edilecek ormanların bitişiğinde veya içinde mülkü veya toprağı olanlar tahdid gününde bizzat kendileri veya vekilleri hazır bulunur ve mülklerinin hudutlarını gösterirler ve bu husustaki vesikalarını ibraz ederler.

İlân olunduğu halde alâkası olanların tahditte bulunmamaları komisyonun tahdid işlerini durduramaz.

DOKUZUNCU MADDE — Sınır işaretleri, zaviyelerde ve uzun tuller istikametinde hendekler, yontma taşlar ve kuru duvarlarla tesbit olunur. Bunların her türlü masrafı Devlete aiddir.

ONUNCU MADDE — Tahdid komisyonlarının, kanunun tatbikından itibaren her yıl en az 250 bin hektar orman üzerinde çalışmaları ve sınırlama ve ayırma işinin nihayet beş senede ikmali mecburidir.

ON BİRİNCİ MADDE — Tahdid komisyonları mürettep adedin yarısından bir fazlasile toplanabilir ve mevcudun ekseriyetile karar verebilir. Reyler müsavi çikarsa, reisin bulunduğu taraf ekseriyet kazanmış sayılır.

ON İKİNCİ MADDE — Tahdid komisyonlarına tayin edilecek olan reis ve azalar memur değillerse, bunların her birine ayda 100 liradan 200 liraya kadar ücret verilir.

Belediye ve köy ihtiyar heyetleri tarafından ehli vukuf olarak seçilecekler 100 kuruştan 150 kuruşa kadar yevmiye, kâtiblere ayda 75 lirayı geçmemek şartile münasib ücret verilir.

Ehli vukuf ile kâtiblere vazifeye gidecekleri yerlere kadar kilometre başına 30 kuruşu geçmemek üzere mutad nakil vasıtaları ücreti olarak sarfedecekleri hakikî miktar derecesinde nakil vasıtası ücreti verilip başkaca harcirah verilmez.

Memur olsun, ücretle olsun reis ve azalara dahi aynı şekilde nakil vasıtası ücreti verilmekle beraber vazife başında geçirecekleri her gün için 150 kuruş yevmiye verilip başkaca harcırah verilmez.

Tahdid komisyonlarındaki gerek memur ve gerekse memur olmayan reis ve azalarla kâtiblerin maaş, ücret, yevmiye ve nakil vasıtası paraları ve sair masrafları her yıl hesap edilerek bütçeye konur.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Tahdidi yapılmış ve katileşmiş olan ormanlar tapu- ca hiç bir harç ve resim alınmaksızın Hazine namına tescil olunur.

İkinci fasıl

İstimlâk ve mübadele

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Devlet ormanlarının ağaçlı veyahud ormandan açılmış çıplak yerlerindeki yaylak, kışlak, otlak ve sulama gibi her nevi haklarla binalar ve hızarlar ve her nevi mallar isimlâk olunabilir veya bunlar mukabilinde bunların sahiplerine rızalarile değerince arazi ve emlâk verilebilir.

Binalar ve hızarlar gibi mallarını söküp götürmek isteyenlere müsaade olunur.

ON BEŞİNCİ MADDE — Sınırlanmış Devlet ormanları içinde veya dışında bulunan köylerin ve dağınk evlerin ve açılmış tarlaların ormanlara ziyân dokunduğu anlaşılır veya halkın, memleketin sıhhat, selâmet ve menfaati icabı orman olmayan muayyen bir sahada orman yetiştirmek icab ederse, burada oturanlar Vekiller Heyeti kararile başka yerlere kaldırılabılır. Bunların bıraktıkları gayrimenkuller orman mefhumuna girer.

Bu suretle orman mefhumuna giren bu malların bedellerinin sahiplerine ödenmesi ve bu yerlerde oturanların nakilleri ve yerleştirilmeleri 2510 numaralı iskân kanunu hükümlerine göre yapılır.

Üçüncü fasıl

Devlet ormanlarının satılması ve bunlar üzerinde irtifak hakkı tesisi ve bu ormanlara civar köylerin hakları

ON ALTINCI MADDE — Devlet ormanlarının toprağıle birlikte şahıslara veya müesseselere devir ve temlik bir kanun ile izin alınmasına ve bunlar üzerinde her hangi bir şekilde irtifak hakkı tesisi Vekiller Heyetinece karar verilmesine bağlıdır.

ON YEDİNCİ MADDE — Parasız intifa hakkı kaldırılmıştır. Türkiyeye yeniden gelecek ve iskân kanununa göre memleket içinde bir yerden diğer bir yere nakledilecek ve topluca köy kuracak muhacir [göçmen] lerle yer sarsıntısı, yangın ve sel gibi sebeplerle felâkete uğramış veya bu kanun mucibince ormanlara zararı olduğu için ormanların içinde veya dışında oturanlardan başka tarafa nakledilmiş olan köylülerden ihtiyaçları tahakkuk edenlere, yapacakları ev, ahır ve samanlık için bir defaya mahsus olmak üzere orman idaresinin göstereceği ormanlardan İcra Vekilleri Heyeti kararile parasız olarak kerestelik ağaç veya tomruk veya kereste verilebilir ve bunlar mümkün mertebe en yakın ormanlardan temin olunur.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Ormanların içinde veya orman sınırlarına köy ortasından ufki hattı müstakim üzerinde beş kilometre uzaklığa kadar bulunan köylülere zatî ihtiyaçları için dikili ağaçlara aid tarife bedelinin dörtte birini ve

ayrıca kesme ve taşıma masraflarını ödemek şartile ormanların istif edilmiş yerlerinden veya orman memurunun göstereceği mahallerden kerestelik tomruk ve mahrukat verilir.

Aynı mesafe dahilinde bulunupta öteden beri geçimleri kendi vasıtaları ile iç pazarlara getirip sattıkları kereste, odun ve kömüre bağlı olan köylülerin işti- rak edeceği ufak partiler arttırmaya çıkarılır.

Bu arttırmalara, bu köylülerden başkaları iştirak edemez.

Zatî ihtiyaçları için tenzilâthi tarife ile verilen malların başkasına satılması yasaktır.

ON DOKUZUNCU MADDE — Ormanların buldukları kaza ve bu ormanlara bitişik kazalar dahilindeki mühtaç köylülere ev, samanlık, ahır gibi zatî ihtiyaç- ları için kesme, taşıma masrafları ile tarife bedeli ödenmek şartile ve bu mıntaka dahilindeki köylerin cami, mekteb ve köy yollarındaki köprülerinin yapılması ve tamiri için yalnız kesme ve taşıma masrafları alındıktan sonra lüzumu derecesinde ormanların istif edilmiş yerlerinden veya orman memurlarının göstereceği mahal- lerden kerestelik tomruk verilir.

YIRMİNCİ MADDE — Ormanlardan çıkarılan kerestelik ve mahrukattan baş- ka diğer her nevi orman mahsulleri de arttırmaya çıkarılabileceği gib geçimleri ötedenberi bu mahsulleri toplayıp satmaya bağlı olan 18 nei maddede gösterilen mesafe dahilindeki köylülere, tarife bedelini ödemek şartile, gösterilecek mıntakada tayin edilecek müddetler içinde toplayıp çıkarmak üzere izin verilebilir.

Bu nevi mahsullerden saleb, yer mantarı, kitre, çilek, soğan, kocayemiş, alıç gibi toprak mahsulâtı ile meyvaları ve ağaçlı yerlerdeki otları toplayacaklardan (18 nei maddede gösterilenlerden başkaları olsa dahi) para alınmaz.

Dördüncü fasıl

Ormanların kadastro su

YIRMİ BİRİNCİ MADDE — Devlet ormanlarının kadastro su orman idaresi tarafından yapılır. Kadastro işleri, biri sahanın tavsifatını gösteren yazı işlerin- den, diğeri de haritadan ibaret olmak üzere iki gruba ayrılır.

Orman kadastro su esas teşkil edecek olan haritaların alınması işine bu kanu- nun meriyeti tarihinde başlanarak 10 sene içinde ikmal edilir.

YIRMİ İKİNCİ MADDE — Kadastro, tahdidi yapılmış ve haritası alınmış yer- lerden başlar ve kaza taksimatına göre ayrı ayrı olarak tesbit olunur.

Orman kadastro işleriyle mülkiyet ve tasarruflardaki her türlü değışiklikleri ve bilâhare yapılacak tashihâtı, sair müteevvi işleri, vilâyetlerdeki orman başmü- hendisleri idare ederler.

Beşinci fasıl

Ormanların korunması

YIRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Ormanlardan kaim kuru ağaç, kuru kök kesmek veya çıkarmak, kuru ağaçlardan kabuk ve çıra almak, saleb, yer mantarı, kitre, so- ğan, koca yemiş, alıç otu gibi toprak mahsulâtı ile meyvaları, kuru yaprakları, toplayıp götürmek ve her çeşid artık ve yerde yatık devrilmiş kuru ağaç, toprak, kum, çakıl taşı ve taş çıkarmak ve mazı, kozalak ve sair orman tohumları

toplamak, ormanlarda avlanmak, orman idaresinden izin almağa ve bu idarenin tayin edeceği şart ve müddetlere bağlıdır.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Devlet ormanlarının sınırları içinde maden araştırmak için Ziraat vekâletinden, taş ocakları araştırmak için de orman idaresinden izin almak şarttır. Gerek evvelden ve gerekse yeniden ruhsat alan arayıcılar araştırmaya başlamadan evvel arayacağı yeri Ziraat vekâletine veya orman idaresine haber vermeğe ve izin almağa ve ormanlara zarar gelecek hallerde orman idaresinin göstereceği tedbirleri kabul etmeğe ve yapmağa mecburdurlar.

Taşocağı işletmek için Ziraat vekâletinden ve maden işletmek için İcra Vekilleri Heyetinden karar alınmak şarttır. Bu kararlar verilirken her hangi taşocağı veya madenin işletilmesinin ormana vereceği zarar göz önünde tutulur.

YİRMİ BEŞİNCİ MADDE — Devlet ormanları içinde yeniden yerleşilmesi ve ormanların Devlet tarafından işletilmesine ve muhafazasına müteallik yapılacaklardan başka her çeşit binalar ve ağıl inşası ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması ve yeniden tarla açılması yasaktır.

Ormanlarda umumî sıhhat ve emniyet ve menfaat icabı yapılacak her nevi bina ve tesisat ile orman hasılatı işleyeceklerin yapacakları bina ve tesisat için Ziraat vekâletinden izin almak lâzımdır.

YİRMİ ALTINCI MADDE — Ormanların sınırlarından dörd kilometreye kadar uzaklıkta olan yerlerde yeniden her çeşid fabrika yapmak dahi Ziraat vekâletinin iznine bağlıdır. Ormanlara yakın müessese ve fabrikalardan çıkıp ormanlara zararı dokunan gazların zararını fenne göre azaltmağa ve gidermeğe sahibleri mecburdur.

YİRMİ YEDİNCİ MADDE — Ormanlar içinde bulunan Devlet ve köy yolları ile köylerin su yollarının tamirinde tamire başlanırken mahallî orman idaresine haber verilir.

YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Orman sınırları dışında ve bu sınırlardan 500 metre mesafeye kadar olan yerlerde yapılacak kireç, kömür, katran, trebentin ve daha başka buna benzer ocakların yapılması orman idaresinin iznine bağlıdır.

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — Orman sınırları dışında ve bu sınırlardan 100 metre mesafeye kadar olan yerlerdeki hizarlar istimplâk olunabilir.

Sahipleri bunları söküp götürmek isterlerse onlara müsaade olunur.

OTUZUNCU MADDE — Doğrudan doğruya orman mahsulâtını işletmek üzere yeniden kurulacak her nevi fabrikaların açılması Ziraat vekâletinin iznine bağlıdır. Vekâlet bu izni verirken kurulacak fabrikaların kuvvetini ormanların işletilmesindeki fennî tahammülü ve mevcut fabrikaların sayısını göz önünde tutar.

Altıncı fasıl

Devlet ormanlarının işletilmesi ve amenajmanı

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Devlet ormanları, Devlet tarafından işletilir.

OTUZ İKİNCİ MADDE — Orman işleri ve her türlü işletmeler Ziraat vekâletine bağlı hükmî şahsiyeti haiz ve mülhak bütçe ile idare olunan Orman umum müdürlüğü tarafından yapılır.

Bu müdürlüğün teşkilâtı ve vazifelerini ifa tarzı ayrı bir kanun ile tesbit olunur.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Kesilecek ağaçların dibi kuru ormanlarında Devlet çekici ile numaralanır ve damgalanır, numara ve damga dib kütükte kalacak surette kesilir. Dib kütüğün yüksekliği dib kutrunun yarısını geçemez. Baltalıklarda ise kesilmeyerek kalacak olan ağaçlar eyice belli olacak şekilde işaretlenir.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Devlet orman çekici modeli, yapılacak nizamnamede gösterilir.

Çekicin aid olduğu memurlardan gayrisi tarafından kullanılması yasaktır.

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Her tomruk tam ortasından kabuksuz olarak haçvarî pergel ile ölçülür. Numarası, kalınlığı, boyu, nevi deftere yazılır. Mahrukat odunu kabuklu olarak ster üzerinden kaydolunur.

OTUZ ALTINCI MADDE — Parası verilmeden ve nakliye tezkeresi alınmadan, istif yerlerinden nakliyat yapılamaz. Nakliyat orman idaresinin göstereceği yollardan yapılır. Nakliye tezkereleri daima nâkillerin üzerinde bulunub talep vukuunda gösterilir.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — Ormandan çıkan kerestelik hasılatın bedel tarifeleri mıntakalar itibarile ve piyasa rayiçlerine göre Orman umum müdürüğü tarafından tanzim edilerek. Ziraat vekâletince tasdik olunur.

Diğer nevi orman hasılâtının bedel tarifeleri her kazada mahallî piyasalar göz önünde tutulmak şartile, orman idaresinin o kazadaki en büyük memurunun iştirakile idare heyetleri tarafından tanzim edilerek Orman umum müdürlüğü tarafından tasdik olunur.

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Ormanlar, baltalık ve kuru usullerine göre tanzim ve orman işleri umum müdürlüğü tarafından tasdik olunacak amenajman plâlarına tevfikân işletilir.

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — Devlet ormanlarındaki katiyat ve istif her revire göre hazırlanan amenajman plânlarına müsteniden orman idaresi tarafından yapılır.

Her tomruk kesildiği mahalden orman çekicile numaralandıktan ve damgalandıktan sonra istif mahallerine sevk olunur. Damgasız tomrukların taşınması yasaktır.

Tomruk istihsalinden sonra ormanda bakiye kalan enkazın toplanıp çıkarılması için orman idaresi köylülere müsaade vermekte muhtardır. Bu kısmın istif olunması şart olmadığı gibi mukabilinde bir bedel de alınmaz.

KIRKINCI MADDE — Büyük mikyasta ve mühim tesisatı icap ettirecek olan ormanlar İcra Vekilleri Heyeti tarafından karar verilmek şartile orman idaresile millî sermayeli Türk şirketleri veya millî bankalar tarafından müştereken işletilebilir.

Yedinci fasıl

Otlak ve mera işleri

KIRK BİRİNCİ MADDE — Devlet ormanlarının ağaçlı yahud ormandan açılmış çıplak yerlerindeki yaylak, kışlak, otlak ve sulama gibi hakları olanlar

bu haklarının taallük ettiği kısımlar ormanların içinde bulunuyorsa orman idaresi tarafından gösterilecek yollardan girip çıkmağa ve ağaçlarla fidanlara zarar yapılmaması için idare tarafından alınacak diğer nevi tedbirlere riayete mecburdurlar. Bu hak sahipleri tiftik keçisi, kara keçi, ve deve hayvanlarını bu yerlere sokamazlar.

KIRK İKİNCİ MADDE — Devlet ormanlarındaki otlaklara hayvan sokulup otlatılmasına orman mühendisleri tarafından tanzim ve mafevk orman baş mühendislerince tasdik olunacak plânlara göre Orman umum müdürlüğünün izni ile müsaade olunur.

Şartlarda değişiklik yapılınca kadar plâna riayet edilir.

Plânda, otlatılacak hayvanların cins ve nevileri gösterilir.

Yanmış olan orman yerlerine hiç bir suretle hayvan sokulamaz.

Plânlar, otlak zamanından evvel tanzim ve tasdik olunur.

Kuraklık gibi fevkalâde ahvalde Ziraat vekâletinin izni ile muvakkat olarak Devlet ormanlarının zarar vermeyecek yerlerinde hayvan otlatılabilir.

Sekizinci fasıl

Muhafaza ormanları

KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Ormansızlık yüzünden arazi kayma ve yağmurlarla yıkanma tehlikesine maruz olan yerlerdeki ormanlarla meskûn mahallerin havasını, demiryollarını, Şoseleri, ziraat edilen mahalleri çığ, sel gibi zararlardan koruyan ve buraları toz fırtınalarına karşı muhafaza eden nehir dolmalarının önüne geçen, memleket müdafaası için muhafazası zarurî olan ormanlar İcra Vekilleri Heyeti kararla muhafaza ormanı olarak ayrılabilirler.

KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE — Mülkiyeti Devletten başkasına aid olan ormanların muhafaza ormanı olarak ayrılması icab ederse bu ormanlarla alelümum muhafaza ormanlarının tamamlanması için bunlara eklenmesi lâzım gelen yerler İcra Vekilleri Heyeti kararla istimlak olunur.

KIRK BEŞİNCİ MADDE — Muhafazaya ayrılan ormanlar belli olacak surette münasib işaretlerle sınırlanır.

KIRK ALTINCI MADDE — Muhafaza ormanlarının korunması bunlardan ne dereceye kadar katiyat yapılabileceği ve ne suretle istifade edilebileceği Orman umum müdürlüğü tarafından tayin edilip Ziraat vekilligince tasdik olunacak hususî usul ve şartlara bağlıdır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Umuma mahsus ormanlar

Birinci fasıl

Sınırlama ve harita

KIRK YEDİNCİ MADDE — Köy, belediye, idarei hususiye gibi amme müesseselerine aid umuma mahsus ormanların sınırlanması işini dahi beşinci maddede yazılı tahdid komisyonları yapar. Komisyonların masrafı Devlete sınırlama işleri ve masrafları alâkadar müesseselere aiddir.

KIRK SEKİZİNCİ MADDE — Umuma mahsus ormanların içinde veya ormandan açılmış çıplak yerlerindeki otlak, yaylak, kışlak ve sulama gibi haklar açılmış tarlalar ve her nevi malların ormana ziyanı dokunduğu anlaşılırsa Orman umum müdürlüğünün muvafakatine alâkahıları bunları istimlâk edebilir.

KIRK DOKUZUNCU MADDE — Umuma mahsus ormanların komisyonlarca tahdid olunacak sınırlarını alâkadarları tahdid tarihinden itibaren iki sene içinde hendek açmak, kuru duvar yapmak sabit kayalar üzerinde işaretler hakketmek veya yeniden sabit işaretler dikmek suretile belli etmeğe mecburdurlar.

ELLİNCİ MADDE — Umuma mahsus ormanların haritalarını, orman idaresi yapar. Bu iş için dahi müesseselerden masraf istenemez.

İkinci fasıl

Umuma mahsus ormanların idaresi ve korunması

ELLİ BİRİNCİ MADDE — Umuma mahsus ormanların idaresi ve korunması bu kanun hükümlerine göre bunlara sahip olan müesseselere aiddir.

ELLİ İKİNCİ MADDE — Umuma mahsus ormanların korunması bu müesseseler tarafından seçilip orman idaresince kabul olunan bekçiler marifetile temin olunur. Vüsatı 1000 hektara kadar olan ormanlar için bir bekçi tayini mecburidir. Daha geniş ormanlarda her bin hektar ve küsuru için birer bekçi ilâve ve beş bekçiye bir bekçibaşı ve 5000 hektara varan saha için ayrıca bir mühendis veya fen memuru tayin olunur. Mühendisveya fen memurunun tayini orman umum müdürlüğüne aiddir. Bunların ücret ve maaşlarını orman sahipleri öder.

ELLİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Devlet ormanlarına aid 24, 25, 26, 28, 33, 35 36, 41, 42 nci maddeler hükmü umumî ormanlarda da tatbik olunur.

ELLİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Umumî ormanlarda Devlet ormanlarına aid 23 nci maddede yazılı şekilde istifade edeceklere izin verme salâhiyeti bu ormanlara sahip olan müesseselerin salâhiyetli memurlarına aiddir. Ancak müesseseler Orman umum müdürlüğünün bu ormanlara zarar gelmemesi bakımından bu nevi istifadelerin tahdidi veya tanzimi yolunda göstereceği tedbirlere riayete mecburdurlar.

ELLİ BEŞİNCİ MADDE — Umumî orman sahipleri icab ederse bedel tarifelerini kendileri yaparlar.

Üçüncü fasıl

İşletme ve imar işleri

ELLİ ALTINCI MADDE — Umumî ormanları ya sahipleri işletir veya işletmeyi başkasına verebilirler. Ancak bunlar orman idaresi tarafından parasız olarak tanzim edilecek amenajman plânlarına göre işletilir. Bu plânlara riayti idare kontrol eder.

ELLİ YEDİNCİ MADDE — Umumî orman sahipleri orman idaresinin nezareti altında ve göstereceği şekilde ormanları imar etmek, vasıflarını yükseltmek ve ormanlar içinde mevcut yaylak, kışlak ve mera haklarının istimaline hâlel vermemek şartile orman sınırları içindeki açık ve yangın görmüş ve seyrekleşmiş kısımları ağaçlandırmak vazifesile mükelleftirler.

ELLİ SEKİZİNCİ MADDE — Bilûmum masrafları varidatından mahsub

edilmek ve varidat fazlaları kendilerine verilmek üzere sahiplerinin teklif ve rızaları üzerine bu kabîl ormanların korunmaları, fennî idareleri ve işletilmeleri orman idaresince deruhde olunabilir.

ELLİ DOKUZUNCU MADDE — Umumî ormanların toprağı ile birlikte şahıslara veya müesseselere devir ve temlikî İcra Vekilleri Heyetinden izin almağa bağıdır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Vakıf ormanlar

Birinci fasıl

Vakıf ormanların idareleri ve tâbi olacağı hükümler

ALTMİŞİNCİ MADDE — Evkafı sahiha ormanlarile hukuku tasarrufiyeleri mevkuf olan ormanlar hususî orman hükmüne tâbi olup bunların idare, muhafaza ve işletilmeleri mütevellilerine veya Evkaf umum müdürlüğüne aittir.

ALTMİŞ BİRİNCİ MADDE — Yalnız âşar ve rüsumatı mevkuf olan ormanlar Devletin olup bunlar Devlet ormanları hakkındaki hükümlere tâbidir.

ALTMİŞ İKİNCİ MADDE — Evkafı mazbuteden olan vakıf ormanlarının bil-
ümum masrafları varidatından mahsub edilmek ve varidat fazlaları evkafa veril-
mek üzere fennî idareleri, korunmaları ve işletilmeleri hususunun orman idaresine
verilmesine İcra Vekilleri Heyetince karar verilebilir.

BEŞİNCİ KISIM

Hususî ormanlar

Birinci fasıl

Sınırlama ve harita

ALTMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — Hususî orman sahipleri bu kanunun meri-
yeti tarihinden itibaren iki sene içinde ormanlarının sınırlarını tahdid ederek bu
sınırları hendek açmak, kuru duvar yapmak, sabit kayalar üzerine işaretler
hakk etmek veya yeniden sabit işaretler dikmek suretile belli etmeğe mecbur-
durlar.

ALTMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — Hususî orman sahipleri nizamname ile
tesbit olunacak zaman ve şekilde ormanlarının haritalarını yapıp orman idaresine
vermeğe mecburdurlar. Bu müddet içinde yaptırıp vermedikleri takdirde bu or-
manların haritaları orman idaresi tarafından yaptırılır ve masrafları sahiplerinden
alınır.

İkinci fasıl

İdare ve korunma

ALTMİŞ BEŞİNCİ MADDE — Hususî ormanların idareleri, korunmaları
ve işletilmeleri bu kanun hükümlerine göre sahiplerine aiddir.

ALTMİŞ ALTINCI MADDE — Hususî orman sahipleri 52 nci maddede gösterilen nisbet ve genişliğe göre tutacakları bekçi, bekçibaşı, mühendis veya fen memuru ile ormanlarını muhafaza ve idareye mecburdurlar. Bunların nizamnamede gösterilecek şart ve evsafi haiz olmaları ve orman idaresince kabul edilmiş bulunmaları lâzımdır. Koruma işini orman sahipleri yapmadığı takdirde bu iş orman idaresince deruhde olunur ve masrafı sahiplerinden alınır.

Üçüncü fasıl

İşletme ve imar işleri

ALTMİŞ YEDİNCİ MADDE — Hususî ormanlar sahipleri tarafından yaptırılıp orman idaresince tasdik olunacak amenajman plânlarına göre işletilir. Bu plâna riayeti idare kontrol eder. Tayin olunacak müddet içinde bu plânları yaptırıp tasdik ettirmeyenlerin amenajman plânları orman idaresince yapılır ve masraf kendilerinden alınır.

ALTMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — Devlet ormanları hakkındaki 24, 26, 28, 33, 35, 41 nci maddelerle parası verilmeden kaydi müstesna olmak üzere 36 nci maddesi ve son fıkrası hükmü müstesna olmak üzere 42 nci madde hükümleri hususî ormanlarda da tatbik olunur.

ALTMİŞ DOKUZUNCU MADDE — Hususî ormanların sahipleri isterlerse bilumum masrafları varidatından mahsub edilmek ve varidat fazlaları kendilerine verilmek üzere bu ormanların fennî idareleri, korunmaları ve işletilmeleri orman idaresince deruhde olunabilir.

YETMİŞİNCİ MADDE — Hususî ormanların ruhsatname ve nakliye tezkereleri hususî olarak diğer ormanlarınkinden ayırd edilecek bir şekilde yapılır.

YETMİŞ BİRİNCİ MADDE — Sahibli kuru ormanları bin ve baltalıklar da iki yüz hektardan küçük parçalar teşkil edecek şekilde ne parçalanıp satılabilir ve ne de mirasçılar arasında taksim olunabilirler.

YETMİŞ İKİNCİ MADDE — Sahibli ormanların satışları ve intikalleri tapu memurluklarınca aid oldukları mahallî orman idaresine bildirilir.

YETMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — Hususî orman sahipleri orman idaresinin ve-receği plân dairesinde ormanlarının katiyat sebebiyle seyrekleşmiş kısımlarını ağaçlandırmaya ve mevcut ağaçların muhafazası için lâzımgelen imarları yapmaya mecburdurlar.

YETMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — 71 nci maddede yazılı veya daha fazla miktarda olan sahipli ormanların sahipleri müteaddid olursa bunlar içlerinden birini veya bir başkasını orman idaresine karşı mesul bir müdür olarak göstermek mecburiyetindedirler. Göstermedikleri takdirde orman idaresinin şeriklerinden birisini mesul müdür seçmeğe hakkı vardır.

YETMİŞ BEŞİNCİ MADDE — Sahibli ormanlarda bunların sahipleri orman mühendisleri tarafından verilen raporlarla tesbit edilecek emraz ve haşeratin tedavi ve imhasını ve her türlü tathirat icrasını temine mecburdurlar. Tayin edilecek müddet içinde orman sahipleri bunları yapmazlarsa bu işler orman idaresince yapılır ve masrafı kendilerinden alınır.

YETMİŞ ALTINCI MADDE — Vakıf ve şahıslara aid ormanlardan, amenajman plânlarında senelik tahammül olarak tesbit olunan kerestelik ve mah-

rukut miktarından ormanın bulunduğu mntaka Devlet kaim ağaç tarifesinin dördde biri ormanın işletilip işletilmemesine bakılmaksızın her malî sene için maktuan orman hasılat remsi olarak iki taksitte alınır. Taksitin biri malî yıl başında, diğeri altı ay sonra alınır. Gününde bu resmi vermeyenler hakkında tahsili emval kanunu tatbik olunur.

ALTINCI KISIM

Müşterek hükümler

Birinci fasıl

Ağaçlandırma ve imar işleri

YETMİŞ YEDİNCİ MADDE — Orman umum müdürlüğü Devlet ormanlarının vasıflarını yükseltmek ve mevcut yaylak, kışlak ve mera haklarının istimaline hâlel vermemek şartile orman sınırları içindeki açık yangın görmüş ve seyrekleşmiş kısımları ağaçlandırmak vazifesile mükelleftir.

YETMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — Orman mefhumu dışında kalan yerlerde Devletin her hangi bir dairesi tarafından yeniden orman yetiştirilmesine lüzum gösterilirse buna Vekiller Heyetince karar verildikten sonra istimlâk ve tesis masrafları alâkalı daireye aid olmak üzere Orman umum müdürlüğünce hazırlanacak ve Ziraat vekâletince tasdik edilecek ağaçlandırma plânlarına göre o yerler orman idaresi tarafından ağaçlandırılır ve buralar orman siciline alınarak hasılatı bakım masrafına karşılık olmak üzere orman idaresine bırakılır.

YETMİŞ DOKUZUNCU MADDE — Devlet ormanlarının sınırları içindeki ırmak ve çay kenarları ve bunların kaynaklarını tanzim etmek, sellerin husulüne ve yer kaymalarına mâni olacak her türlü tahkimat ve imalâtı yapmak orman idaresinin vazifesidir. Ancak Devlet ormanı içinden geçen şimendifer hattının şoselelerin ve her nevi tesisatın tahkimi ve tamiri orman idaresine malûmat verilerek alâkadar daire veya bunların sahipleri tarafından yapılır.

SEKSENİNCİ MADDE — Muayyen bir ormanı olmayan ve muhiti itibarile ağaçsız olan mntakalardaki köy ve belediyeler kendi hudutları içinde en az beş hektar vüsatında bir orman yetiştirmekle mükelleftirler. Bu mükellefiyete tâbi olacak köy ve belediyeler ve bunların yetiştireceği ormanın cinsi ve yeri orman idaresinin en büyük memurunun iştirakile vilâyet ve kaza idare heyetlerince belli edilir.

Bu suretle orman yetiştirilecek yerlerde bu işe elverişli, Devlete aid arazi mevcut ise bu arazi, menşei ne olursa olsun köy veya belediye şahsiyeti hükmüyesi namına meccanen terk ve temlik olunur. Verilecek arazi miktarını ihtiyaca göre mahallî idare heyetleri tayin eder. Böylece arazi temin edemeyenler intifai umuma aid yerlerle köyün ve belediyenin gelir kaynağı olan yerlerden fazlasını kısmen veya tamamen köylerde ihtiyar heyetleri, belediyelerde belediye meclisleri kararı ve en büyük mülkiye memurunun tasdikı ile bu işe tahsis edebilirler.

Bu yollardan birisile arazi temin edemeyen köy veya belediyeler, bu iş için icab edecek araziye köy ve belediyelerin istimlâk kanunlarına göre ve istimlâk suretile tedarike mecburdurlar.

SEKSEN BİRİNCİ MADDE — Orman idaresi, orman yetiştirecek olan köy ve belediyelerin fidan ihtiyaçlarını karşılamak üzere muntaka orman fidanlıkları tesisine mecburdur. Fidanlıkların tesisinde bu kabîl köy ve belediyelere yakınlığı ve fidanların cins ve nevini tayinde muhite uygunluğu gözetilir. Fidanlar, alâkahalara fidanlıkta bedelsiz tevzi olunur.

SEKSEN İKİNCİ MADDE — Orman yapılacak olan bu sahalara, orman memurunun, bu memurun bulunmadığı yerlerde ziraat memurunun daimî murakabesi altındadır.

Ancak, ağaçlandırılacak yerlerin, ağaçlandırılması, korunması ve yetiştirilmesi ve bunlara aid masrafların köy ve belediye bütçelerine konma tarzı Dahiliye ve Ziraat vekâletlerince müştereken hazırlanacak talimatname ile tesbit ve tanzim olunur.

SEKSEN ÜÇÜNCÜ MADDE — Şimendifer idareleri, Devlet, vilâyet, belediye ve köyler yeniden yapacakları demiryolları ve şoselerin kenarlarına fidan dikmek, bunları yetiştirmek ve korumakla mükelleftirler.

Şimdiye kadar yapılmış olan demiryolları ve şose kenarlarını da böylece tedricen ağaçlandırmaya mecburdurlar.

SEKSEN DÖRDÜNCÜ MADDE — Ağaç sevgisini körpe ve genç dimağlara kuvvetle aşılacak için bütün ilk ve orta mekteb talebelerile askerlere ağaçların faydalarını zihinlere yerleştirecek dersler okutturulması, bahçeleri müsaide ise mekteb ve kırsalalarda her yıl ağaç diktirilmesi ve bunların korunması için Ziraat vekâleti ile birlikte Millî Müdafaa ve Maarif vekâletleri bir program hazırlayıp tatbik ederler.

SEKSEN BEŞİNCİ MADDE — Her vilâyette valiler senenin muayyen mevsiminde ağaç bayramı tertib etmekle mükelleftirler. Bu bayramlarda her vatandaş avlusuna, yol kenarlarına, boş yerlere ağaç dikmeye ve bunları koruyub yetiştirmeğe davet olunur. Fazla ağaç yetiştirenlere mükâfatlar verilir. Bayramın ne zaman başlayacağı kaç gün devam edeceği ve ağaç yetiştirenlerden kimlere ne miktar mükâfat verileceği vilâyet idare heyetlerince tesbit ve ilân edilir. Hususî idareler, belediyeler, köy ihtiyar heyetleri bu bayramlar için lüzumu olacak fidanların ve verilecek mükâfatı temin ve tedarik ederler. Ziraat vekâletinin fidanlıklarından da mümkün mertebe istifade olunur.

SEKSEN ALTINCI MADDE — En ufak parçası yarım hektardan ve parçaları yekûnu bir hektardan aşağı olmamak şartile yeni ağaçlandırılan arazi sahibi, teşcirden itibaren yirmi sene için bu sahalara aid bütün vergilerden muaf tutulur.

Bu sahaları orman halinde muhafaza etmeyenlerden vergi muafiyeti kaldırılır.

Halî arazide ağaçlandırma yapmak isteyenler vali veya kaymakama müracaat ederler. Bu yerlerin halî araziden olduğu anlaşıldıktan sonra orman memurları tarafından yapılacak ağaçlandırma plânına göre ağaçlandırma işine vilâyet veya kaza idare heyetlerince izin verilir.

Orman teşkilâtı bulunmayan vilâyetlerde ağaçlandırma plânını Ziraat memurları yapar. Plânlar meccanen yapılır.

Ağaçlandırılan saha; ağaçlandırılmasını takib eden beşinci senenin sonunda idare heyetleri kararile ağaçlanana temlik edilir. Ağaçlanan sahayı orman halinde muhafaza etmeyenlerden temlik edilen yer geri alınır.

SEKSEN YEDİNCİ MADDE — Orman sınırları dışında olupta yeniden orman yetiştirilmesine Vekiller Heyetince karar verilecek olan yerler Orman umum müdürlüğünce hazırlanıp Ziraat vekilliğince tasdik edilecek ağaçlandırma plânlarına göre orman idaresi tarafından ağaçlandırılır.

İkinci fasıl

Orman yangınlarının söndürülmesi

SEKSEN SEKİZİNCİ MADDE — Ormanların içinde ve yakınında ateş veya yangın alâimi görenler bunu derhal orman idaresine veya en yakın muhtar, jandarma daireleri veya mülkiye âmirlerine haber vermeğe mecburdur.

SEKSEN DOKUZUNCU MADDE — Ormanlarda yangın olduğunda yangına yakın köy ve beldelerin 18 yaşını bitirip elli yaşını doldurmamış bütün erkek nüfusu beraberlerinde mevcut balta, kürek, kazma, destere gibi yangın söndürmeğe yarayacak aletleri ile yangın yerine gitmeğe ve yangını söndürmeğe mecburdurlar.

Bu gelenler yangını söndürmeğe kâfi gelmezse daha ilerideki köy ve belde halkından mükellef olanlar da yangın yerine gönderilirler. Aynı şekilde vali, kaymakam, nahiye müdürü ve köy muhtarları ve civarındaki asker ve jandarma kıta kumandanları yangın mahalline yardımcı göndermeğe ve icabında bizzat gitmeğe mecburdurlar.

DOKSANINCI MADDE — Yangın söndürülmesinde çalışanların bu yüzden hasara uğrayan malları Devlet ormanlarında orman idaresi; diğer ormanlarda alâkahlıları tazmine mecburdurlar.

DOKSAN BİRİNCİ MADDE — Ormanlarda yangın söndürülmesi için gideceklerin muayyen tarifeli vesaitle hareket ettikleri takdirde nakliye ücreti orman idaresince ödenir.

Bunlara söndürme işinde çalıştıkları müddetçe Devlet ormanlarında orman idaresi, diğer ormanlarda alâkahlılar tarafından parasız ekmek verilip başkaca ücret verilmez.

DOKSAN İKİNCİ MADDE — Yangın söndürülürken sakatlananlara sakatlık derecesine göre ve ölenlerin ailesine, polis ve jandarma efradına verilen tazminat kadar Devletçe para verilir. Yaralananlar en yakın hastaneye sevkedilirler. Bütün hastaneler bu gibi sakatlananları hemen kabule mecburdur. Devlet ve amme müessesesi hastanelerinde bunlar parasız bakılır. Hususî hastanelerde bakma parasını orman idaresi öder.

DOKSAN ÜÇÜNCÜ MADDE — Orman yangınları için çekilen telgrafları, telgrafhane, demiryol itasyon memurları parasız ve acele çekmeğe ve telgrafı alan memurlar da bunu hemen mahalline göndermeğe mecburdurlar.

DOKSAN DÖRDÜNCÜ MADDE — Mahallî Hükûmetin veya orman memurlarının sevk kâğıdı üzerine istasyon memurları yangını söndürmek üzere gidecek olanları asker tarifesile ve mahsubu bilâhare yapılmak üzere yangına civar olan mahalde indirmek şartile yolcu veya marsandiz katarile göndermeğe mecburdurlar.

Üçüncü fasıl

Ormanlardaki artıkların temizlenmesi

DOKSAN BEŞİNCİ MADDE — Bütün ormanlarda yapılacak kesimlerden kalacak ve zarar verecek olan artıkların ya ormanın boş mahallinde toplatılması veyahud orman haricine çıkarılması mecburidir.

Dördüncü fasıl

Orman memurlarının tahlifi ve silâh taşıma hakları

DOKSAN ALTINCI MADDE — Bütün orman mühendis, fen memuru, idare koruma memurları vazifeye başlamazdan evvel buldukları kaza veya vilâyet merkezlerindeki sulh hâkimleri tarafından yemin ettirilerek buna dair kendilerine bir vesika verilir.

Yemin : Vazifemi ifa ederken Cümhuriyet kanunlarının hükümlerinden ayrılmayacağıma, doğruluk ve namuskârlık icablarına riayet edeceğime and içerim: şeklinde olur.

DOKSAN YEDİNCİ MADDE — Bütün ormanlarda vazife gören memur ve müstahdemler memuriyet derecelerine göre şekilleri nizamname ile tesbit edilecek elbise giyeceklerdir.

Bunların her birisi Orman umum müdürlüğünce verilmiş bir hüviyet cüzdanı taşıyacaklardır.

DOKSAN SEKİZİNCİ MADDE — Orman mühendis ve fen memurlarile bekçi başılar ve bekçiler Hükûmetin seçeceği bir silâh ile teçhiz olunurlar.

Orman bekçileri ve bekçi başıları orman suçlarına aid delilleri bir zabıt varakası ile tesbite ve musaderesi icab eden malları zapta ve icabında suç faillerini yakalamak vazifesiyle mükelleftir.

Orman bekçileri ve bekçi başıları kendi mıntakaları dahilinde her nevi suç faillerini yakalamakta, zabitanın taleb edeceği muaveneti yapmaya da mecburdur.

DOKSAN DOKUZUNCU MADDE — Her sınıf orman bekçi ve bekçi başıları muvazzaf oldukları orman mıntakalarında av tezkeresi olmayanların ve orman idaresinden izin almamış olanların avlanmalarını meneder ve zabıta saydiye nizamnamesi hükmüne göre bu gibilerin av silâhlarını dahi musadereye salâhiyetlidirler.

YÜZÜNCÜ MADDE — 98 nci maddeye göre silâh taşımaya salâhiyeti olan orman memurları kendilerine verilen silâh ve levazımını temiz tutmağa mecburdurlar. Bunları hiç bir sebep ve bahane ile başkalarına veremez ve satamazlar. Aksi harekette bulunanlar inzibatî cihetten 2049 numaralı kanun hükümlerine ve cezaî cihetten de Türk ceza kanunu hükümlerine tâbi tutulurlar.

YÜZ BİRİNCİ MADDE — Silâh taşımaya salâhiyetli olan orman memurları ancak Türk ceza kanununun 49 ncu maddesinde yazılı hallerde silâhlarını kullanabilirler.

YÜZ İKİNCİ MADDE — Umuma mahsus ormanlarla hususî ormanlardaki bekçi ve bekçi başıları dahi Devlet ormanlarındaki bekçi ve bekçi başıların vazife ve salâhiyetlerini haizdirler.

Beşinci fasıl

Cezaî hükümler

YÜZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun ikinci maddesine göre ağaç katiyatı orman idaresinin iznine tâbi tutulan mıntakalardaki ağaçları bu idareden izin almadan kesenler, sökenler veya bu ağaçların kurumasını icab ettirir işleri yapanlar ceza kanununun 516 ncı maddesinin 1 nci fıkrasında yazılı ceza ile cezalandırılır. Eğer bunları ağaçların sahipleri yaparlarsa bir aya kadar hafif hapis veya 20 liradan 100 liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilirler.

YÜZ DÖRDÜNCÜ MADDE — 17, 18, ve 19 ncü madde hükümlerine göre zati ihtiyaçları için kendilerine verilen kerestelik ağaç veya mahrukâtı başkasına satanlar, satılan şeyin miktarı nazarı itibare alınarak 100 liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılır.

YÜZ BEŞİNCİ MADDE — Ormanlardaki yaş ağaçların kabuğunu soyanlar ve bu ağaçları yaralayanlar, boğanlar, tepelerini veya tekmil dallarını koparanlar veya kesenler bunlardan çıra ve yalamuk çıkaranlar, burç alanlar, orman örtüsünü kaldıranlar, orman toprağını kuvvetlendirmek için dikilen her çeşit nebatları zedeleyenler veya koparanlarla ruhsatsız ağaç kesenler yapılan zararın ehemmiyeti nazarı itibara alınarak bir haftadan altı aya kadar hapis ve beş liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır. Ağaç kesmeden gayri hallerde yapılan zarar çok hafif olursa yalnız para cezası hükmedilir. Bu suretle çıkarılan ağaç ve mahsullerin musaderesine de karar verilir. Taleb halinde ayrıca tazminata da hükümlenir. Bu tazminat Devlet ormanları için yapılan mıntaka tarifesinde gösterilen bedeldir.

YÜZ ALTINCI MADDE — Geçen maddede yazılan işleri orman sahipleri yaparsa yapılan zararın miktarına göre bir haftadan üç aya kadar hapis veya 5 liradan 500 liraya kadar ağır cezayı nakdî ile cezalandırılırlar.

YÜZ YEDİNCİ MADDE — İzin almadan 23 ncü maddede yazılı işleri yapanlarla bu işleri yapması için orman idaresince tayin olunacak şartlara riayet etmeyenler bir aya kadar hafif hapis veya 30 liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılır. ve bu suretle çıkarılan mahsullerin musaderesine de karar verilir.

YÜZ SEKİZİNCİ MADDE — 24 ncü maddeye göre izin almadan ormanlarda maden veya taş ocakları açanlar elli liradan iki yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılırlar ve açtıkları ocaklar kapattırılır başkaca zarar gelmiş ise tazmin ettirilir. İzinle bu nevi ocakları açanlar tayin olunacak tedbirlere riayet etmezlerse bu cezanın yarısı hükümlenmekle beraber bu tedbire riayet edilinceye kadar ocakları idarece işlemekten menolunur.

YÜZ DOKUZUNCU MADDE — 25 ncü maddede yasak olduğu yazılı işleri yapanlarla bu maddede yapılması izne bağlı işleri izinsiz yapanlar 15 günden bir seneye kadar hapisle cezalandırılır ve talep halinde zarar varsa tazminata da hükümlenir.

YÜZ ONUNCU MADDE — İzin almadan 26 ncü maddede yazılı yerlerde fabrika yapanlar 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır ve fabrikanın işlemesi men edilir. Bu yerlerde izinle yapılan fabrikalardan çıkan zararlı gazleri orman idaresince tayin olunacak müddet içinde izale etmeyenlerden 50 liradan 200 liraya kadar para cezası alınır ve zarar izale edilinceye kadar idarece fabrika işlemekten menolunur.

YÜZ ON BİRİNCİ MADDE — 28 nci maddede yazılı işleri izin almadan ya panlar türk ceza kanununun 526 nci maddesinin 1 nci fıkrasındaki ceza ile cezalandırılır ve açılmış olan ocak kapatılır.

YÜZ ON İKİNCİ MADDE — Devlet çekicile damgalanan ağaçları keserken bu damgayı 34 nci maddede yazılı şekilde dip kütiükte bırakmayan veya yüksek kesenlerle nakliye tezkeresi almaksızın ormandan ağaç çıkaranlar ruhsatsız ağaç kesenlere verilecek ceza ile cezalandırılır. Nakliye tezkeresiz çıkarılan ağaçların musaderesine de karar verilir.

YÜZ ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Ormanda kesilen ağaçlardan yapılacak tomrukları damgasız olarak istif mahalline veya başka tarafa götürülenlerle her nevi ormanlarda 41 nci madde hükmüne muhalif hareket edenler 5 liradan 25 liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılır. Damgasız nakledilen tomrukların musaderesine de karar verilir.

YÜZ ON DÖRDÜNCÜ MADDE — 42 nci maddeye göre izin almaksızın her nevi ormanlara kasten hayvan sokanlar, sokulan hayvan adedi nazarı itibare alınarak bir aya kadar hafif hapis ve 50 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılır. Kayidsizlik ve teseyyüb eserile hayvan girmiş ise veya mezkûr maddede yazılı surette gösterilecek şart ve tedbirlere riayet edilmemişse yalnız para cezası hükmolunur.

YÜZ ON BEŞİNCİ MADDE — Ormanların içinde veya yakınında ateş veya yangın alâimi görüldüde bunu 88 nci maddede yazılı yerlere haber veremeyenler veya söndürülmesi mümkün olubda bunu söndürmeyenler 50 liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılır.

YÜZ ON ALTINCI MADDE — 89 nci maddeye göre ormanlarda vukua gelecek yangınları söndürmek için salâhiyetli memurlar tarafından yangın mahalline gitmeleri emrolunduğu halde gitmeyenlerle gidibde çalışmayanlardan kaymakam veya valinin kararile 5 liradan 10 liraya kadar hafif para cezası alınır. Bu kararlar katidir. Mezkûr maddede yazılı memurlardan yangın yerlerine yardımcı göndermeyenlerle alâka göstermeyenler türk ceza kanununun 230 ncu maddesinin 2 nci fıkrasına göre cezalandırılırlar.

YÜZ ON YEDİNCİ MADDE — Muhafazaya ayrılmış ormanlarda ormanlara müteallik suçları işleyenlerin müstahak olacakları ceza üçte birden yarıya kadar arttırılarak hükmolunur.

YÜZ ON SEKİZİNCİ MADDE — 63 nci maddede yazılı müddet içinde ormanlarının sınırlarını muayyen işaretlerle belli etmeyen orman sahiblerinden 20 liradan 200 liraya kadar hafif para cezası alınır. Bu cezanın infazından sonra altı ay içinde yine bu mükellefiyeti ifa etmezlerse verilecek ceza elli liradan eksik olmaz.

YÜZ ON DOKUZUNCU MADDE — Hususî orman sahipleri 73 nci madde hükmüne göre mükellef oldukları ağaçlandırma ve inar işlerini tayin olunacak müddet içinde verilecek plân dairesinde yapamadıkları ve 95 nci madde hükmüne göre temizleme mükellefiyetini yine tayin edilecek müddet içinde ifa etmedikleri takdirde kendilerinden 10 liradan 200 liraya kadar hafif para cezası alınır. Bu cezanın infazından sonra kendilerine yeniden verilecek münasib mühlet içinde yine yapmazlarsa bu işler orman idaresi tarafından yapılır ve masrafı kendilerinden alınır.

YÜZ YIRMİNCİ MADDE — 105, 106, 107, 112, ve 113 ncü maddelere göre musaderesine karar verilecek olan malları bunların kanunsuz olarak kesildiğini, nakledildiğini veya toplandığını bildiği halde satın alanlar, taşıyanlar, işleyenler, kabul edenler veya gizleyenler bu malların miktarına göre beş liradan 200 liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır ve malların bunların elinden musaderesine karar verilir. Musadere olunacak malları taşıyan vasıtalar dahi suçta medhali olmayan kimselere aid olmamak şartile zapt ve musadere olunur.

YÜZ YIRMİ BİRİNCİ MADDE — Ormanlardan verilen ağaç ve sair mahsulâtı tayin edilen müddetler içinde makbul mazereti olmaksızın çıkarmayanların bu malları orman idaresince ya istif mahalline veyahud da münasib bir mahalle naklettirilir ve masrafı kendilerinden alınır. Keyfiyet mal sahibine yazı ile bildirilir. İhbardan sonra vuku bulan her türlü zarar ve ziyandan Devlet mesul olmaz.

YÜZ YIRMİ İKİNCİ MADDE — Ağaçlara vurulan resmî damga ve numaraları bozanlar ve orman sınırlarındaki taksimat ve saireye mahsus işaretleri ve levhaları kaldıranlar, belirsiz edenler, yerlerini değiştirenler bir aya kadar hafif hapis ve 50 liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılır.

YÜZ YIRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Orman içinde kimlerin ne gibi ahvalde ateş yakacaklarına ve bu gibilerin ne gibi tedbirlere riayet edeceklerine dair nizamname gösterilecek şart ve ihtiyatî tedbirlere riayet etmeyerek ateş yakanlar ve ormanlar içine sönmemiş sigara atanlar Türk ceza kanununun 566 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

YÜZ YIRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Orman mühendislerinin gösterecekleri lüzum üzerine mahallin en büyük mülkiye memuru kuraklık veya yangın olupta henüz söndürülmüş fakat sirayet ihtimalleri tamamen bertaraf edilmemiş olmak gibi fevkalâde zamanlarda muayyen bir müddet için ormanlara girmeği men ve oralardaki işleme ameliyatının tatilini emredebilirler. Bunlara riayet etmeyenlerden 50 liraya kadar hafif para cezası alınır.

Altıncı fasıl

Suçların takibi

YÜZ YIRMİ BEŞİNCİ MADDE — Orman bekçileri ve bekçi başları orman suçlarına aid tutacakları zabıt varakalarını zaptedecekleri alâtı cürmiye ve nakil vasıtaları ile derhal bağlı olduğu âmire gönderirler. Âmir de vakit geçirmeksizin bunları Cümhuriyet müddeiumumisine tevdi eder. Hüviyeti anlaşılamayan suçluları en yakın zabıta merkezine götürmeğe salâhiyetlidirler.

YÜZ YIRMİ ALTINCI MADDE — Bu kanunda cezaları tayin edilen orman suçlarına müteallik davalar sulh hâkimleri tarafından görülür.

Orman suçlarına aid davalar mahkemelerce acele mevaddan sayılır.

YÜZ YIRMİ YEDİNCİ MADDE — Orman suçlarından dolayı tutulan ağaç, tomruk, kereste, mahrukat ve sair mahsulât ile nakil vasıtaları bekçi ve bekçibaşları tarafından zaptedilerek muhafaza edilmek üzere en yakın belediyeye veya köy muhtarına veya muhtarın vekiline bu da bulunmazsa ihtiyar heyeti azasından birine makbuz mukabilinde teslim olunur. Bunlardan çürüyecek ve bozulacak olanlarla muhafazası müşkil bulunanlar sulh mahkemesi kararile en yakın pazar mahalline götürülerek idarenin satış komisyonu marifetile ve açık arttırma ile satılır. Masraflar çıktıktan sonra geri kalan para emanet olarak bankaya yatırılır. Mahke-

mece bunların iadesine karar verilirse mevcut olanlar aynen, satılanların bedelleri iade olunur ve nakil masraflarından başka hiç bir masraf alınmaz.

YÜZ YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Orman içinde kim tarafından kesildiği veya hazırlandığı belli olmayan ağaçları ve sair orman mahsullerini orman idaresi usulen satar. Bunların bedeli irad kaydolunur.

YÜZ YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — Orman bekçi ve bekçibaşları ormanlar içinde hüviyeti anlaşılamayan ve hal ve vaziyetleri şüphe uyandıran kimseleri en yakın köy muhtarına veya ihtiyar heyetine veya zabıta merkezine götürüp teslim salâhiyetlidirler.

Muhtar veya ihtiyar heyetleri de hüviyetlerini tesbit edemedikleri bu gibileri zabıtaya teslim ile mükelleftirler.

YÜZ OTUZUNCU MADDE — Ormanlarda başı boş görülen hayvanlar en yakın köy muhtarlarına veya belediyelere makbuz karşılığı teslim olunur. Hayvan sahibi zuhur edib zabıt varakasını imza ederse hayvan kendisine verilir. Muhtara veya belediyeye teslimden itibaren 15 gün içinde sahibi bulunmayan hayvanlar idarece usulen satılarak bedeli bankaya yatırılır. Bankaya yatırıldıktan sonra bir sene içinde sahibi zuhur etmezse bu bedel orman idaresince irad kaydolunur.

Hayvan sahibi bakma masraflarını ödemeğe mecburdur.

YÜZ OTUZ BİRİNCİ MADDE — Orman suçlarından mütevellid aranmayı icab ettiren haller, ceza muhakemeleri usulü kanununun 97 nci maddesinde vazılı tehirinde mazarrat umulan hallerden sayılır, ve bu aramaları, orman bekçi ve bekçibaşları mezkûr 97 nci madde hükmüne tevfikan yaparlar.

YÜZ OTUZ İKİNCİ MADDE — Bu kanunda cezaları tayin olunan orman suçluları için dava müruru zamanı bir sene ve ceza müruru zamanı iki sene dir.

Muvakkat hükümler

MUVAKKAT MADDE 1 — Mülkiyeti Devletten başkasına aid olupta bu kanunun meriyeti tarihinde mevcut ormanlardan Devlet ormanlarına bitişik olanları, miktarları ne olursa olsun, Devlet ormanlarına bitişik olmayanları ise, vüsati itibarile miktarları bin hektarı geçenler, Devletçe istimlâk olunur.

Köy ve belediye orta malı olan ormanlarla mazbut vakıflardan olan vakıf ormanlar bu hükümden müstesnadır.

MUVAKKAT MADDE 2 — Birinci muvakkat madde mucibince istimlâk edilecek olan ormanların istimlâk bedeli 1936 malî yılındaki arazi vergisine esas olan kıymettir.

İstimlâk edilecek olan ormanın 1936 malî yılında arazi vergisine matrah olacak kıymeti bulunmadığı takdirde bu kıymet 2901 numaralı arazi tahrir kanununda vazılı tahrir komisyonları marifetile 1331 yılı rayicine göre takdir edilerek usulü dairesinde katıyet iktisab ettikten sonra bunun 6 misli istimlâk bedeli addolunur.

MUVAKKAT MADDE 3 — İstimlâk edilecek ormanların Ziraat vekâletince mahallinin en büyük mülkiye memuruna bildirilir. Bunlar tayin olunan kıymeti gösterir. İhbarname ile bir ay içinde ferağ muamelesinin icrası lüzumunu usulü

dairesinde sahibine tebliğ ederler. Bir ay içinde ferağ muamelesini icra etmeyenlerin rica ve muvafakatlerine bakılmayarak istimplâk bedeli Ziraat bankasına tevdi edildikten sonra bu ormanlar Hazine namına bir güne harç ve resim alınmaksızın tapuda tescil edilirler.

MUVAKKAT MADDE 4 — Ormanların Devlet tarafından işledilmesi bütün ormanlar için defaten tatbik edilmeyip vilâyetler üzerinde tedricen tatbik olunur. Ve nihayet on sene içinde ikmal edilir.

MUVAKKAT MADDE 5 — Bu kanun meriyet mevkiine girdiği tarihten evvel mukavele ile işletilmeleri hakikî veya hükmi şahıslara verilmiş olan Devlet ormanlarının işletilmeleri eğer mukavelelerindeki müddetler daha evvel hitam bulmuyorsa nihayet on seneyi geçmemek üzere İcra Vekilleri heyeti kararile bu şahıslar uhdesinde bırakılabilir.

Bu hükümlere göre mukaveleleri feshedilecek olanlara verilecek tazminat bu işletme için orada yaptıkları lüzumlu tesisat ve inşaatın mukavelenin feshedildiği zamandaki bunların mukavele şartlarına göre Devlete intikal edip etmiyecekleri de nazara alınarak takdir edilecek kıymetlerinden ibaret olacaktır.

MUVAKKAT MADDE 6 — Devlet işletmesinin henüz teessüs etmediği yerlerde memleketin umumî veya mahallî kereste veya mahrukat ihtiyacı göz önünde tutularak tahammülleri müsaîd olan ormanlardan muvakkat plân ve raporlarla ve kısa müddetli mukavelelerle kerestelik veya mahrukat ağaçları satışa çıkarılır.

Bunlardan başka maden ocaklarında kullanılacak direklerle resmî dairelerin telefon ve telgraf direkleri, travers ve köprü ihtiyaçları için tahammülleri müsaîd olan ormanlardan tarife bedelile ağaç verilir.

MUVAKKAT MADDE 7 — Devlet işletmesi henüz teessüs etmeyen yerlerde (18) nci maddenin 1 nci fıkrası ile (19) ncu maddede yazılı kimselere ihtiyaçları için o maddelerde gösterilen bedel ile kerestelik veya mahrukat için ağaç verilir.

(18) nci maddenin 2 nci fıkrasında yazılı geçimleri ötedenberi kendi vasıtaları ile iç pazarlara getirip sattıkları kereste, odun ve kömüre bağlı olan köylülerin iştirak edebileceği miktarda kerestelik veya mahrukat için ağaçlar satışa çıkarılır.

Son maddeler

YÜZ OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun tatbik suretini gösterir bir nizamname yapılır.

YÜZ OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunun mevkii tatbika konulmasından sonra 1 kânunusani 1285 tarihli orman nizamnamesile devairi resmîyeye lüzumu olan ve fikarayı ahaliye tevzi edilecek mahrukat ve ciheti askeriyyeye lüzumu olan telgraf ve telefon direkleri ve mahrukatın bilâ müzayede tarife bedeli üzerinden alınarak itasına dair 109 numaralı ve mart 1337 tarihli kanun ve düşman tarafından tahrib ve yağma edilen kasaba ve köyler ahalisinin Devlet ormanlarından katiyata dair olan 31 teşrinievvel 1337 tarihli meccanen kereste itası hakkında 28 haziran 1338 tarihli kanun ve Devlet ormanlarından köylülerin intifa hakkına aid 484 numaralı ve 15 haziran 1340 tarihli kanunla bu kanunun 4 ncu maddesinin tebdiline aid 22 nisan 1340 tarihli ve 501 numaralı müzeyyel kanun ve orman nizamnamesine müzeyyel 1340 tarihli kanun ve bunun tadiline dair 2 kânunuevvel 1341 tarihli 680 numaralı kanun ve Türkiyede mevcut bütün ormanları fennî usulü idare ve işletmesine dair olan 504 numaralı 22 nisan 1340 tarihli kanun ve 6 kânunuevvel 1340 tarihli zeyil ve mezkûr 484 numara ve 15 nisan 1340 tarihli kanunun birin-

ci maddesinin tefsirleriyle ikinci maddesine müzeyyel 8 mart 1341 tarihli ve 59 numaralı kanunla otlak ve yaylakıyenin ilgasına dair olan 6 haziran 1926 tarihli kanun ve 1341 senesi muvazenei umumiye kanununun 7 nci maddesi ve tevsii ticareti bahriye nizamnamesinin 3 ncü maddesi ve 2510 numaralı iskân kanununun ormanlara teallûk eden mevaddı ile bu kanuna aykırı bilûmum ahkâm tatbik mevkiinden kaldırılmıştır.

YÜZ OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Bu kanun hükümleri 1 haziran 1937 tarihinden itibaren yürümeğe başlar.

YÜZ OTUZ ALTINCI MADDE — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yerine getirir.

